वार्षिक प्रतिवेदन

२०६४/६५

नेपाल सरकार

अर्थ मन्त्रालय

आन्तरिक राजस्व विभाग

लाजिम्पाट

फोन नं. ४४१२२४७, ४४१५८०२, ४४१५८०३,
४४१९७१९, ४४३९७८७, ४४३९७८९

फ्याक्स नं. ४४११७८८

e-mail : hq@ird.gov.np

Web Site : www.ird.gov.np

वार्षिक प्रतिवेदन

२०६४ ६५

नेपाल सरकार

अर्थ मन्त्रालय

आन्तरिक राजस्व विभाग

लाजिम्पाट

फोन नं. ४४१२२४७, ४४१५८०२, ४४१५८०३,
४४१९७१९, ४४३९७८७, ४४३९७८९
फ्याक्स नं. ४४११७८८

e-mail : hq@ird.gov.np

Web Site : www.ird.gov.np

भूमिका

विगत वर्षहरुमा जस्तै यस वर्ष पनि आन्तरिक राजस्व विभागले आर्थिक वर्ष २०६४।६५ मा सम्पादन गरेका मुख्य मुख्य कार्यहरुलाई समेटी वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी यहाँहरुको हातमा पुऱ्याएको छ । हाम्रो जस्तो मुलुकमा जनताका आधारभूत आवश्यकता पूर्ति गर्ने देखि पूर्वाधारको विकास गर्ने सम्मका कार्य सरकारको काँधमा नै रहेको हुनाले यसको लागि राजस्वको आवश्यकता र महत्व अत्यन्त बढी छ । जनताका असिमित आकांक्षा र आवश्यकता पूरा गर्न आन्तरिक राजस्व परिचालनलाई विशेष ध्यान दिन आवश्यक हुन्छ । यसको लागि कर प्रशासनको सुदृढीकरण र आधुनिकिकरण विना पर्याप्त मात्रामा राजस्व संकलन गर्न कठिन हुने हुँदा समग्र कर प्रशासनको क्षमता अभिबृद्धि गरी उच्च मनोबलयुक्त कर प्रशासनको विकास गर्नु आजको प्रमुख आवश्यकता भै सकेको छ ।

आर्थिक उदारिकरणको नीति संगै नेपालले कर प्रणालीमा सामयिक सुधारलाई पनि अगाडि वढाउदै आएको छ । यद्यपि अझपनि नेपालको कर प्रशासन र कर प्रणाली संचालन मध्यम स्तरमा नै रहेको विभिन्न अध्ययनहरुले देखाएका छन । तसर्थ विश्वसनिय, तटस्थ,सक्षम, पारदर्शी र लगानीमैत्री वातावरण तयार गरि अधिकतम राजस्व परिचालन गर्ने तर्फ हाम्रा प्रयत्नहरु केन्द्रित हुनुपर्ने देखिन्छ ।

आन्तरिक राजस्व विभागले एकातिर करदातामैत्री ,व्यवसायीक, सदाचार पद्धती,सकारात्मक सोच र उत्कृष्ट सेवा जस्ता मूल्य मान्यतालाई आत्मसात गर्दै विद्युतीय सुशासनको माध्यमवाट व्यवसायीक लागतमा कमी ल्याउन विगत वर्षहरुमा ल्याईएको सूचना प्रविधिको प्रयोग र विस्तारलाई अझ जोड दिनुपर्ने भएको छ भने अर्को तर्फ करदाता शिक्षाका कार्यक्रम हरुमा पनि उत्तिकै जोड दिनुपर्ने देखिन्छ ।

आर्थिक वर्ष २०६४।६५ राजस्व संकलनका दृष्टिले सन्तोषजनक नै रह्यो । यसवर्ष विभागले राजस्व संकलनमा गत वर्षको तुलनामा २० प्रतिशत वृद्धि गरि तोकिएको लक्ष्य वमोजिम प्रगती हासिल गर्न सफल रह्यो भने बेरुजु फछ्र्यौटतर्फ पनि आर्थिक वर्ष २०६४।६५ उपलब्धीपूर्ण रह्यो ।यसवर्ष कूल बेरुजुको ४१.५ प्रतिशत बेरुजु फछ्र्यौट सफल भएको छ । यस वर्ष पनि राजनैतिक गतिविधिका कारणले आर्थिक कृयाकलापहरुमा केहि सिथिलता देखिएको भएतापनि हालसम्मको आर्थिक परिसूचकहरुलाई हेर्दा लक्ष्य प्राप्ती तर्फ उन्मुख देखिन्छ ।

यसै पृष्ठभूमिमा आन्तरिक राजस्व विभागले आर्थिक वर्ष २०६४।६५ मा अवलम्वन गरेको नीति, कार्यक्रम, लक्ष्य तथा प्रतिवद्धता र त्यसको कार्यान्वयनबाट भएको उपलब्धी समेतलाई समेटी यो प्रतिवेदन तयार गरिएको छ । यसको पहिलो खण्डमा विभागको उद्देश्य, नीति, रणनीति तथा संक्षिप्त परिचय, विश्व कर प्रणालीमा नेपालको स्थान, दोहोरो करमुक्ति सम्झौता, कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन प्रणालीको उपलब्धी जस्ता विषयवस्तुहरुलाई समेटीएको छ भने दोश्रो खण्डमा आन्तरिक राजस्व विभागले वर्षभरीमा सम्पादन गरेका प्रमुख कार्यहरु प्रस्तुत गर्नुका साथै राजस्व संकलनको अवस्था र त्यसको विश्लेषण गरिएको छ । तेश्रो खण्डमा राजस्व संकलन, कर प्रशासन, करदाता, कर विवरण, बेरुजु, बक्यौता लगायतका तथ्यांकहरुलाई अनुसूचीको रुपमा प्रस्तुत गरिएको छ । अतः यो प्रतिवेदन कर प्रशासनसँग प्रत्यक्ष्य र परोक्ष सम्वन्धित पक्षलाई मात्र उपयोगी नभई समग्र राजस्व प्रशासन र आर्थिक

क्षेत्रमा रुची राख्ने संघ/संस्था, विद्वान व्यक्तित्व, विद्यार्थीवर्ग समेतलाई उपयोगी हुनेछ भन्ने विश्वास लिएको छु ।

नेपालको कर प्रशासनमा सुधार गरी हालको अवस्थासम्म पुऱ्याउन गैर सरकारी क्षेत्र, नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ, नेपाल उद्योग परिसंघ, नेपाल च्याम्वर अफ कमर्श लगायत विभिन्न क्षेत्रगत तथा वस्तुगत संघ/संस्था र नागरिक समाजको अत्यन्त महत्वपूर्ण भूमिका छ । आगामी पाँच वर्ष भित्र कर प्रशासनमा e-Governance को वृहत्तर प्रयोग गर्ने आन्तरिक राजस्व विभागको प्रतिवद्धतालाई सफलीभूत पार्न पनि यी संस्थाहरुको ज्यादै महत्वपूर्ण भूमिका हुने हुँदा विभाग सहमती र सहकार्यको माध्यमबाट सम्पूर्ण सरोकारवाला वर्ग तथा क्षेत्रसँग हातमा हात र काँधमा काँध मिलाएर अगाडी बढ्न चाहन्छ र यसै अनुरुप सहयोगको समेत अपेक्षा राख्दछ । कर प्रशासन र कर प्रणालीमा सुधार एक नियमित र निरन्तर प्रक्रिया हो । यसलाई समयको परिवर्तन सँगै करदाता मैत्री वनाउदै लग्नु पर्दछ भन्ने कुरामा विभाग प्रतिवद्ध छ । यस क्षेत्रमा गर्नुपर्ने नीतिगत, प्रक्रियागत तथा संरचनागत सुधारहरु अझै पनि प्रशस्त छन । जसलाई विभागको एकल प्रयासबाट सम्भव छैन । त्यसैले पनि निजी क्षेत्र र नागरिक समाजको सहयोग र सहकार्यको अपरिहार्य आवश्यक छ ।

र अन्त्यमा, यो वार्षिक प्रतिवेदनलाई यस अवस्थामा प्रस्तुत गर्न लागिपर्नु भएका विभागका उपमहानिर्देशक द्वय नवराज भण्डारी र लक्ष्मण अर्याल, निर्देशक नरनाथ गिरी, शाखा अधिकृत धनिराम शर्मा तथा कम्प्यूटर अपरेटर सुवेन्द्र श्रेष्ठलाई विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु । साथै प्रतिवेदन तयार गर्ने क्रममा सामग्री, तथ्यांक तथा अन्य विभिन्न सहयोग पुऱ्याउनु हुने यस विभागका अन्य कर्मचारीहरु, कार्यालय प्रमुखहरु तथा संघ/संस्थाहरु सम्पूर्णलाई धन्यवाद दिदै आगामी दिनमा पनि पूर्ण सहयोगको अपेक्षा राख्दछु ।

शान्त वहादुर श्रेष्ठ
महानिर्देशक

बिषयसूची

तालिकाहरुको सूची

चित्रहरुको सूची

संकेत सूची

अध्याय एक : आन्तरिक राजश्व बिभाग

१.१	परिचय	१
१.२	प्रमुख लक्ष्य	१
१.३	उद्देश्य	१
१.४	नीति तथा रणनीति	२
१.५	प्रतिबद्धता	३
१.६	करदाताको अधिकार	४
१.७	हामीकहां सम्पर्क राख्नुहोस	५
१.८	आदरणीय करदाताहरु	६
१.९	कर्मचारीकोलागि आचार संहीता	७
१.१०	आन्तरिक राजश्व बिभागले सम्पादन गर्ने कामहरु	१२
१.११	बिभाग र अन्तर्गत कूल स्विकृत दरवन्दी	१६
१.१२	आन्तरिक राजश्व बिभाग अन्तगतका कायालयहरु	१८
१.१३	सेवाकेन्द्रहरु	१९
१.१४	कर प्रशासनमा आधुनिकिकरण	१९
१.१५	दोहोरो करमुक्ति सम्झौता	२२
१.१६	बिश्व कर प्रणालीमा नेपाल	२३
१.१७	दशौं योजनामा आन्तरिक राजस्व	२६
१.१८	त्रिवर्षिय योजनामा आन्तरिक राजस्व	२७

अध्याय दुई : आन्तरिक राजश्व बिभागको कार्य प्रगति र राजश्व संकलन

२.१	२०६४।६५ मा आन्तरिक राजस्व विभागका विभिन्न शाखाहरुबाट भए गरेका कार्यहरुकोप्रगती बिबरण	२८
२.२	करदाता संख्या	३३
२.३	कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहान प्रणाली	३४
२.४	राजश्व संकलनको बिश्लेषण	३५
२.४.१	समग्र राजश्व संकलन स्थिति	३५
२.४.२	आन्तरिक राजश्व संकलन स्थिति	३६
२.४.३	आन्तरिक राजश्व संकलन खर्च	४१
२.४.४	आयकर संकलन	३९
२.४.५	मूल्य अभिबृद्धि कर संकलन (आन्तरिक तर्फ)	४४
२.४.६	अन्तःशुल्क संकलन	४५
२.४.७	मूल्य अभिबृध्दि कर बिबरण दर्ता	४७

अध्याय तिन : अनूसूची र तलिकाहरु

तालिकाहरुको सूची

अध्याय एक

तालिका नं.१.	आन्तरिक राजश्व बिभाग अन्तर्गत कूल कर्मचारी दरवन्दी	१६
तालिका नं.२.	आन्तरिक राजश्व बिभाग र अन्तर्गत कार्यालयहरुको कूल कर्मचारी दरवन्दी	१७
तालिका नं.३.	आन्तरिक राजश्व कार्यालयहरुको कार्यक्षेत्र	१८
तालिका नं.४.	करदाता सेवा केन्द्रहरु	१९
तालिका नं.५.	दाहोरो करमुक्ति संझौता भएका देशहरु	२३
तालिका नं.६.	नेपालको दक्षिण एशियामा कर भुक्तानीको सापेक्षिक स्थिति	२५
तालिका नं.७.	दशौं योजनामा आयकर, मू.अ.कर र अन्तःशुल्कको परिचालन	२६
तालिका नं.८.	दशौ योजनामा आन्तरिक राजश्व संकलन र कूल गाहर्स्थ उत्पादन	२७

अध्याय दुई

तालिका नं.१.	करदाताको दर्ता स्थिति	३३
तालिका नं.२	कूल राजस्व असुली	३५
तालिका नं.३	आन्तरिक राजश्व राजस्व संकलन	३७
तालिका नं.४	आन्तरिक राजस्व संकलन	३८
तालिका नं.५	संचालन खर्च	४१
तालिका नं.६	बार्षिक बजेट निकासा खर्च र बाँकीको विवरण	४१
तालिका नं.७	मूल्य अभिबृध्दि कर संकलन आन्तरिक र पैठारीको अनुपात	४२
तालिका नं.८	आयकरको संरचनागत स्थितिको तुलनात्मक अध्ययन	४३
तालिका नं.९.	मूल्य अभिबृध्दि कर संकलन (आन्तरिकतर्फ मात्र)	४५
तालिका नं.१०	अन्तःशुल्क संकलन	४६
तालिका नं.११.	मूल्य अभिबृध्दि करमा दर्ता संख्या र बिबरण दाखिला	४८

अध्याय तीन

तालिका नं.१	नेपाल सरकारको कूल राजस्व असुली विवरण	४९
तालिका नं.२	आन्तरिक राजस्व संकलन	४९
तालिका नं.३	नेपाल सरकारको राजस्व संकलन	५०
तालिका नं.४	आयकर संकलन	५१
तालिका नं.५	मू.अ.कर संकलनः आन्तरिक तथा पैठारी संकलन अनुपात	५२
तालिका नं.६	अन्तःशुल्क संकलन	५२
तालिका नं.७	आन्तरिक राजस्वको सापेक्षित महत्व	५३
तालिका नं.८	करदाता र आय विवरणको लगत	५४
तालिका नं.९	यस आ.व.मा प्राप्त आय विवरण	५५
तालिका नं.१०	कर निर्धारण सम्वन्धी विवरण	५६
तालिका नं.११	मागसम्वन्धी विवरण	५७
तालिका नं.१२	मागकट्टी सम्वन्धी विवरण	५८
तालिका नं.१३	मागमध्ये असुलीको विवरण	५९
तालिका नं.१४	आ.व.को जम्मा असुली र जिम्मेवारी सरेको माग रकमको विवरण	६०
तालिका नं.१५	पुनरावेदनसम्बन्धी विवरण	६१
तालिका नं.१६	तीनकिस्ते अग्रिम करको विवरण	६२
तालिका नं.१७	आ.व.गत तथा कार्यालयगत वक्यौताको विवरण	६३
तालिका नं.१८	मूल्य अभिवृद्धि करमा मासिक, द्वैमासिक तथा चौमासिक दर्ता विवरण (२०६४/६५ सम्म)	६४
तालिका नं.१९	मूल्य अभिवृद्धि कर विवरणको बनोट	६५
तालिका नं.२०	मूल्य अभिवृद्धि कर विवरण समयमा नबुझाउने करदाताको कार्यालय अनुसारको विवरण	६६
तालिका नं.२१	कार्यालयगत रुपमा मूल्य अभिवृद्धि कर वक्यौता	६७
तालिका नं.२२	कार्यालयगत बेरुजु फछ्र्यौट विवरण	६८
तालिका नं.२३	आर्थिक बिबरण	६९
तालिका नं.२४	आन्तरिक राजस्व कार्यालयहरुको स्तर निर्धारण	७१
तालिका नं.२५	कर छुट प्रदान गरिएका करदाहरुको संख्या	७२

चित्रहरुको सूची

चित्र नं.१	राजस्व संकलनको संरचनात्मक स्थिति	३७
चित्र नं.२	कर राजस्व	३८
चित्र नं.३	मू.अ.कर संकलन	३९
चित्र नं.४	आयकर संकलन	३९
चित्र नं.५	अन्तःशुल्क संकलन	४०
चित्र नं.६	मूल्य अभिबृद्धि कर : आन्तरिक संकलन र पैठारीको अनुपात	४२
चित्र नं.७	आयकरको संरचनागत स्थिति	४३
चित्र नं.८	मूल्य अभिबृद्धि कर संकलन (आन्तरिकतर्फको मात्र)	४५
चित्र नं.९	अन्तःशुल्कको संरचनात्मक स्थिती	४७

संकेत सूची

आ.व.	आर्थिक वर्ष
आ.रा.वि.	आन्तरिक राजस्व विभाग
आ.रा.का.	आन्तरिक राजस्व कार्यालय
उ.म.न.पा.	उपमहानगरपालिका
का.म.पा.	काठमाडौं महानगरपालिका
गा.वि.स.	गाउँ विकास समिति
चा.ए.	चार्टर्ड एकाउण्टेण्ट
ठू.क.का.	ठूला करदाता कार्यालय
पि.डि.सि.आर.	पोष्टेड डाटा चेन्ज रिक्वेष्ट
प्रा.लि.	प्राइभेट लिमिटेड
म.ले.नि.का.	महालेखा नियन्त्रकको कार्यालय
मू.अ.कर	मूल्य अभिबृद्धि कर
रा.प.प्र.	राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी
रा.प.द्वि.	राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी
रा.प.तृ.	राजपत्रांकित तृतीय श्रेणी
रा.प.अ.	राजपत्र अनंकित
रु.	रुपैयाँ (नेपाली)
शा.अ.	शाखा अधिकृत
AA	Amended Assessment
ASYCUDA	Automated System for Customs Data and Management
ECR	Electronic Cash Register (विद्युतीय नगद किताव)
e-PAN	electronic-Permanent Account Number (विद्युतीय स्थायी लेखा नम्वर)
e-TDS	electronic-Tax Deducted System (विद्युतीय अग्रिम कर कट्टी)
GDP	Gross Domestic Product
IT	Income Tax
MA	Management Assessment
NF	Non-Filer
OECD	Organization for Economic Cooperation and Development
PAN	Permanent Account Number (स्थायी लेखा नम्वर)
RAS	Revenue Accounting System
RD	Return Detail (आय विवरण)
SMS	Short Message Service
TPS	Taxpayer Service
VAT	Value Added Tax

अध्याय एक

आन्तरिक राजस्व विभाग

१.१ परिचय (**Introduction**)

कर प्रशासन संयन्त्रलाई स्वच्छ, दक्ष, प्रभावकारी, आधुनिकिकरण तथा मितव्ययी वनाई करदातालाई प्रभावकारी सेवा प्रदानगरी आन्तरिक राजस्वको अधिकतम परिचालन गर्ने उद्देश्यले आन्तरिक राजस्व विभागको स्थापना भएको हो । कर प्रशासनलाई एउटै व्यवस्थापनद्वारा सरल र संहज किसिमले संचालन गर्ने क्रममा तत्कालिन विक्रीकर विभाग र अन्तःशुल्क विभागलाई एकिकरण गरेर स्थापना गरिएको विक्रीकर विभागलाई मूल्य अभिवृद्धि करको कार्यान्वयन गर्नेक्रममा मूल्य अभिवृद्धि कर विभागमा परिणत गरियो । तत्पश्चात प्रत्यक्ष्य करको प्रशासन गरिरहेको कर विभागलाई समेत समाहित गरि २०५८ बैशाख २ गते देखि मूल्य अभिवृद्धि कर विभाग र कर विभाग दुवैको संयूक्त प्रशासन कर विभागको नामवाट गरियो भने २०५८ श्रावण १ गते देखि यसै विभागलाई आन्तरिक राजस्व विभाग नामाकरण गरियो ।

दुरदृष्टि (**Vision**)

अन्तर्राष्ट्रियस्तरको करदाता मैत्री कर प्रशासन (**Globally Compatible Taxpayer Friendly Tax Administration**) को विकास गर्ने ।

१.२ प्रमुखलक्ष्य (**Mission**)

दक्ष, स्वच्छ एवं पारदर्शी कर प्रशासनद्वारा करदातालाई प्रभावकारी सेवा प्रदान गरी आन्तरिक राजस्वको अधिकतम परिचालन गर्नु यस विभागको प्रमुख लक्ष्य रहेको छ ।

१.३ उद्देश्य (**Objectives**)

- स्वैच्छिक कर सहभागिता अधिकतम गराउने,
- करदातालाई मैत्रीपूर्ण सेवा प्रदान गर्ने,
- करदाताको अधिकारको संरक्षण गर्ने,
- कर प्रशासन संयन्त्रलाई स्वच्छ, पारदर्शी, मितब्ययी, दक्ष, आधुनिक प्रविधियुक्त तथा समयानुकूल बनाउदै लैजाने,
- कर परीक्षण, कर निर्धारण तथा कर संकलनको सांगठनिक क्षमता सुदृढ गर्ने र
- आन्तरिक राजस्व परिचालनमा बृद्धि गर्ने ।

१.४ नीति तथा रणनीति (**Policy & Strategy**)

- करको दायरा बढाउने ।
- दक्षता, प्रभावकारीता एवं स्वच्छतामा आधारित कर व्यवस्थाको निर्माण गर्ने ।
- निष्पक्ष करप्रशासनको विकास गर्ने ।
- करका दरहरुलाई छिमेकी मुलुकहरुको तुलनामा प्रतिस्पर्धात्मक बनाउने ।
- लेखामा आधारित कर प्रणालीको विकास गर्ने ।
- स्वयंकर निर्धारण र स्वैच्छिक कर सहभागितामा क्रमशः बृद्धि गर्दै लैजाने ।
- जोखिम विश्लेषणको आधारमा कर परीक्षण गर्न करदाताहरुको चयन गर्ने ।
- मूल्य अभिबृद्धि करलाई राजस्वको प्रमुख श्रोतको रुपमा विकसित गर्ने तथा प्रत्येक करका लागि महत्वपूर्ण आधारभूमिको रुपमा स्थापित गर्ने ।
- कर तटस्थता तथा समानताको सिद्धान्तको अवलम्बन गर्ने ।
- राजस्व प्रशासनको काम कारबाहीलाई पारदर्शी, सरल र करदातामैत्री बनाउदै लैजाने ।
- अन्तःशुल्कलाई आन्तरिक राजस्वको आधारको रुपमा विकास गर्ने ।
- स्वच्छ तथा बजार दरको आधारमा गैरकर राजस्व दरवन्दीको नियमित पुनरावलोकन गर्ने ।
- गैर कर राजस्व संकलनकोलागि प्रभावकारी तथा उचित समन्वय तथा अनुगमन गर्ने ।
- विश्वसनीय एवं अनुमान योग्य राजस्वनीतिको विकास गर्ने ।
- आन्तरिक राजस्वनीतिलाई टेवा पुऱ्याउन ब्यवसायिक एवं भ्रष्टाचारमुक्त प्रशासन संयन्त्रको निर्माण गर्ने ।
- विद्युतीय शासन (e-Governance) को माध्यमबाट कर प्रणालीमा आधुनिकीकरण र रुपान्तरण गर्दै लैजाने ।
- निजीक्षेत्रसँग सहकार्य गरी राजस्व प्रशासनमा सुधार गर्ने ।

१.५ प्रतिवद्धता

दक्षता,

निश्पक्षता,

पारदर्शिता,

मितव्ययिता,

शीघ्रता,

गतिशीलता, र

करदाता मैत्री सेवाका लागि

१.६ करदाताको अधिकार

सम्मानपूर्वक व्यवहारको अपेक्षा गर्ने,

प्रचलित कानून वमोजिम कर सम्बन्धी सूचनाहरु प्राप्त गर्ने

ऐनमा उल्लेख भए वाहेक तपाईका कर सम्बन्धी गोपनीय सूचनाहरु अनतिक्रम्य रहने,

प्रतिरक्षाको लागि कानून व्यवसायी वा लेखापरीक्षक मुकरर गर्ने,

कर सम्बन्धी कुरामा सफाइको सवूद पेश गर्ने मौका प्राप्त गर्ने

१.७ हामीकहाँ सम्पर्क राख्नुहोस् हामी तत्काल कारवाही गरी तपाइको चित्त बुझाउने कोशीस गर्ने छौं ।

यदि :

१) आवश्यक कागजात पेश गरेपछि पनि तपाईलाई सेवा दिइएन भने,

२) हुनसक्ने कामलाई स्पष्ट आधार विना भोली भनियो भने,

३) तपाईलाई पक्षपात तथा अपमानजनक व्यवहार गरियो भने,

४) कानूनले तोके वाहेकका गोपनीय कुरामा हस्तक्षेप गरियो भने,

५) तपाईलाई कानूनले दिन मिल्ने सूचना दिइएन भने,

६) तपाईसँग कुनै कुरामा अनुचित लाभ लिन खोजियो भने,

१.८ आदरणीय करदाताहरु

यी प्रश्नहरु आफुलाई सोध्नुहोस् :

* के म कानूनसम्मत तरिकाले दर्ता भै कारोवार गरिरहेको छु ?

* के मैले कर सम्बन्धी कानूनको पूर्णतः पालना गरेको छु ?

* के मैले समयमा कर विवरण दाखिला गरेको छु ?

* के मैले समयमा कर रकम दाखिला गरेको छु ?

* के मैले आफ्नो कारोवार सम्बन्धी सही र पूर्ण (Accurate and Perfect) सूचना कर प्रशासनलाई दिएको छु ?

* के म कानूनले आवश्यक ठानेका कागजात सुरक्षित राख्ने र कर प्रशासन समक्ष पेश गर्ने गरेको छु ?

यदि माथिका कुनै पनि प्रश्नको उत्तर छैन (No) भन्ने आयो भने, आजै शुरु गर्नुहोस् अन्यथा तपाई कुनै पनि दिन कारवाहीमा पर्नु हुनेछ ।

१.९ कर्मचारीको लागि आचार संहिता

आन्तरिक राजस्व विभाग र अन्तर्गत कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरुको आचार संहिता, २०६५ ले राजस्व प्रशासनलाई स्वच्छ, दक्ष प्रभावकारी, आधुनिक, करदाता मैत्री तथा मितव्ययी बनाई करदातालाई प्रभावकारी सेवा प्रदान गर्दै आन्तरिक राजस्वको अधिकतम परिचालन गर्ने कार्यलाई कानूनसम्मत, निष्पक्ष र वस्तुनिष्ठ बनाउनका लागि आन्तरिक राजस्व विभाग र यस अन्तरगतका कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरुको पदिय तथा पेशागत आचरणका सम्बन्धमा समसामयिक व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले देहाय वमोजिम आचारसंहिता तोकेको छ ।

१.९.१ स्वतन्त्रता, निष्पक्षता र समानता सम्बन्धी आचरणहरु :

- विभागका कर्मचारीहरुले कुनैपनि प्रकारको मोलाहिजा, पक्षपात वा पूर्वाग्रह नराखी राष्ट्र र जनताको बृहत्तर हितलाई प्राथमिकता दिई आफ्नो पदीय कर्तव्यको पालना गर्नुपर्दछ ।

- विभागका कर्मचारीले सेवाग्राहीहरु प्रति सम्मानजनक र मानवीय व्यवहार गर्नुपर्दछ ।

- विभागका कर्मचारीले एकआपसमा सम्मानजनक र मानवीय व्यवहार गर्नुपर्दछ ।

- विभाग प्रतिको जनविश्वास अभिवृद्धि गर्न विभागका कर्मचारीहरुले आफ्नो व्यवसायिक तथा निजी जीवनमा उच्चस्तरको आचरण प्रदर्शन गरी समाजमा उदाहरणीयरुपमा प्रस्तुत हुने प्रयास गर्नुपर्दछ ।

१.९.२ सदाचार र अनुशासन सम्बन्धी आचरणहरु :

विभागका कर्मचारीहरुले देहायमा उल्लिखित सदाचार र अनुशासन सम्बन्धी आचरणहरुको पालना गर्न पर्नेछ :-

- आफु वा आफ्नो परिवारले सार्वजनिक संस्थालाई तिर्नुपर्ने, फछ्र्यौट गर्नुपर्ने वा बुझाउनु पर्ने रकम, कर, दस्तुर, दण्ड जरिवाना वा महसुल कानून बमोजिम समयमै तिर्नु बुझाउनु पर्दछ ।

- तोकिएको समयमा कार्यालयमा आउन र तोकिएको समयावधिभर कार्यालयमा रही अनुशासित ढंगबाट इमान्दारी, तत्परता एवं सक्रियताका साथ आफ्नो कार्य सम्पादन गर्नु पर्दछ ।

- विभागको उद्देश्य, नीति, कार्यक्रम, मूल्य एवं मान्यताप्रति सदा समर्पित भईरहनु पर्दछ ।

- विभागका अनुसन्धान, तहकिकात लगायतका बिभिन्न निर्णय सम्बन्धी कार्यहरु तथा अन्य पदीय कर्तव्य पालना गर्दा बिना पूर्वाग्रह, पूर्ण इमान्दारी र दक्षताका साथ गर्नुपर्दछ ।

- आफ्नो पद र अनुकुलको ज्ञान, सीप हासिल गर्न सँधै प्रयत्नशील रहनु पर्दछ ।

- अरु प्रति शिष्ट तथा सम्मानपूर्ण व्यवहार गर्ने, आफू माथिका कर्मचारीको निर्देशन पालना गर्ने र आदर पूर्ण व्यवहार गर्नु पर्दछ ।

१.९.३. विभागका कर्मचारीहरुले देहायका कार्यहरु गर्न हुन्छ :-

- विभागका काम कारबाहीमा प्रतिकूल प्रभाव नपर्ने गरी आफूले विशेषज्ञता हासिल गरेको विषयमा लिखित वा मौखिक परामर्श र प्रवचन दिन तथा अध्ययन, अनुसन्धान र अध्यापन गर्न,

- साहित्य, कला, संस्कृति, खेलकुद, ज्ञान, विज्ञान, प्रविधि, मनोरञ्जन सम्बन्धी र पेशागत एवं धार्मिक तथा सामाजिक संस्थाहरुमा सदस्य हुन र त्यस्ता मञ्चहरुमा सहभागी हुन,

- राजनैतिक दल र तिनीहरुका भातृ संगठनले आयोजना गरेको कार्यक्रम बाहेक पेशागत संघ संस्थाहरुले आयोजना गरेको सभा, गोष्ठी आदिमा कार्यालय समय बाहेक वा कार्यालय समयभित्र नै पनि काममा बाधा नपर्ने गरी आफुभन्दा माथिल्लो तहमा जानकारी गराई सहभागी हुन,

- विभागको नीति, उद्देश्य, कार्यक्रम, काम कारबाही एवं गोपनीयतामा प्रतिकूल असर नपर्ने खालका लेख, रचना प्रकाशन गर्न,

- नेपाल सरकार, कानून बमोजिम स्थापित बैकिङ्ग एवं वित्तीय संस्था तथा सार्वजनिक कम्पनीहरुले सार्वजनिक रुपमा जारी गरेको ऋणपत्र, बचतपत्र खरिद गर्न वा सार्वजनिक कम्पनीले आव्हान गरेको शेयर खरिद गर्न वा आफ्नो स्वामित्वमा रहेको शेयर बिक्री गर्न वा लाभांश लिने वा बैंक तथा वित्तीय संस्था संग ऋण लिन वा कारोबार गर्न,

- सबैको लागि खुला गरिएको प्रतिस्पर्धामा सहभागी भै पुरस्कार, पदक, प्रमाणपत्र एवं सम्मान ग्रहण गर्न,

- नेपाल सरकार, मित्र राष्ट्र वा वैदेशिक संस्था वा कुनै सार्वजनिक संस्था वा नातेदार वा व्यक्तिगत मित्रले आयोजना गरेको कार्यक्रम, समारोह, भोज भतेर वा रिसेप्सनमा भागलिन ।

१.९.४. विभागका कर्मचारीहरुले देहायका कार्यहरु गर्न हुदैन :-

- प्रचलित कानूनको बर्खिलाप हुने कुनै कार्य गर्न, गराउन,

- विभागका कर्मचारीले कर्तव्यपालना गर्दा जानकारीमा आएको कानून बमोजिम गोप्य राख्नुपर्ने विषय वा कागजात वा व्यहोरा प्रत्यक्ष वा परोक्ष रुपबाट प्रकाशन गर्न,

- सरकारी वा गैरसरकारी संस्थाले आयोजना गरेको तालीम, सेमिनार गोष्ठी, प्रवचन वा अध्यापनको क्रममा आफु समेत सहभागी भई तयार गरिएका प्रश्नपत्र र त्यसको उत्तरका सम्बन्धमा अभिव्यक्ति दिन,

- आफु, आफन्त वा आफ्नो निकटका व्यक्तिहरुसंग सम्बन्धित कुनै व्यक्तिगत काम गराउन वा नगराउन अन्य निकायका पदाधिकारीलाई दबाब दिन वा अनुचित प्रभाव पार्न वा पार्न लगाउन ।

१.९.५. <u>उपहार तथा कोसेली ग्रहण गर्न नहुने</u> :

- विभागका कर्मचारीले आफ्नो सरकारी काम संग प्रत्यक्ष वा परोक्ष रुपमा सम्बन्धित व्यक्ति वा संस्थाबाट कुनै दान, दातव्य, ऋण, आर्थिक वा भौतिक लाभ, उपहार वा कोसेली ग्रहण वा स्वीकार गर्नु हुँदैन ।

  तर विशुद्ध पारिवारिक सम्बन्ध र व्यक्तिगत मित्रताको आधारमा प्रदान गरिएको दान, दातव्य, ऋण, उपहार वा कोसेली लिन बाधा पर्ने छैन ।

- विभागका माथिल्लो तहका कर्मचारीले आफु मातहतका कर्मचारीबाट कुनै किसिमको उपहार वा कोसेली ग्रहण गर्न हुँदैन ।

१.९.६. <u>पदको दुरुपयोग गर्न नहुने</u> :

- विभागका कर्मचारीले आफ्नो ओहदा एवं अख्तियारी आफु वा आफ्नो परिवार वा कसैको अनुचित लाभ पुग्ने गरी प्रयोग गर्न हुँदैन ।

- विभागका कर्मचारीले विभागको सम्पत्ति वा सुविधा कार्यालय प्रयोजनको लागि वा आफ्नो पदीय हैसियत अनुसार प्रदान गरिएको सुविधा बाहेक अन्य व्यक्तिगत काममा प्रयोग गर्न हुँदैन ।

- विभागका कर्मचारीले कार्यालय समयलाई आफ्नो व्यक्तिगत कार्यमा प्रयोग गर्न हुँदैन ।

  तर कार्यालय समय भित्र कुनै प्रकारको आकस्मिक अवस्था आइपरेमा आफु कार्यरत रहेको संस्था प्रमुखको स्वीकृति लिई कार्यालय समयको प्रयोग व्यक्तिगत काममा प्रयोग गर्न सकिनेछ ।

१.९.७. <u>गैरसरकारी संघ, संस्थाको पदाधिकारी हुन नहुने तथा अन्यत्रको रोजगारी स्वीकार्न नहुने</u> :

- विभागका कर्मचारीले दफा ५.२ मा उल्लेख भएकोमा बाहेक अन्य कुनै गैरसरकारी संघ, संस्थाको पदाधिकारी हुन वा त्यस्तो संस्थाको अनुचित वा गैरकानूनी कृयाकलापमा संलग्न हुन हुँदैन ।

तर आर्थिक लाभ प्राप्त नहुने धार्मिक तथा सामाजिक संस्थाको सदस्य वा पदाधिकारी हुन बाधा पर्नेछैन ।

- विभागका कर्मचारीले प्रचलित कानून बमोजिम बाहेक बाह्य रोजगारी स्वीकार गर्न हुँदैन ।
- विभागका कर्मचारीले कुनै राजनैतिक दल वा त्यस्तो दलसित आवद्ध कुनै संघ, संस्थाको सदस्यता ग्रहण गर्न हुँदैन ।

तर प्रचलित कानून अनुसार आ-आफ्नो पेशागत संस्था तथा ट्रेड युनियनको प्रचलित कानून बमोजिम सदस्यता ग्रहण गर्न बाधा पर्नेछैन ।

१.९.८. विविध :

कर्मचारीले देहाय बमोजिमको कर्तव्यको पालना गर्नु पर्नेछ :-

- राष्ट्रसेवकको कर्तव्यको प्रतिकूल हुने गरी गैरसरकारी कृयाकलापमा संलग्न हुन नहुने ।
- राजस्व प्रशासनको उद्देश्य प्राप्तका लागि सँधै लगनशील एवं प्रतिबद्ध रहनुपर्ने ।
- राजस्व प्रशासनसंग प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष सम्पर्कमा रहने करदाता, सरोकार समूह एवं सर्वसाधारण जनताको सेवकको रुपमा रहनु पर्ने ।
- कार्यालय सम्बन्धी काममा सदैव इमान्दारिता, पारदर्शिता, निष्पक्षता तथा सेवाभावले काम गर्नुपर्ने ।
- कार्य सम्पादनको सन्दर्भमा शिष्ट र मर्यादित व्यवहार गर्नुपर्ने ।
- कसैलाई झंझट तथा दुःख नदिने र गलत सूचना प्रवाह गर्न नहुने ।
- करदाताको अधिकारको सम्मान एवं रक्षा गर्न सदैव सचेत रहनुपर्ने ।
- कार्य सम्पादनको सन्दर्भमा आवश्यक विश्वास तथा कानून बमोजिम गोप्यता कायम गर्नुपर्ने ।
- निरीक्षण, अनुसन्धान वा छानबिनमा जाँदा सम्बन्धित पक्षलाई आफ्नो परिचय तथा छानबिन गर्न अख्तियार प्राप्त गरेको आदेश देखाउनु पर्ने ।
- कर्मचारीले करदाताको प्रतिनिधि वा एजेन्ट भै काम गर्न नहुने ।
- प्रचलित नेपाल कानूनहरुका अतिरिक्त भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९, निजामती सेवा ऐन, २०४९,सुशासन ऐन २०६४, आयकर ऐन, २०५८, मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२, अन्तःशुल्क ऐन, २०५८ मा उल्लिखित आचरण सम्बन्धी कुराहरु पूर्णरुपमा पालन गर्नुपर्ने ।
- राजस्व प्रशासनको मान सम्मान बढाउने किसिमले कार्य गर्नुपर्ने र यसको मूल्य मान्यतामा आँच आउने कार्य गर्न नहुने ।

आन्तरिक राजस्व विभागको संगठनात्मक संरचना

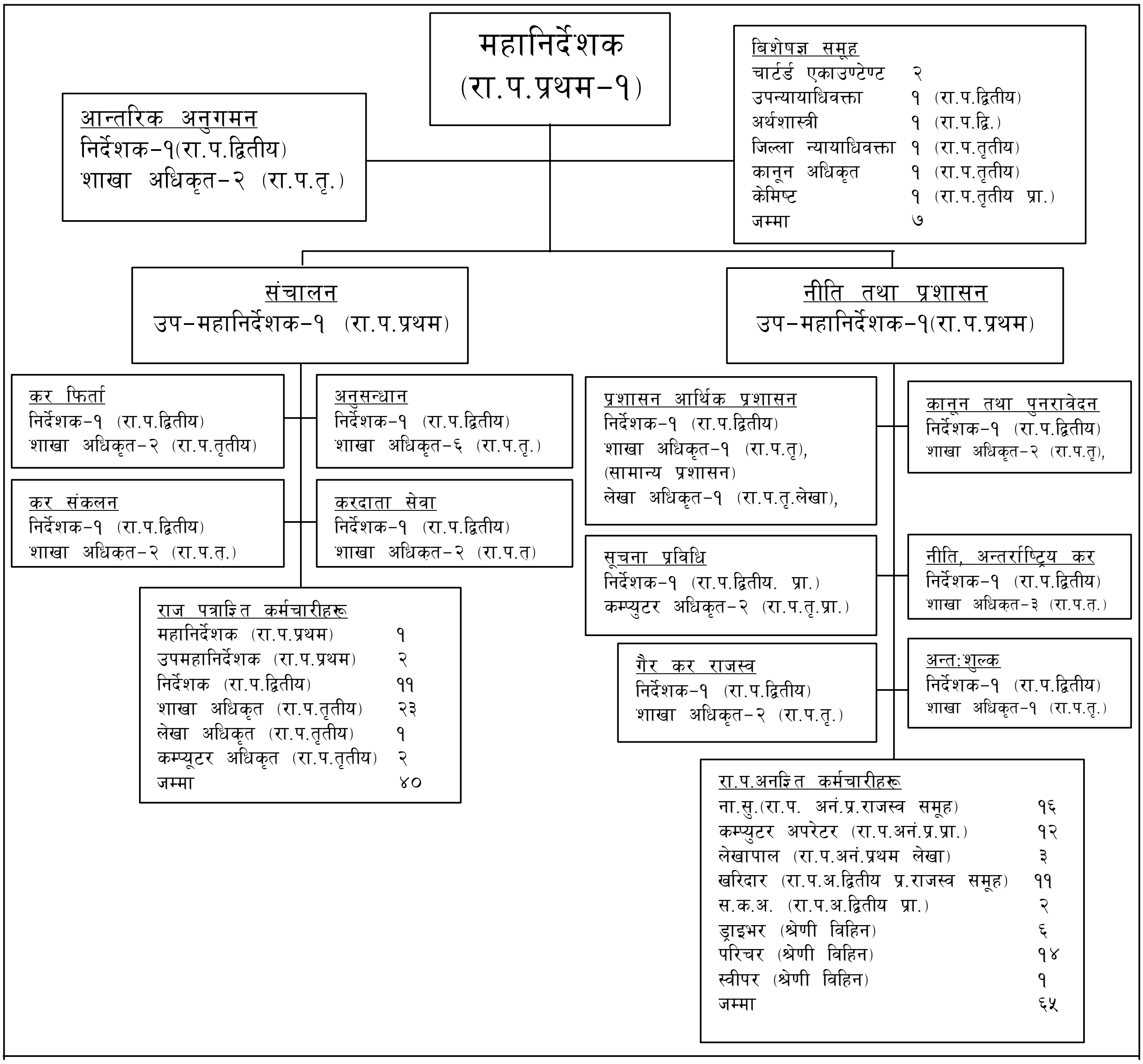

१.१० आन्तरिक राजस्व विभागले सम्पादन गर्ने कामहरु

यस विभागले प्रत्यक्ष कर तर्फ आयकर, ब्याज कर र बहाल कर, अप्रत्यक्ष कर तर्फ मूल्य अभिवृद्धि कर र अन्तःशुल्क तथा गैरकर तर्फ सांवा तथा ब्याज फिर्ता, लाभांश, रोयल्टी, शुल्क तथा सेवा शुल्कको प्रशासन गर्दछ । यी राजस्व स्रोतमध्ये सरकारलाई प्राप्त हुनुपर्ने साँवा, ब्याज, रोयल्टी र दस्तुर तथा शुल्कको संकलन र अनुगमन विभाग स्वयम्ले र बाँकी करहरुको संकलन र अनुगमन ठूला करदाता कार्यालय र आन्तरिक राजस्व कार्यालयहरु मार्फत हुने व्यवस्था छ । आन्तरिक राजस्व विभागमा राजपत्रांकित प्रथम श्रेणीका दुई उप-महानिर्देशक अन्तर्गत संचालन महाशाखा र नीति तथा प्रशासन महाशाखा रहेका छन् । कार्यमूलक संगठन संरचना भएको यस विभागले हाल सम्पादन गरिरहेका मुख्य मुख्य कामहरु निम्न रहेका छन् ।

(क) संचालन महाशाखा अन्तर्गतका कार्यहरु

करदाता सेवा शाखा

वर्तमान कर प्रशासन करदाता मैत्री हुनुपर्ने मान्यता अनुरुप करदाताले आन्तरिक राजस्व कार्यालय मार्फत प्राप्त गर्नुपर्ने विविध सेवा प्रवाह गर्न कार्यविधि तोक्ने, कर प्रशासनसँग सम्बन्धित फाराम र निर्देशिका तयार गर्ने, करदातालाई कर प्रणाली व्यवस्थित गर्न भएका नीतिगत एवम् कानूनी निर्णय तथा करदातालाई सुसूचित गर्ने बारेमा नियमितरुपमा जानकारीमूलक सूचनाहरु तयार गरी विद्युतीय एवम् छापामाध्यमबाट प्रचार प्रसार गर्ने, करदाता शिक्षा सम्बन्धी गोष्ठी, छलफल, अन्तरक्रिया आदि कार्यक्रम संचालन गर्ने, स्थानीय आन्तरिक राजस्व कार्यालयको सिफारिसमा दर्ता खारेजी र पुनःदर्ता गर्ने, ठाउँसारी, नामसारी, संभावित दर्तायोग्य करदातालाई करको दायरामा ल्याउन विविध रणनीति तथा कार्यनीति तयार गर्ने, विभागको वेबसाइट अद्यावधिक गर्ने, कर छुट सम्बन्धी कार्य गर्ने जिम्मेवारी विभागको करदाता सेवा शाखाबाट सम्पादन गरिन्छन् । उल्लिखित कार्य सम्पादन गर्न एक निर्देशक र दुई शाखा अधिकृत राखिएको छ ।

अनुसन्धान शाखा

सबै करदाता वस्तुतः कार्यसंचालन स्तरमा रहेका आन्तरिक राजस्व कार्यालयहरुमा दर्ता रहने हुँदा कर परीक्षण तथा अनुसन्धानको कार्य सम्बन्धित क्षेत्राधिकार रहेका कार्यालयले नै गर्ने गर्दछन् । तथापि आन्तरिक राजस्व विभाग अन्तर्गतको अनुसन्धान शाखाले पनि राजस्व परिचालन तथा कर चुहावट नियन्त्रण गर्ने सिलसिलामा आकस्मिक निरीक्षण गरी कुनै पनि दर्तावाल तथा दर्तायोग्य करदाताहरुको हिसाबकिताब छानविन गरी कर निर्धारण गर्ने गर्दछ र सोको अभिलेख व्यवस्थापनको लागि सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालयमा प्राप्त सूचना एवं कागजातहरु पठाउने गर्दछ । यसका साथै उक्त शाखाले कर चुहावट नियन्त्रणको रणनीति र कार्य योजना बनाउने, विविध वस्तुगत मापदण्डका आधारमा स्वचालितरुपमा कर जोखिम मूल्यांकन गरी प्रत्येक वर्ष आन्तरिक राजस्व कार्यालयहरुले गर्नु पर्ने कर परीक्षणको लागि करदाता छनौट गरी कार्यालयहरुमा पठाउने, कर परीक्षण सम्बन्धी ढाँचा र निर्देशिका तयार गर्ने, कर परीक्षण सम्बन्धी तालिमको व्यवस्था गर्ने, कर परीक्षण विशेषज्ञ समूह (Audit Core Group) को गठन र संचालन गर्ने जस्ता कार्यहरुका अतिरिक्त कर परीक्षण तथा अनुसन्धान सम्बन्धी निर्देशन दिने काम समेत विभागले यस शाखा मार्फत सम्पादन गर्दछ । यी कामका लागि एक निर्देशक र ६ जना शाखा अधिकृत कार्यरत रहेका छन् ।

कर संकलन शाखा

विभागले सम्बन्धित सरकारी तथा सरकारी स्वामित्वमा रहेका अन्य निकायहरुबाट कानून बमोजिम असुल गर्ने गैरकर राजस्व परिचालन गर्न सहजकर्ता एवम् अनुगमनकर्ताको भूमिका निर्वाह गर्ने गर्दछ । साथै, विभागले सम्बन्धित कार्यालयहरुबाट पठाइएका मासिक तथा वार्षिक प्रतिवेदन प्राप्त गर्ने, प्रतिवेदनको विश्लेषण गर्ने, कर बक्यौता असुली तथा बेरुजू सम्परीक्षण गर्न आन्तरिक राजस्व कार्यालयहरुलाई निर्देशन एवम् फाराम तथा निर्देशिका तयार गरी पठाउने, सहजीकरण गर्ने, विभाग तथा अन्तर्गतका कार्यालयहरुले वर्षभरि गरेका विविध कार्यहरुको संयोजन गरी मासिक तथा वार्षिक तथ्यांक एवं प्रतिवेदन प्रकाशन गर्ने, कर संकलन र मिन्हा सम्बन्धी रणनीति तथा कर संकलन तालिम, संकलन भ्रमण राजस्वको आर्थिक विवरण तयार गर्ने र विभागको राजस्वतर्फको बेरुजु सम्परिक्षण र फछ्र्यौट गर्ने गराउने र कार्यालयहरुको बेरुजु फछ्र्यौटको अनुगमन गर्ने कार्यहरु संकलन शाखा मार्फत सम्पादन गर्दछ । यस शाखामा एक निर्देशक र दुई शाखा अधिकृत संलग्न रहेका छन् ।

कर फिर्ता शाखा

मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन तथा नियमावली बमोजिम करदाताले खरिद तथा पैठारीमा तिरेको मूल्य अभिवृद्धि कर बिक्रीमा संकलन भएको करबाट मिलान गर्दा मिलान हुन नसकेको कर रकम फिर्ताको लागि आन्तरिक राजस्व कार्यालयबाट सिफारिस भै आएमा वा ऐनबमोजिम शून्यदरको कर सुविधा पाएका निकाय वा व्यक्तिले स्थानीय खरिद एवम् पैठारीमा तिरेको मूल्य अभिवृद्धि कर सोझै विभाग मार्फत फिर्ता माग भएमा सोको छानविन गरी सो रकम फिर्ता पाउने निर्णय समेत विभागमा रहेको कर फिर्ता शाखा मार्फत सम्पन्न गरिन्छ ।

मूल्य अभिवृद्धि कर प्रणाली अन्तर्गत कर फिर्ता सम्बन्धी संवेदनशीलतालाई मध्यनजर गर्दै प्रारम्भिक कालमा स्थानीयस्तरमा रहेका कार्यालयहरुको क्षमता विकास नहुँदासम्म स्थानीय कार्यालयबाट विभागीय मार्गदर्शन बमोजिम छानविन गरी उक्त कार्यालयहरुको राय ठहरसहित कर फिर्ताको लागि लेखि आएमा विभागले कर फिर्ता दिने वा नदिने भन्ने विषयमा अन्तिम निर्णय गर्ने गरी कर फिर्ता कार्यलाई केन्द्रीकृत गरिएको पाइन्छ । कर फिर्ता सम्बन्धी कार्यलाई विकेन्द्रीकरण गर्दै मिति २०५९ मार्ग २४ देखि रु. १० लाखसम्मको मूल्य अभिवृद्धि कर फिर्ता सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालयहरुले नै दिन सक्ने अख्तियारी दिइएकोमा यस कार्यलाई अझै विकेन्द्रीकृत गर्ने सिलसिलामा मिति २०६४ श्रावण ७ गतेदेखि मिति २०६५ आषाढ मसान्तसम्म कायम हुने गरी ऐन बमोजिम शून्यदरको सुविधा पाएका व्यक्तिको मूल्य अभिवृद्धि कर फिर्ता बाहेक अन्य दर्तावाल करदाताको कर फिर्तासम्बन्धमा ठूला करदाता कार्यालयले रु. १ करोडसम्म, आन्तरिक राजस्व कार्यालय, काठमाडौं क्षेत्र नं. १, २ र ३ ले रु. ७५ लाखसम्म, आन्तरिक राजस्व कार्यालय विराटनगर, विरगंज, सिमरा, धरान, ललितपुर र भक्तपुरले रु. ४० लाखसम्म र अन्य आन्तरिक राजस्व कार्यालयहरुले रु. २० लाखसम्मको कर फिर्ता सम्बन्धी अन्तिम निर्णय गर्ने सक्ने अख्तियारी दिइएको देखिन्छ । यसबाहेक विभागले सबै प्रकारको कर फिर्ता सम्बन्धी नीति तर्जुमा गर्ने, कार्यालयहरुलाई निर्देशन दिने, अनुगमन गर्ने र प्रक्रिया फाराम तयार गर्ने, कर फिर्ताको केन्द्रीय अभिलेख तयार गर्ने कार्य पनि कर फिर्ता शाखा मार्फत गर्ने गर्दछ । यस कामका लागि एक निर्देशक र दुई शाखा अधिकृत कार्यरत रहेका छन् ।

मिति २०६५।०७।२९ देखि शून्यदरको सुविधा पाएका व्यक्तिको मूल्य अभिवृद्धि कर फिर्ता बाहेकअन्य सम्पूर्ण दर्तावाल करदाताको कर फिता गर्ने अख्तियारी कार्यालयहरुलाई प्रदान गरिएको छ ।

(ख) नीति तथा प्रशासन महाशाखा अन्तर्गतका कार्यहरु

प्रशासन शाखा

यस शाखाले कर्मचारी प्रशासन सम्बन्धी काम जस्तै पदस्थापन, सरुवा, बढुवा, तालिम, दण्ड र पुरस्कार, कार्य विवरण लगायत जनशक्ति विकासको लागि आवश्यक विवरण तयार गर्दछ । यसैगरी कार्यालयको भौतिक एवं आर्थिक स्थितिका बारेमा अनुगमन र निरीक्षण गरी आवश्यकता अनुरुप भौतिक सुविधामा सुधार गर्ने लगायत आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी अन्य कार्यहरु गर्दछ । यस कार्यको लागि एक निर्देशक, एक लेखा अधिकृत (लेखा समूह) र एक शाखा अधिकृत (सामान्य प्रशासन समूहका) कार्यरत रहेको पाइन्छ ।

नीति तथा अन्तर्राष्ट्रिय कर शाखा

यस शाखाले अर्थ मन्त्रालयलाई वार्षिक बजेट तथा आर्थिक अध्यादेश तर्जुमाका लागि विभागले प्रशासन गर्ने करहरुका विविध पक्षमा अध्ययन एवं विश्लेषण गरी नीति निर्माण गर्ने काममा आवश्यक राय सुझाव तयार गर्दछ । यसका अतिरिक्त यस शाखाबाट निम्न कार्यहरु पनि सम्पादन हुने गर्दछ :

- दोहोरो कर उन्मुक्ति सम्झौता : आर्थिक लगानी तथा व्यापारिक कारोवार बढी भएका मुलुकहरुसँग आवश्यकतानुसार दोहोरो कर मुक्ति सम्झौता सम्पन्न गर्ने कार्य ।

- नीतिगत निर्देशन : विद्यमान कर सम्बन्धी कानून र व्यवस्थाका विषयमा मातहत कार्यालयबाट कुनै द्विविधा परी निर्देशन माग भएमा सो निर्देशन प्रदान गर्नुका साथै अन्य सरकारी, अर्धसरकारी लगायत अन्य सरोकारवालाले कानूनी तथा कर प्रणालीको विषयमा कुनै जानकारी मांग गरेमा सोको आधिकारिक जानकारी दिने र कर प्रणाली र कानूनमा भएको व्यवस्थाको व्याख्या गर्ने कार्य ।

- अन्तर्राष्ट्रिय कर सम्बन्धी कार्य : अन्तर्राष्ट्रिय कर सम्वन्धमा श्रृजना हुने समस्या समाधान गर्ने, कर सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सभा सम्मेलनमा भाग लिने, कर प्रणालीमा हुने समसामयीक परिवर्तनको लेखाजोखा गर्ने, अन्य देशका कर कानून र प्रशासनको अध्ययन गर्ने कार्य ।

- पूर्वादेश : कर कानूनमा उल्लेख भएका विषयका सम्वन्धमा कुनै करदाता वा सरोकारवालालाई द्विविधा परी सो सम्वन्धमा स्पष्ट गरी दिन विभागलाई आग्रह गरेमा पूर्वादेश जारी गरी कानूनी व्यवस्थालाई स्पष्ट पारिदिने कार्य ।

उपरोक्त कार्य सम्पादनको लागि यस शाखामा एक निर्देशक र ३ शाखा अधिकृत संलग्न रहेको देखिन्छ ।

सूचना प्रविधि शाखा

आन्तरिक राजस्व विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयहरुलाई कम्प्युटर संजालमा आवद्ध गरिएकोले बढी भन्दा बढी सूचना तथा जानकारीको अभिलेख व्यवस्थित गर्ने कार्य यस शाखाबाट हुने गर्दछ । त्यसैगरी, मूल्य अभिवृद्धि करको दर्ता, दर्ता खारेजी, कारोवार, कर भुक्तानी, कर फिर्ता, कर निर्धारण, पुनरावेदन सम्बन्धी सबै करदाताको केन्द्रीय अभिलेख कम्प्युटरमा राख्ने कार्य गरेको छ । त्यस्तै स्थायी लेखा नम्बर सम्बन्धी व्यक्तिगत र कार्यालयगत

सूचना, आय विवरण र अनुमानित आय विवरण तथा आयकर भुक्तानी सम्बन्धी सूचना पनि तथ्यांक बैंकको रुपमा रहने व्यवस्था मिलाइएको देखिन्छ । त्यसै गरी विभिन्न प्रकारका प्रतिवेदन तयार गर्ने, माग भएका सूचना प्रवाह गर्ने, कम्प्युटर सम्बन्धी समस्या समाधान गर्ने, केही कार्य वाह्य क्षेत्रलाई सुम्पने जस्ता कामहरु पनि यस शाखाले गर्ने गरेको देखिन्छ । निर्देशक सरहको नेपाल विविध सेवाको रा.प.द्वितीय श्रेणीको अधिकृत एक र सोही सेवाको रा.प.तृतीय श्रेणीको कम्प्युटर अधिकृत २ जना यस शाखामा कार्यरत रहेको देखिन्छ ।

अन्तःशुल्क प्रशासन शाखा

अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु तथा सेवाको उत्पादन र पैठारी इजाजत जारी गर्ने, त्यस्ता इजाजत नविकरण वा खारेज गर्ने, अवैध मदिरा नियन्त्रण गर्ने, अन्तःशुल्क टिकटको व्यवस्था गर्ने, आकस्मिक जाँच/निरीक्षण गर्ने, निर्देशन दिने, फाराम निर्देशिका तयार गर्ने जस्ता कार्य अन्तःशुल्क शाखाको माध्यमबाट विभागले सम्पादन गर्दछ । यस शाखाको काममा एक निर्देशक र २ शाखा अधिकृत संलग्न रहेको देखिन्छ ।

कानून तथा पुनरावेदन शाखा

विभिन्न कार्यालयबाट गरिने सबै प्रकारका कर निर्धारणमा चित्त नबुझ्ने करदाताले सो निर्णय वा सोको कुनै अंश उपर पुनर्विचार गरी दिन विभाग समक्ष प्रशासकीय पुनरावलोकनको लागि निवेदन गरेमा विभागले सो निवेदन उपर छानविन गरी निर्णय गर्ने तथा सो सम्बन्धी निर्देशिका तयार गर्ने कार्य पुनरावेदन तथा कानून शाखाको माध्यमबाट सम्पन्न हुन्छ । यस शाखामा एक निर्देशक र २ शाखा अधिकृत कार्यरत रहेका छन् । आवश्यकता परेमा कानून र लेखा तर्फका विशेषज्ञको सेवा पनि उपलव्ध हुने व्यवस्था रहेको छ ।

अनुगमन शाखा

विभागले माथि उल्लेख भएका दुई महाशाखा अन्तर्गत रहेका शाखाहरुको अतिरिक्त महानिर्देशकको प्रत्यक्ष निगरानीमा रहेको अनुगमन शाखा मार्फत आन्तरिक राजस्व कार्यालयहरुले गर्ने मूख्य मूख्य कामहरुलाई समेट्दै प्रत्येक वर्षको कार्यगत लक्ष्य निर्धारण गर्ने, पूर्वनिर्धारित लक्ष्य तथा कार्यालयहरुका मासिक एवम् वार्षिक उपलब्धिको तुलना गर्ने, कार्यालयहरुको स्तर निर्धारण गर्ने, कार्यालयहरुको स्थलगत निरीक्षण र अनुगमन गर्ने, कर निर्धारणको पुनरावलोकन गर्ने, उजुरी र गुनासो उपर कारबाही गर्न निर्देशन दिने तथा सुधारका लागि चाल्नु पर्ने कदमहरुका बारेमा विभागका शाखा तथा कार्यालयहरु र सरोवारवालाहरु (नीजि क्षेत्रको प्रतिनिधि र अन्य विभागहरु) संग सम्पर्क, गोष्ठि एवं छलफल गरी रणनीति तयार गर्ने काम समेत गर्दछ । यस कामका लागि एक निर्देशक र २ शाखा अधिकृतलाई तोकिएको देखिन्छ ।

विशेषज्ञ समूह

आन्तरिक राजस्व विभाग एवं कार्यालयहरुबाट सम्पादन गर्ने काम कारवाहीलाई छिटो छरितो एवं प्रभावकारी वनाउन, कानूनी र प्रक्रियागत सुधार तथा भावी नीति, रणनीति तर्जुमा गर्न आवश्यक राय सुझाव प्राप्त गर्नका लागि समेत यस समितिमा रहेका विभिन्न क्षेत्रका विशेषज्ञबाट योगदान पुगेको पाईन्छ । यसमा रहने कानून तर्फका अधिकृतले वहस पैरवी लगायत कानूनी राय परामर्श प्रदान गर्दछन् भने चार्टर्ड एकाउन्टेन्टले लेखा सम्बन्धमा, प्राविधिक (केमिष्ट) ले अन्तःशुल्क सम्बन्धमा र अर्थशास्त्रीले नीति निर्माण र प्रणाली सुधार जस्ता विषयमा राय सुझाव प्रदान गर्ने गर्दछन् ।

१.११ विभाग र अन्तर्गत कूल स्वीकृत दरवन्दी

आन्तरिक राजस्व विभाग र यस अन्तर्गतका २२ वटा कार्यालयमा निम्न तालिका अनुसारको कूल ९२४ कर्मचारीहरुको दरवन्दी रहेको छ । जसमध्ये ५९१ प्रशासन (राजस्व प्रशासन) तर्फको तथा ३३३ कर्मचारी अन्य सेवातर्फका रहेका छन् ।

तालिका नं. १

आन्तरिक राजस्व विभाग अन्तर्गत कूल कर्मचारी दरवन्दी

सि.नं.	विवरण	प्रशासनिक			अन्य			जम्मा			प्रतिशत
		पदपूर्ति	खाली	जम्मा	पदपूर्ति	खाली	जम्मा	पदपूर्ति	खाली	जम्मा	
१.	रा.प.प्रथम	७		७				७		७	०.८
२.	रा.प.द्वितीय	३५	६	४१	२	५	७	३७	११	४८	५.२
३.	रा.प.तृतीय	१७६	२४	२००	४	१	५	१८०	२५	२०५	२२.३
४.	रा.प.अनं.प्रथम	१२५	७२	१९७	११२	०	११२	२३७	७२	३०९	३१.५
५.	रा.प.अनं.द्वितीय	१०४	४१	१४५	१२		१२	११६	४१	१५७	१८.९
६.	ड्राइभर			०	३१	७	३८	३१	७	३८	४.१
७.	का.स.			०	१५६	४	१६०	१५६	४	१६०	१७.२
	जम्मा	४४७	१४३	५९०	३१७	१७	३३४	७६४	१६०	९२४	१००

श्रोत : आ.रा.वि., प्रशासन शाखा

कूल दरवन्दी मध्ये १७ प्रतिशत दरवन्दी रिक्त रहेबाट विभाग र आन्तरिक राजस्व कार्यालयहरुलाई आफ्नो लक्ष्य अनुसारको कार्य प्रगति हासिल गर्न कठिनाई परेको छ । राजपत्रांकिततर्फ ४ प्रतिशत र राजपत्र अनंकिततर्फ १३ प्रतिशत दरवन्दी रिक्त रहेको देखिन्छ ।

तालिका नं. २

नेपाल सरकार

अर्थ मन्त्रालय

आन्तरिक राजस्व विभाग

<u>आन्तरिक राजस्व विभाग एवं अन्तर्गत कार्याल्यको स्वीकृत दरबन्दी विवरण</u>

सि.नं.	विभाग कार्यालयको नाम	रा.प.प्रथम			रा.प.द्धितिय								रा.प.तृतिय						रा.प.अनं प्र.						रा.प.अनं द्धितिय					टाईपिष्ट		श्रेणी विहिन				जम्मा दरवन्दी
		स्वीकृत दरवन्दी		पद रिक्त	स्वीकृत दरवन्दी				पद रिक्त				स्वीकृत दरवन्दी			पद रिक्त			स्वीकृत दरवन्दी			पद रिक्त			स्वीकृत दरवन्दी			पद रिक्त		स्वीकृत दरवन्दी	रिक्त	स्वीकृत दरवन्दी		पद रिक्त		
		प्र.	प्रा.	प्र.	प्र.	प्रा.	न्याय	चा.ए. (करार)	प्र.	प्रा.	न्याय	चा.ए. (करार)	प्र.	प्रा.	न्याय	प्र.	प्रा.	न्याय	प्र.	ले.पा.	क.अप	प्र.	लेपा	क.अ प	प्र.	सकअ	सलेपा	प्र.	सकअ			ड्रा.	का.स	ड्रा.	का .स	
१	भद्रपुर				१								६			३			५	१	२	२			४					१		१	७			२८
२	बिराटनगर				१								१०			१			१०	१	१				९	२		१		२		१	९			४६
३	धरान				१								६						५	१	२				४			२		१		१	७			२८
४	लहान				१				१				६			४			५	१	१	५			४					१		१	७	१		२७
५	जनकपुर				१				१				६			४			५	१	२	३			४			१		१		१	७	१		२८
६	बारा (सिमरा)				१								६						५	१	२	३			९			३		२		२	७			३५
७	बीरगंज				१								९			२			९	१	२	६			९			५		२		२	७			४२
८	हेटौंडा				१								४			१			५	१	१	२			४			१		२		१	५	२		२४
९	भरतपुर				१								९			१			९	१	२	६			९			२		२		२	७		१	४२
१०	पोखरा				१								८						९	१	२	१			८			५		२	१	१	७			३९
११	भैरहवा				१								९						९	१	२	३			९					२		२	६	१	१	४२
१२	कष्णनगर				१				१				३						५	१	१	४			३			२		१		२	४	१	१	२०
१३	दाङ				१								३						५	१	१	३			३			१		१	१	१	४			२०
१४	नेपालगंज				१								९			५			९	१	२	५			८			४		२		२	७			४१
१५	धनगढी				१				१				३						५	१	१	३			३					१	१	१	४			२०
१६	महेन्द्रनगर				१				१				३						५	१	१	५			३			२		१		१	४	१		२०
१७	ललितपुर				१								१०						९	१	२	१			९			७		२		२	७			४३
१८	भक्तपुर				१								३						५	१	१	१			३			१		१		१	४			२०
१९	आ.रा.का.काठ १	१			३								१४			१			१६	१	२	४			९	२		४		४		२	१०			६४
२०	आ.रा.का.काठ २	१			३								१४			१			१६	१	२	४			९	२				४		२	१०			६४
२१	आ.रा.का.काठ ३	१			३								१४						१६	१	२	४			९	२				४		२	१०			६४
२२	ठुला करदाता कार्यालय	१			४			२				२	२१						१४	१	२	२			२	१	१					२	४			५५
२३	आन्तरिक राजस्व विभाग	३			१०	२	१	२	१	१		२	२४	३	२	१			१६	३	१२	५			११	२						६	१५		१	११२
जम्मा		७			४१	२	१	४	६	१		४	२००	३	२	२४			१९७	२५	४८	७२	०	०	१४५	११	१	४१		३९	३	३९	१५९	७	४	९२४

नोट: रिक्त दरवन्दीहरूको लोक सेवा आयोगमा माग आकृतीको फर्म भरी पठाएको समेत

नि.से.ऐन २०४९ (संशोधन सहित) को दफा २४ घ१ वमोजिम वढुवा भएकाहरूको समायोजन गर्न वांकी

१.१२ आन्तरिक राजस्व विभाग अन्तर्गतका कार्यालयहरु

यस विभाग अन्तर्गत २१ वटा आन्तरिक राजस्व कार्यालय र एउटा ठूला करदाता कार्यालय गरी जम्मा २२ वटा कार्यालयहरु कार्यरत छन् । यी कार्यालयहरुको नाम र कार्यक्षेत्र निम्नानुसार छन् ।

तालिका नं. ३

आन्तरिक राजस्व कार्यालयहरुको कार्यक्षेत्र

सि.नं.	कार्यालयको नाम	कार्यालय रहको ठाउँ	कार्यक्षेत्र
१.	आ.रा.का.भद्रपुर	भद्रपुर	मेची अंचलका सवै जिल्लाहरु
२.	आ.रा.का.विराटनगर	विराटनगर	मोरङ्ग जिल्ला
३.	आ.रा.का.धरान	धरान	सुनसरी, धनकुटा, तेह्रथुम, भोजपुर र संखुवासभा जिल्ला
४.	आ.रा.का.लाहान	लाहान	सगरमाथा अंचलका सवै जिल्लाहरु
५.	आ.रा.का.जनकपुर	जनकपुर	धनुषा, महोत्तरी, सिन्धुली, र सर्लाही जिल्ला
६.	ठूला करदाता कार्यालय	हरिहरभवन	नेपाल सरकारले तोकेको अंकभन्दा बढीको कारोवार हुने करदाताहरु
७.	आ.रा.का.काठमाडौं १	ववरमहल	थापाथली, कुपण्डोल जोड्ने वागमती पुलबाट त्रिपुरेश्वर त्रिभुवनको सालीक भई कान्तिपथदेखि पूर्व, केशरमहल चौवाटो, जयनेपाल चित्रघर, नक्साल भगवती वहाल, सानो गौचर हुदै धोविखोला कालोपुल जाने मुल सडकको दक्षिण तर्फको भाग र धोविखोलादेखि पूर्वको काठमाण्डौ जिल्लाको बांकी भाग
८.	आ.रा.का.काठमाडौं २	ववरमहल	थापाथली कुपण्डोल जोड्ने वाग्मतीपुलबाट त्रिपुरेश्वर त्रिभुवनको सालिक भई कान्तिपथदेखि पश्चिम, केशरमहल चौवाटो देखि ठमेल, सातघुम्ती, कालधारा हुदै विष्णुमति जाने वाटोदेखि दक्षिण, विष्णुमति नदीदेखि पूर्व र वाग्मती नदीदेखि उत्तरको भाग
९.	आ.रा.का.काठमाडौं ३	लाजिम्पाट	धोवीखोला सिरानदेखी कालोपुल सम्मको पश्चिम भाग, कालोपुल, सानो गौचर, नक्साल भगवती वहाल, जयनेपाल चित्रघर, केशरमहल चौवाटो, ठमेल, सातघुम्ती, कालधारा हुदै विष्णुमति जाने वाटोदेखि उत्तर र विष्णुमति नदीदेखि पश्चिम काठमाण्डौ जिल्लाको सम्पूर्णभाग, रसुवा, नुवाकोट र धादिङ्ग जिल्ला
१०.	आ.रा.का.ललितपुर	ललितपुर	ललितपुर जिल्ला
११.	आ.रा.का.भक्तपुर	भक्तपुर	भक्तपुर, काभ्रेपलान्चोक, सिन्धुपाल्चोक, रामेछाप र दोलखा जिल्लाहरु
१२.	आ.रा.का हटौंडा	हटौंडा	मकवानपुर जिल्ला
१३.	आ.रा.का.विरगंज	विरगंज	पर्सा जिल्ला
१४.	आ.रा.का.सिमरा	सिमरा	वारा र रौतहट जिल्ला
१५.	आ.रा.का.भरतपुर	भरतपुर	चितवन जिल्ला र नवलपरासी जिल्लाको दाउन्ने पूर्वको नवलपुर क्षेत्र
१६.	आ.रा.का.भैरहवा	भैरहवा	रुपन्देही, पाल्पा र गुल्मी जिल्ला र नवलपरासी जिल्लाको दाउन्ने पश्चिमको परासी क्षेत्र
१७.	आ.रा.का.कृष्णनगर	कृष्णनगर	कपिलवस्तु र अर्घाखांची जिल्ला
१८.	आ.रा.का.पोखरा	पोखरा	गण्डकी अंचल र धवलागिरी अंचलका सम्पूर्ण जिल्लाहरु
१९.	आ.रा.का दाङ्ग	दाङ्ग	राप्ती अञ्चलका सम्पूर्ण जिल्लाहरु
२०.	आ.रा.का.नेपालगंज	नेपालगंज	भेरी अंचल र कर्णाली अंचलका सवै जिल्लाहरु
२१.	आ.रा.का.धनगढी	धनगढी	सेती अंचलका सवै जिल्लाहरु
२२.	आ.रा.का.महेन्द्रनगर	महेन्द्रनगर	महाकाली अंचलका सवै जिल्लाहरु

१.१३ सेवाकेन्द्रहरु

करदातालाई घरदैलोमा सेवा पुऱ्याउने उद्देश्यले साविकमा कार्यालयहरु रहेका निम्न १६ स्थानमा करदाता सेवा केन्द्रहरु संचालन गरिएको छ । यी केन्द्रबाट कर सम्वन्धी जानकारी गराउने एवं विवरणहरु बुझ्ने जस्ता कार्यहरु भइरहेको छ ।

तालिका नं. ४

करदाता सेवा केन्द्रहरु

कार्यालयको नाम	सि.नं.	नाम	स्थान
भद्रपुर	१.	इलाम	इलाम नगरपालिका, इलाम
	२.	दमक	दमक नगरपालिका, झापा
विराटनगर	३.	धनकुटा	धनकुटा नगरपालिका, धनकुटा
लहान	४.	राजविराज	राजबिराज नगरपालिक, राजविराज
भक्तपुर	५.	वाहृविसे	बाहृबिसे सिन्धुपाल्चोक
	६.	धुलिखेल	धुलिखेल नगरपालिका, काभ्रेपलाञ्चोक
जनकपुर	७.	मलंगवा	मलंगवा नगरपालिका, मलंगवा
सिमरा	८.	गौर	गौर नगरपालिका, रौतहट
	९.	कलैया	कलैया नगरपालिका, वारा
भैरहवा	१०.	परासी	परासी नगरपालिका, नवलपरासी
	११	वुटवल	वुटवल नगरपालिका, रुपन्देही
	१२	पाल्पा	पाल्पा नगरपालिका, पाल्पा
पोखरा	१३.	दमौली	दमौली नगरपालिका, तनहुं
	१४	बाग्लुङ्ग	बाल्गुङ्ग नगरपालिका, बाग्लुङ्ग
नेपालगंज	१५.	सुर्खेत	सुर्खेत नगरपालिका, सुर्खेत
	१६.	राजापुर	राजापुर बर्दिया

१.१४ कर प्रशासनमा आधुनिकिकरण

कर प्रशासनलाई आधुनिकिकरण गर्दै करदाता मैत्री वनाउन र विद्युतीय शुशासनको माध्यमबाट कर प्रणालीलाई संचालन गर्न विभागले निम्न आधुनिक विद्युतीय कार्यप्रणालीको शुरुवात गरिसकेको छ ।

a) E-VAT (Electronic VAT Returns Filing System)

करदाताहरुले यो सिष्टममा इन्टरनेटको माध्यमबाट जहाँसुकैबाट प्रयोग गर्न सक्दछन् । यो सिष्टम प्रयोग गर्ने तरिका तल उल्लेख भएबमोजिम छ ।

१. e-mail दर्ता गर्न सम्बन्धित आ.रा.का.मा सम्पर्क गर्ने ।
२. e-mail दर्ता गराउदा नै आफूलाई आबश्यक पर्ने तालिम सम्बन्धित आ.रा.का.बाट नै लिने ।
३. Internet प्रयोग गरि e-filling गर्दा देहाय बमोजिम प्रक्रिया अवलम्बन गर्ने ।
(अ) Internet Browser मा www.ird.gov.np वेब साइट खोल्ने ।
(आ) e-returns / e-VAT press गरेमा VAT को e-vat returns menu display भएको देखिन्छ ।
४. कर विवरण र भौचर भर्ने तथा Auto verification सम्बन्धी जानकारी आबश्यक परेमा यसै website को Help बाट विस्तृत विवरण हेर्नसकिने छ ।
५. Submission number लिनेः यो नम्बर हामीले कार्यालयमा पत्र दर्ता गरेर जसरी दर्ता नम्बर दिइन्छ त्यस्तैगरी मू.अ.कर को कर विवरण बुझाउनु पर्ने करदाताले Submission number लिनु पर्ने हुन्छ । यो

Number प्राप्त गर्न करदाताले कम्प्यूटरमा रहेको मेनुमा Get Submission number Click गर्नु पर्छ, त्यस पछि कम्प्यूटरले माग्ने निम्न विवरण भरी अगाडी बढनु पर्छ ।

- User name
- Password
- Reconformation of Password
- PAN Number
- e-mail address

६. मू.अ.कर विवरण प्रविष्ट गर्ने । (अनुसूची १०)
७. भुक्तानीको विवरण समेत भरी Submit गर्ने ।
८. Verify नहुन्जेल अनुसूची- १० Print preview गरी संशोधन समेत गर्न सकिन्छ ।
९. करदाताले आफै Verify गर्न Request Key Press गर्नुपर्छ । Request Key Press गरेपछि e-mail (User name) तथा PAN No. भर्नु पर्छ ।
१०.e-mail address मा secret key को file computer system ले नै पठाउंछ ।
११. Auto verification Press गरेपछि आबश्यक Key लाई copy/paste तथा previous period को Tax Debit/Credit भर्ने ।
१२. Document Post र verify भई सके पछि एक प्रति Print गरी आफू संग राख्नु पर्छ ।

मू.अ.कर विवरण भर्नमा कुनै द्विविधा भएमा आन्तरिक राजस्व विभागको Website www.ird.gov.np मा गएर e-Filling को Opaerating Manuals मा उल्लेख भएको वमोजिम गर्ने ।

यस system लागु भएपछि २०६५ आषाढ मसान्तसम्म ११४४ वटा विवरणहरु e-VAT मार्फत प्राप्त भैसकेका छन् ।

गत वर्ष नै लागु भएका निम्न system हरु यस वर्षमा पनि निरन्तरता दिइएको थियो ।

(a) e-PAN (Electronic Permanent Account Number) System

करदाताहरुले यसमा जहाँसुकैबाट इण्टरनेटको माध्यमबाट access गर्न सक्दछन् । यस सिष्टममा करदाताले दर्ता हुनको लागि भर्नु पर्ने फर्म जस्ताको तस्तै राखिएको छ । करदाताले आफै वा अन्य कुनै निकाय बाट उक्त विवरणहरु यसमा इण्ट्री गर्नु पर्दछ र इण्ट्री भइसकेपछि सिष्टमबाट प्राप्त हुने रिपोर्ट प्रिण्ट गरी आफ्नो नजिकको आ.रा.वि.बाट स्वीकृत प्राप्त निकाय (उ.वा.संघ, आदी) मा आवश्यक कागजात सहित पेश गर्नु पर्दछ । ती निकायका सम्बन्धित अधिकृतले e-PAN System मा log-in गरेर उक्त विवरणहरु रुजु गर्दछन र सबै ठीक भएमा उक्त विवरणलाई प्रमाणित (Verify) गर्दछन । Verify भैसकेका सबै विवरणहरु विभागको सूचना प्रविधि शाखाको Central Tax Registration Database मा Transfer हुन्छन् र करदाताको आफ्नो account मा अध्यावधिक भएर बस्दछन् । सोही अधिकृतको आदेशमा सिष्टमले अस्थायी आयकर दर्ता कार्ड (PAN Card) प्रिण्ट गर्दछ, जसको एक प्रति सम्बन्धित करदातालाई दिने र अर्को प्रति आफ्नो संस्थामा राख्नु पर्दछ । त्यसपछि सो स्वीकृत प्राप्त निकायले अस्थायी तथा आवश्यक कागजात समेत सम्बन्धित आ.रा.का.मा पेश गर्नु पर्दछ । उक्त कागजातको आधारमा आ.रा.का.को सम्बन्धित कर अधिकृतले आ.रा.वि.को Protax System बाट स्थायी आयकर दर्ता प्रमाणपत्र प्रिण्ट गरेर दिनु पर्दछ । सो प्रमाणपत्र सम्बन्धित करदाताले सोही स्वीकृत प्राप्त निकायबाट प्राप्त गर्दछन । २०६५ आषाढ मसान्तसम्म १४६९ जना व्यवसायीले यस system वाट PAN Card प्राप्त गरिसकेका छन् ।

(b) e-TDS (Electronic Tax Deduction at Source) System

Withholder ले यसमा जहाँसुकैबाट इण्टरनेटको माध्यमबाट access गर्न सक्दछन् । सिष्टमलाई कुनै तालिम बिना प्रयोग गर्न सकिने गरी सरल बनाइएको छ । यस सिष्टममा

Withholder ले आफूले कट्टा गरेका TDS सम्बन्धी विवरणहरु (व्यक्ति/निकाय, PAN नम्बर, कट्टा गरेको मिति, TDS को प्रकार तथा भौचर सम्बन्धी विवरणहरु) इण्ट्री गर्नु पर्दछ र इण्ट्री भइसकेपछि सिष्टमबाट प्राप्त हुने रिपोर्ट प्रिण्ट गरी भौचर समेत आफ्नो सम्बन्धित आ.रा.का.मा पेश गर्नु पर्दछ । आ.रा.का.का. सम्बन्धित कर अधिकृतले e-TDS System मा log-in गरेर उक्त विवरणहरु रुजु गर्दछ र सबै ठीक भएमा सोही अधिकृतको आदेशमा सिष्टमले उक्त विवरणलाई प्रमाणित (Verify) गर्दछ । यसरी प्रमाणित भैसकेका विवरणहरु सबै आ.रा.का.का सम्बन्धित कर अधिकृतहरुले e-TDS System मा हेर्न सक्दछन् र सो सिष्टममा देखिएकै आधारमा TDS बुझाएको कागजात दिन सक्दछन् । अर्थात् TDS कट्टा हुने व्यक्ति/निकायले आफ्नो कट्टा भएको रकमको प्रमाण लिनको लागि सम्बन्धित सबै संस्थाहरुमा नगैकन e-TDS System बाटै हेर्न सक्दछ । २०६५ असारमसान्तसम्म यो सिष्टमबाट जम्मा ९३२१ वटा विवरणहरु प्रमाणित भैसकेका छन् जसबाट जम्मा रु १ अर्व ९२ करोड ३१ लाख ८७ हजार राजस्व संकलन भएको छ भने यस System मा १५ वटा आन्तरिक राजस्व कार्यालयहरुमा E-TDS प्राप्त हुने गरेको छ ।

(c) e-Installment (Electronic Estimated Income Tax Returns) System

करदाताहरुले यसमा जहाँसुकैबाट इण्टरनेटको माध्यमबाट access गर्न सक्दछन् । यस सिष्टममा करदाताले आफ्नो अनुमानित आयकर विवरणमा भर्नु पर्ने विवरणहरु इण्ट्री गर्दछन । इण्ट्री भइसकेपछि सो को रिपोर्ट प्रिण्ट गरेर सही, छाप लगाएर सम्बन्धित आ.रा.का.मा पेश गर्नु पर्दछ । आ.रा.का.को कर अधिकृतले करदाताले पेश गरेको विवरणलाई e-installment system मा log-in गरेर रुजु गर्दछ । सबै ठीक भएमा सोही अधिकृतको आदेशमा सिष्टमले उक्त विवरणलाई प्रमाणित (Verify) गर्दछ । Verify भैसकेका सबै विवरणहरु सूचना प्रविधि शाखाको Central Income Tax Database मा Transfer हुन्छन् र करदाताको आफ्नो account मा अध्यावधिक भएर बस्दछन् ।

(d) SMS System

आन्तरिक राजस्व विभागले Mobile SMS को प्रयोग गरी कुनै करदाता आयकरमा मात्र वा मू.अ.कर मा समेत दर्ता छ छैन भन्ने कुराको जानकारी प्राप्त गर्न सकिने व्यवस्था मिलाएको छ । यो सेवा सुचारु भए पछि कुनै पनि करदाताले आफूले प्राप्त गरेको विजकमा लेखिएको PAN नम्वर सही हो वा झुठा हो भनेर सजिलै संग जानकारी प्राप्त गर्न सकिने भएको छ । यसरी तुरुन्त बुझ्न सकिने भएकोले झुठा विल बनाई राजस्व छल्नेहरुलाई यो प्रविधिले निरुत्साहित गर्ने विश्वास लिइएको छ । यस्तो किसिमको सेवा प्रयोग गर्न मोवाईल फोनमा निम्न कोड प्रयोग गर्नु पर्ने छ । मोवाईलको सन्देश लेख्ने अवस्थामा पुगेर RD टाइप गर्ने र एक स्पेश दिने त्यस पछि जुन PAN नम्वर को बारेमा आफूलाई बुझ्नु पर्ने हो त्यो PAN नम्वर टाईप गरी ९८५११०१८१८ मा SMS गरी पठाउने । जसवाट तुरुन्तै निम्न प्रकारका उत्तरहरु पाउन सकिन्छ ।

RD <PAN Number>

1. PAN not registered
2. Registered in VAT
3. Registered in Income Tax
4. Registered in Income Tax and in VAT
5. Registered in VAT. This PAN is suspended
6. Registered in Income Tax. This PAN is suspended
7. Registered in Income Tax and in VAT. This PAN is suspended

त्यसै गरी मू.अ.कर मा दर्ता रहेको भए उक्त करदाताले नियमित रुपमा मू.अ.कर विवरण पेश गरेको छ छैन वा कारोवार बन्द भै सकेको छ वा छैन भन्ने कुराको जानकारी प्राप्त गर्न NF टाइप गर्ने र एक स्पेस दिने त्यसपछि जुन PAN नम्वरको बारेमा जानकारी लिने हो उक्त नम्बर टाईप गर्ने त्यसपछि ९८५११०१८१८ मा SMS गरी पठाउने । तपाई निम्न प्रकारको उत्तरहरु पाउन सक्नु हुनेछ ।

1. PAN is already closed
2. PAN is not registered in VAT
3. All Returns filed upto 'date'
4. Last unfiled date 'date' Total unfiled returns 'number'

NF <PAN Number>

कस्तो कोड लेखेमा जानकारी प्राप्त हुन्छ भन्ने बुझ्नु परेमा HELP लेखि ९८५११०१८१८ मा SMS गरी पठाउने जसबाट निम्न प्रकारको सूचना प्राप्त हुनेछ ।

Please type
RD Pan Number for Registration Detail
NF Pan Number for Non Filer Enquiry

HELP

माथि उल्लेखित कोड बाहेकका अन्य अक्षर लेखी पठाएमा निम्न प्रकारको सूचना प्राप्त हुनेछ ।

Please type
RD Pan Number for Registration Detail
NF Pan Number for Non Filer Enquiry

Other Character

१.१५ दोहोरो करमुक्ति सम्झौता

कुनै व्यक्तिले एउटा देशको वासिन्दा करदाता भई अर्को देशमा लगानी गऱ्यो भने वा एउटै आयवर्षमा एकभन्दा बढी देशमा कारोवार (रोजगारी, व्यवसाय वा लगानी) गऱ्यो भने निजले आफू वासिन्दा रहेको देशमा एवं कारोवार (लगानी) गरेको देशमा समेत गरी दुवै देशमा कर तिर्नुपर्ने हुन सक्छ । यस्तो परिस्थितीमा उही आयमा उही आयवर्षमा आफू वासिन्दा रहेको देशमा वसोवास (Residence) को आधारमा तथा लगानी गरेको देशमा आयको स्रोतको आधारमा कर तिर्नुपर्ने हुनाले दोहोरो कर तिर्नुपर्ने अवस्था हुन्छ । यस्तो परिस्थितीमा करदातालाई दोहारो करको भारबाट मुक्ति दिलाउन सम्वन्धित देशको आयकर कानूनले तिरेको कर मिलान गर्न पाउने (Foreign Tax Credit) वा त्यस्तो कर खर्च लेख्न पाउने जस्ता व्यवस्था गरेको हुन्छ । तथापी विभिन्न देशहरुको घरेलु आयकर कानूनले व्यवस्था गरेको आयकरको परिभाषा, वासिन्दा वा स्थायी संस्थापनको परिभाषा वा कर लगाउने प्रावधान वा करको दायरा (Scope) ले गर्दा सवै परिस्थितीमा मूलुक भित्रको कानूनले मात्र अन्तराष्ट्रिय दोहोरो कर हटाउन सम्भव हुँदैन । यसका साथै एक मूलुकमा गरेको कारोवारको जानकारी अर्को मूलुकको कर प्रशासनलाई पनि अत्यन्त उपयोगी र महत्वपूर्ण हुने हुँदा कारोवारको जानकारी गराउनु पनि सान्दर्भिक हुन्छ । यसर्थ करदाताहरुलाई दोहोरो करबाट मुक्ति दिलाउन घरेलु आयकर ऐनमै कानूनी व्यवस्था गरी दुई देशबीच दोहोरो करमुक्ति सम्झौता (Double Taxation Avoidance Agreement) गर्ने प्रचलन छ ।

यसै प्रचलन अनुरुप नेपालमा पनि आयकर ऐन, २०५८ को दफा ७३ ले अन्तरार्ष्ट्रिय सम्झौताहरु भन्ने दफाको व्यवस्था गरी दोहोरो कर नलाग्ने गरी दोहोरो करमुक्ति सम्झौता गर्न

सक्ने व्यवस्था गरेको छ । यो व्यवस्था आयकर ऐन, २०३१ ले पनि गरेको थियो । यिनै प्रावधान अनुरुप आ.व.२०६४।६५ सम्म नेपालको विभिन्न १० देशसँग दोहोरो करमुक्ति तथा वित्तिय छल निषेध सम्वन्धी सम्झौता गरेको छ । नेपालसँग दोहोरो करमुक्ति सम्झौता भएका देशहरु यस प्रकार छन ।

तालिका नं.५

नेपालसंग दोहोरो कर मुक्ति सम्झौता भएका देशहरु

सि.नं.	देश	सम्झौता मिति	कैफियत
१.	गणतन्त्र भारत (Republic of India)	१८ जनवरी १९८७	
२.	नर्वे अधिराज्य (Kingdom of Norway)	१३ मे १९९६	
३.	थाइलैण्ड अधिराज्य (Kingdom of Thailand)	२ फेब्रुअरी १९९८	
४.	प्रजातान्त्रिक समाजवादी गणतन्त्र श्रीलंका (Democratic Socialist Republic of Sri Lanka)	६ जुलाई १९९९	
५.	गणतन्त्र मौरिसस (Republic of Mauritius)	३ अगष्ट १९९९	
६.	अष्ट्रिया गणतन्त्र (Republic of Austria)	१५ डिसेम्वर २०००	
७.	इस्लामिक गणतन्त्र पाकिस्तान (Islamic Republic of Pakistan)	२५ जनवरी २००१	
८.	जनवादी गणतन्त्र चीन (People's Republic of China)	१४ मे २००१	
९.	कोरिया गणतन्त्र (Republic of Korea)	५ अक्टुवर २००१	
१०.	कतार (Qatar)	१५ अक्टुवर २००७	

स्रोतः अन्तरार्ष्टिय कर शाखा,

यसैगरी मिति २०६५ फाल्गुण १९ देखि २३ सम्म काठमाडौंमा नेपाल सरकार र भारत सरकारबीच सम्पन्न दोहोरो कर मुक्ती संझौताको Revision का लागि दोश्रो चरणको वार्ता सम्पन्न भई Agreed Minutes मा नेपाल सरकारका तर्फबाट आन्तरिक राजश्व विभागका महानिर्देशक तथा भारत सरकारका तर्फबाट Department of Revenue का Joint Secretary ले हस्ताक्षर गर्नु भई अन्तिम मन्त्रीस्तरिय हस्ताक्षरका लागि आवश्यक तयारीका लागि अर्थ मन्त्रालय पठाईसकिएको छ । साथै बंगलादेश संग दोहोरो कर मुक्ति संझौता गर्न र श्रीलंकासंग भएको दोहोरो कर मुक्ति संझौताको Revision गर्नका लागि कारवाही अगाडी बढाईसकिएको छ ।

१.१६ बिश्व कर प्रणालीमा नेपाल

बिश्व बैक र अन्तर्राष्ट्रिय बित्त निगम जस्ता अन्तर्राष्ट्रिय बितीय संस्थाहरुको संयुक्त प्रयासमा सन २००५ देखि संचालित Doing Business नामक परियोजनाले बिश्वका १७८ देशमा गरेको एक अध्ययनमा ब्यवसाय संचालन गर्न ती देशहरुले आर्थिक सुधार र उदारीकरण नीति अनुसार अपनाएका नीतिहरु र ब्यवसाय संचालनको लागि सरकारको तर्फबाट उपलब्ध गराउने सुबिधाहरु मध्ये १० वटा

सूचकहरुको आधारमा व्यवसाय संचालन गर्न के कति सहज भएको छ भनि वर्गिकरण गरेको पाइन्छ। यस परियोजनाले ती देशहरुमा व्यवसाय संचालन गर्न अनुमति प्राप्त गर्न लाग्ने समय, व्यवसायीहरुको लागि ऋण सुबिधा, श्रमिकहरुको नियुक्ति र बर्खास्तगी, सम्पत्ति दर्ता, लगानीकर्ताहरुको संरक्षण, सीमापारिको देशसँगको ब्यापार, करका दर र भुक्तानी, व्यवसाय संचालन र स्थगन एवं टाट पल्टने जस्ता सूचकहरुको आधारमा वर्गिकरण गरिएको छ । यस वर्गिकरण अनुसार श्रमिकहरुको नियुक्ति र बर्खास्तगीमा नेपालको स्थान १५०औं, व्यबसाय संचालन गर्न अनुमति प्राप्त गर्न लाग्ने समयमा नेपालको स्थान १२१औं, व्यवसाय संचालनमा नेपालको स्थान १२९औं मा पर्दछ भने करको दर र भुक्तानीको मामिलामा नेपालको स्थान १०७औं मा रहेको छ । टाट पल्टिने हकमा भने नेपालको स्थान १०३ रहेको छ । यसै प्रतिवेदनमा नेपालमा एउटा व्यवसायले ३४ पटकसम्म कर भुक्तानी गर्नु पर्ने, वार्षिक ४०८ घण्टा कर बिबरण भर्न र कर चुक्ता गर्न समय खर्च गर्नु पर्ने जस्ता कुराहरु उल्लेख भएको पाइन्छ । यस हिसावले नेपालमा दक्षिण एशियामा सबभन्दा बढी कर भुक्तानी गर्न समय लाग्ने र कर सहभागितामा बढी समय लाग्नु पर्ने भएकोले कर भुक्तानी प्रक्रिया जटिल भएको तथ्य उपरोक्त परियोजनाले औंल्याएको छ । उद्योग बाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयबाट बिश्व बैंक र अन्तर्राष्ट्रिय बित्तीय संस्था एवं एक निजी कम्पनीको प्राविधिक सहयोगमा नेपालमा Nepal-Mini Diagnostic of the Investment Climate, March 2007 नामक एक अध्ययन गरिएको थियो । सो अध्ययनमा नेपालमा कर कानूनहरुको सम्बन्धमा कुनै समस्या नभएको तर कार्यान्वयन मात्र समस्या भएको ब्यहोरा औंल्याएको पाइन्छ । माथि बिश्व बैंकको अध्ययनमा कर भुक्तानी (Paying Taxes) को सम्बन्धमा निम्न परिसूचकहरु प्रयोग गरिएको थियो ।

१. व्यबसायले एक बर्षमा भुक्तानी गर्नु पर्ने करको पटक,

२. कर सम्बन्धी बिबरण तयार गर्न र कर भुक्तानी गर्न लाग्ने समय,

३. व्यवसायले ब्यावसायिक नाफाबाट तिर्नु पर्ने करको दर,

४. व्यवसायले ब्यावसायिक नाफाबाट श्रमिकहरुलाई छुटयाउनु पर्ने योगदान वापतको रकम र कर तिर्नकोलागि छुटयाउनु पर्ने रकम,

५. अगाडिका २ वटा क्षेत्रहरुमा नपरेका रकमहरु,

६. व्यवसायले तिर्नु पर्ने कर र श्रमिक योगदान बापतको तिर्नु पर्ने रकम ।

उपरोक्त परियाजनाले समेटेका १७८ देशहरुलाई पूर्वी एशिया र प्रशान्त क्षेत्र, पूर्वी युरोप र मध्य एशिया, दक्षिण अमेरिका र क्यारिबियन देशहरु, मध्यपूर्व र उत्तर अफ्रिका र ओइसिडी (OECD) गरी ५ वटा क्षेत्रहरुमा बिभाजन गरेको थियो । पहिलो सूचकको आधारमा उपरोक्त क्षेत्रहरु मध्ये OECD क्षेत्रमा व्यवसायले बर्षमा १३ पटक कर भुक्तानी गरे पुग्ने देखिन्छ भने सबभन्दा बढी दक्षिण अमेरिका र क्यारिबियन देशहरुमा एक बर्षमा त्यहाँका व्यवसायीहरुले ४६ पटक कर भुक्तानी गर्ने गरेको पाईएको छ । मध्यपूर्व र उत्तर अफ्रिकाका देशहरुमा र पूर्वी एशिया तथा प्रशान्त क्षेत्रका देशहरुमा क्रमशः २३ र २५ पटक कर तिर्नु पर्ने देखाइएको छ । दोश्रो सूचकको आधारमा उपरोक्त क्षेत्रहरुको बिश्लेषण गर्दा पूर्वी युरोप र मध्य एशियाका देशहरुमा कर भुक्तानी गर्न ३८८ घण्टा लाग्ने गरेको छ भने OECD का देशहरुमा सबभन्दा कम १८३ घण्टा लाग्ने गरेको पाइन्छ । करको दरको आधारमा बिश्लेषण गर्दा सबभन्दा कम करको दर पूर्वी युरोप र मध्य एशियामा ११ प्रतिशत पाइएको छ भने सबभन्दा बढी सव सहारा अफ्रिकाका देशहरुमा २२ प्रतिशत पाइएको छ ।

उपरोक्त सूचकहरुको आधारमा नेपालमा व्यवसायले एक बर्षमा ३४ पटक कर भुक्तानी गर्नु पर्ने, कर भुक्तान गर्न ४०८ घण्टा समय व्यतित गर्नु परेको र करको दर औसतमा ३४.१ प्रतिशत रहेको छ । माथि उल्लेखित परियोजनाका अनुसार नेपालमा करको दर, कर भुक्तानीको समय र कर भुक्तानीको पटकमा सन २००८ देखि खासै परिवर्तन नआएको र सन २००८ मा नेपालको Doing

Business Rank मा ९२औं स्थानमा रहेकामा सन २००९ मा आएर १०७ मा रहन गएकोले थप सुधारको प्रयत्न गर्नु पर्ने देखिन्छ । दक्षिण एशियाली देशहरुसँग तुलना गर्दा सन २००८ मा नेपाल माल्दिभ्स, (बिश्वमै पहिलो स्थानमा रहेको) अफगानिस्तान (बिश्वमै ४९औं स्थानमा रहेका) र बंगलादेश (बिश्वमै ९० स्थानमा रहेको) भन्दा तल रहेता पनि पाकिस्तान र भारत (क्रमशः १२४ र १६९) भन्दा नेपाल अग्र स्थानमा रहेको पाइन्छ । जसलाई सकारात्मक रुपमा लिन सकिन्छ ।

तालिका नं. ६

नेपालको दक्षिण एशियामा कर भुक्तानीमा सापेक्षिक स्थीति

देशको नाम	कर भुक्तानी गर्न लाग्ने समय	तिर्नुपर्ने करको दर	भुक्तानी गर्नुपर्ने करको पटक	सापेक्षिक स्थिती
नेपाल	४०८	३४.१	३४	१०७
भारत	२७१	७१.५	६०	१६९
मालदिभ्स	०	९.१	१	१
पाकिस्तान	५६०	२८.९	४७	१२४
बंगलादेश	३०२	३९.५	२१	९०
अफगानिस्तान	२७५	३६.४	८	४९

स्रोत : विश्व बैंक वासिङ्गटन, २००९, *Doing business Project.*

१.१७ दशौं योजनामा आन्तरिक राजस्व

आन्तरिक स्रोतको अधिकतम परिचालन गरी करको आधारलाई फराकिलो बनाउने र राजस्वको लचकतामा बृद्धि गरी बैदेशिक सहायताको निर्भरता कम गर्ने लक्ष्य दशौं योजनाको रहेको थियो । यस योजनाले कर सम्वन्धी परिमाणात्मक लक्ष्यहरु समेत किटान गरेको पाइन्छ । यस योजनामा कूल गार्हस्थ उत्पादनको अनुपातमा कूल राजस्व १४ प्रतिशत पुऱ्याउने बृहदस्तरको लक्ष्य तोकिएको थियो । जसमा प्रत्यक्ष कर, अप्रत्यक्ष कर र गैर कर राजस्वको कूल गार्हस्थ उत्पादनको अनुपात क्रमशः ३.५ प्रतिशत, ८.७ प्रतिशत र २.८ प्रतिशत पुऱ्याउने लक्ष्य निर्धारण गरिएको थियो । यस्तै करदाताहरुको संख्या योजनाको अन्तिम वर्षसम्म आयकरतर्फ ३ लाख र मूल्य अभिबृद्धि करमा ४० हजार पुऱ्याउने लक्ष्य राखिएको थियो । उपरोक्त लक्ष्यहरु हासिल गर्न मूल्य अभिबृद्धि करलाई राजस्व परिचालनको मूल आधार बनाई यसको क्षेत्र विस्तार गर्ने र आय आर्जन गर्ने सवै क्रियाकलापहरुलाई आयकरको दायरा भित्र ल्याउन विभिन्न संरचनात्मक र कानूनी एवं प्रक्रियागत सुधारहरु गर्न रणनीतिहरु अपनाइएको थियो । साथै यस योजनाले नेपाल बिश्व ब्यापार संगठन एवं साफटा जस्ता क्षेत्रीय ब्यापार संगठनहरुको सदस्यता प्राप्त गरेको कारणले प्रत्यक्ष र अप्रत्यक्ष करका दरहरु समायोजन गर्ने, आयकरको दायरा भित्र नआएका करदाताहरुलाई दायरा भित्र ल्याउने, मूल्य अभिबृद्धि करमा दिइएका छुटहरुको पुनरावलोकन गर्ने, बिजक जारी गर्ने कार्यलाई कडाइका साथ अनुगमन गर्ने र करदाताहरुलाई करको दायरा भित्र ल्याउन चेतनामूलक र प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने, अन्तःशुल्क, आयकर र मूल्य अभिबृद्धि कर सम्वन्धी कानूनहरुलाई बढी पारदर्शी र व्यवहारिक वनाउने एवं राजस्व प्रशासनको क्षमता बृद्धि गर्न तालिमको ब्यवस्था गर्ने र कर सम्वन्धी मामिला छिटो टुङ्गो लगाई बक्यौता ब्यवस्थित गर्न छुट्टै संस्थागत ब्यवस्था गर्ने नीति तथा कार्यनीतिहरु पनि यस योजनामा समावेश गरिएका थिए ।

दशौं योजनामा देशको आर्थिक बृद्धिदर ४.३ प्रतिशत भएमा रु.९१२७ करोड राजस्व परिचालन हुने र ६.२ प्रतिशतका दरले आर्थिक बृद्धिमा ३२११६ करोड राजस्व परिचालन हुने अनुमान गरीएको थियो । दशौं योजनामा भएको राजस्व संकलन प्रत्येक शिर्षक र आर्थिक वर्ष अनुसार निम्न तालिका नं.७ मा देखाइएको छ । जस अनुसार समग्र राजस्वमा गैर कर राजस्वको योगदान २० प्रतिशत र कर राजस्वको योगदान ८० प्रतिशत मध्ये भंसारको योगदान सरदर १६ प्रतिशत कटाउँदा कूल कर आन्तरिक राजस्वको योगदान ६४ देखि ६५ प्रतिशत मात्र हुन आउँछ ।

तालिका नं. ७

दशौं योजनामा आयकर, मू.अ.कर र अन्तःशुल्कको परिचालन

रु.करोडमा

सि.नं.	आ.व.	भंसार महशुल		अन्तःशुल्क		मू.अ.कर		मालपोत तथा रजिष्ट्रेशन		आयकर		कर राजस्व जम्मा		गैरकर राजस्व जम्मा		जम्मा राजस्व	
		रकम	बृद्धि %	रकम	बृद्धि %	रकम	बृद्धि %	रकम	बृद्धि %	रकम	बृद्धि %	रकम	बृद्धि %	जम्मा	बृद्धि %	रकम	बृद्धि %
१	०५९।६०	१४२३.६४	११२.४६	४७८.५१	१२५.७०	१३४५.९७	१०९.७२	१४१.४३	१२४.९६	८६९.१४	९१.८२	४२५८.६९	१०८.२७	१३६४.२९	१२२.७४	५६२२.९८	१११.४७
२	०६०।६१	१५५५.४८	१०९.२६	६२२.६७	१३०.१२	१४४७.८९	१०७.५७	१६९.७५	१२०.००	१०२१.५१	११७.५३	४८१७.३०	११३.११	१४१५.८०	१०३.७७	६२३३.१०	११०.८५
३	०६१।६२	१५७०.१६	११२.५१	६४४.५९	१०३.५२	१८८८.५४	१३०.४३	१७९.९२	१०५.९९	११२७.२६	११०.३५	५४१०.४७	११२.३१	१६०१.८०	११३.१३	७०१२.२७	११२.५०
४	०६२।६३	१५३४.४०	९७.७२	६५०.७६	१००.९६	२१६१.०७	११४.४३	२१८.११	१२१.२७	११७८.७०	१०४.५६	५७४३.०४	१०६.१४	१४८५.१६	९२.७१	७२२८.२०	१०३.०७
५	०६३।६४	१६७०.७१	१०८.८५	९२४.३४	१४२.०४	२६५५.८९	१२२.८९	२८५.५९	१३०.९३	१६६०.८१	१४०.९०	७१९७.३४	१२५.३२	१५२२.६३	१०२.५२	८७१९.९७	१२०.६४
औसत बृद्धि		७७५४.३९		३३२०.८७		९४९९.३६		९९४.८		५८५७.४२		२७४२६.८४		७३८९.६८		३४८१६.५२	

श्रोतः सम्वन्धित वर्षका आर्थिक सर्वेक्षण र वजेट वक्तब्यहरु

दशौ योजना अबधिमा आ.ब.२०५८।५९ को स्थिर मूल्यमा सामान्य आर्थिक बृध्दिका लागि २९१.३ अर्व राजश्व उठाउने लक्ष्य राखिएको थियो । योजना अबधिमा राजश्वको बृध्दि दर प्रचलित मूल्यमा ११.३ प्रतिशतले बृध्दि भएको छ । आ.ब.२०५८।५९ मा कूल राजश्व मध्ये कर राजश्वको अंश ७८.२ प्रतिशत र गैर कर राजश्वको योगदान २१.९ प्रतिशत रहेकोमा २०६३।६४ मा यो अंश क्रमश

बृद्धि हुदै कर राजश्वको योगदान ८१.३ प्रतिशत पुगि गैर कर राजश्वको योगदान १८.७ प्रतिशतमा झरेको छ। यसरी कर राजश्वको योगदान बृध्दि हुनुमा मूल्य अभिबृद्धि कर र अन्तशुल्कको योगदानमा बृद्धि हुनु हो। दशौ योजनामा भएको राजश्व परिचालनलाई निम्न तालिकाबाट स्पष्ट गर्न सकिन्छ।

तालिका नं. ८

दशौं योजनामा आन्तरिक राजश्व संकलन र कूल गाहर्स्थ उत्पादन

बर्ष	राजश्व संकलन लक्ष्यको	कूल गार्हस्थ उत्पादनमा योगदान	आन्तरिक राजश्व बिभागको GDP मा योगदान	कूल कर राजस्वमा आ.रा.वि.को योगदान
२०५९।६०	९८.४	११.४	५.७३	६३.१८
२०६०।६१	१००.२	११.६	६.५५	६४.१८
२०६१।६२	९९.७	११.९	७.२५	६७.९८
२०६२।६३	८८.३	११.२	६.७५	५४.८६
२०६३।६४	१०१.५	१२.०	८.५७	६०.४२

श्रोतः राष्ट्रिय योजना आयोग, २०६४ तथा आन्तरिक राजश्व बिभागका बार्षिक प्रतिवेदनहरु।

दशौं योजनामा खास गरेर राजश्व परिचालनमा करको आधार फराकिलो हुन नसक्नु, राजश्व प्रशासन पारदर्शी हुन नसक्नु, कर चुहावटलाई प्रभावकारी ढंगले नियन्त्रण गर्न नसकेको, कर प्रशासनलाई आधुनिकीकरण गर्न नसकेको, आयकरलाई सरल र पारदर्शी बनाउन नसकेको र कर प्रशासनलाई आधुनिकीकरण गर्न नसकेको जस्ता समस्याहरु अन्तरिम योजनाले औल्याएको छ।

१.१८ त्रिवर्षिय योजनामा आन्तरिक राजस्व

आर्थिक बर्ष २०६४।६५ देखि लागू भएको त्रिबर्षिय अन्तरिम योजनामा करको दायरा बृद्धि गरी आन्तरिक श्रोतको परिचालन गर्ने राजश्वको परिचालनको मूख्य उद्देश्य रहेको छ। योजना अबधिमा राजस्व बृद्धि दर १६ प्रतिशत कायम गरी कूलगाहस्थ उत्पादनमा राजश्वको योगदान १३.६ प्रतिशत पुऱ्याउने भौतिक लक्ष्य तोकिएको छ। दशौं योजनामा जस्तो करदाताहरुको संख्या, आयकर, मूल्य अभिबृद्धि कर र अन्तःशुल्कको कुल गार्हस्थ उत्पादनमा योगदान, करदाताहरुको संख्या आदि बिषयमा कुनै प्रकारको भौतिक लक्ष्य किटान भने गरिएको पाइदैन। तैपनि पहिलो बर्ष १०९ अर्ब, दोश्रो बर्ष १२१ अर्ब र तश्रो बर्ष १३५ अर्ब गरी कूल ३६५ अर्ब राजश्व परिचालन गर्नु पर्ने लक्ष्य भने तोकिएको छ। आन्तरिक राजस्व बिभागले यस मध्ये २९५ अर्ब राजस्व परिचालन गर्ने दायित्व छ। राजश्व परिचालनको माथि उल्लेख गरिएका लक्ष्यहरु हासिल गर्न निम्न प्रकारका नीति र रणनीतिहरु अपनाइने छन।

- मूल्य अभिबृध्दि करको दायरा बिस्तार गर्ने, यस्को आधुनिकीकरण गरी कर चुहावट रोक्ने,
- सूचना प्रणली र करदाता शिक्षामा जोड दिने। स्वेच्छिक कर परिपालनलाई जोड दिने,
- राजश्व प्रशासनलाई सुदृढ, छिटो, छरितो, पारदर्शी र करदाता मैत्री बनाउने,
- राजश्व परामर्श समितिलाई स्थायी र प्रभावकारी बनाउने,
- बैदेशिक लगानी भित्र्याउन पूँजी निर्यातक देशहरु संग दाहोरो कर मुक्ति संझौता गर्ने,
- राजश्व प्रशासनको संस्थागत सुदृढिकरण गर्ने,
- बिश्व ब्यापार संगठन, साफटा र बिमिस्टेक जस्ता क्षेत्रीय र अन्तराष्टिय सस्थाहरुमा नेपालले गरेको प्रतिबध्दता अनुरुप कर प्रणाली मा सुधार गर्ने।

अध्याय दुई

२.१ २०६४।६५ मा आन्तरिक राजस्व विभागका विभिन्न शाखाहरुबाट भए गरेका कार्यहरुको प्रगती बिबरण

२.१.१ सूचना प्रविधि शाखा

आन्तरिक राजस्व विभाग र आन्तर्गतका कार्यालयहरुलाई आयकर, मू.अ.कर तथा अन्तःशुल्क सम्बन्धी आवश्यक सूचनाहरु सही व्यक्तिलाई, सही तथ्यांक, सही समयमा उपलब्ध गराउन विभाग र अन्तर्गत कार्यालयहरुमा उपलब्ध सूचना प्रणाली श्रोतलाई सही ढंगले परिचालन तथा व्यवस्थापन गर्ने मूल उद्देश्य यस शाखाको रहेको छ ।

आ.व. २०६४।०६५ मा यस सूचना प्रविधि शाखाले आवश्यकता अनुसार आ.रा.वि. र २२ वटा आ.रा.का.हरु समेतमा सूचना तथा सञ्चार प्रविधिलाई सुचारुरुपमा सञ्चालन गराउन भएका विभिन्न कार्यहरुमध्ये महत्वपूर्ण कार्यहरुलाई निम्नानुसार उल्लेख गर्न सकिन्छः

- Wide Area Network (WAN) सम्बन्धमा
  - यस विभागको Wide Area Network मा रहेका उपत्यका भित्रका ठूला करदाता कार्यालय, आ.रा.का., काठमाडौं १, २, आ.रा.का. ललितपुर, आ.रा.का. भक्तपुर, अर्थ मन्त्रालय, राजस्व अनुसन्धान विभाग, भन्सार विभाग तथा त्रिभुवन विमानस्थल भन्सार कार्यालय गरी जम्मा ९ कार्यालयहरुमा रहेको HDSL Network लाई optical fiber प्रविधिमा upgrade गरी सञ्चालनमा ल्याइएको छ ।
- Internet सम्बन्धमा
  - विभागमा प्रयोगमा आइरहेको Internet सेवाको क्षमता बढाई ठूला करदाता कार्यालय, आ.रा.का. काठमाडौं क्षेत्र नं. १, २, ३, आ.रा.का. ललितपुर तथा आ.रा.का. भक्तपुर लाई विभागबाटै Internet सेवा उपलब्ध गराई प्रयोमा ल्याइएको छ ।
- Software Development सम्बन्धमा
  - Protax Software मा आयकर तर्फको बाँकी Software Development को सम्पूर्ण कामहरु सम्पन्न गरिएको छ ।
  - E-Application तर्फ करदाताहरुलाई Internet को माध्यमबाट मू.अ.कर विवरण बुझाउनको लागि E-VAT System तयार पारी सञ्चालनमा ल्याइएको छ ।
  - विभागमा सञ्चालनमा रहेका Taxpayer Registration, VAT, ASYCUDA(Export, Import data), CheckPoint Entry System लगायतका फरक फरक System हरुका विभिन्न Report हरु Internet browser को एकै Window बाट हेर्न मिल्ने गरी IRD Intranet Portal नामक एक Intranet Application तयार गरी सञ्चालनमा ल्याइएको ।
- Website सम्बन्धी नियमित अनुगमन तथा आवश्यक थपघटको कार्य गरिरहेको ।
- Hardware खरीद तर्फ
  - विभागका विभिन्न शाखाहरु तथा सबै आ.रा.का.हरुबाट माग भै आएबमोजिम Desktop कम्प्युटर १५० वटा तथा UPS १५० वटा खरीद गरी सबै कार्यालयहरुमा वितरण सम्बन्धी सञ्चालनमा ल्याइएको छ ।
- Preventive Visit तर्फ
  - सबै कार्यालयहरुमा सञ्चालित ICT System हरुलाई जोखिमबाट जोगाउन Technical Team बाट आवश्यक भागका विभिन्न शाखाहरु तथा सबै आ.रा.का.हरुबाट माग भै आएबमोजिम

Desktop कम्प्युटर Preventive Visit गराइएको छ । यस्तो Preventive Visit सबै २२ कार्यालयहरु प्रत्येकमा ३ पटकका दरले जम्मा ६६ पटक गराइएको छ ।

- डाटा व्याकअप
  - Online backup प्रत्येक दिन गरिएको ।
  - Cold backup प्रत्येक महिना गरिएको ।
- २०६४।६५ को ASYCUDA (प्रज्ञापन सम्बन्धी) को तथ्यांक संकलन, प्रशोधन गरी सम्पूर्ण आ.रा.का.हरुमा इमेलबाट वितरण गरिएको ।

२.१.२ अनुसन्धान शाखा

आन्तरिक राजस्व विभागमा प्राप्त विभिन्न सूचना तथा उजुरीहरुको आधारमा आयकर, मूल्य अभिबृद्धि कर र अन्तःशुल्क चूहावट रोक्ने उद्देश्यले आ.व. २०६४।६५ मा यस शाखावाट निम्न अनुसार कामहरु भएको थियो ।

क) अनुसन्धान संख्या : ८२

ख) मू. अ. कर निर्धारण : रु. ६ करोड ३५ लाख १२ हजार

ग) जटिल कर परीक्षणको निम्ति सि. ए. नियुक्ति : विभिन्न आ. रा. का. हरुवाट विशेषज्ञ सेवा माग भए बमोजिम ४२ जना नियुक्ति

नोट : सि. नं. ख बमोजिम निर्धारित मू. अ. कर रकममध्ये शैक्षिक संस्थाहरुवाट रु. २ करोड ८ लाख ६३ हजार तथा हाउजिङ क्षेत्रवाट रु. ३३ लाख ३९ हजार कर निर्धारण गरिएको ।

२.१.३ कानून तथा पुनराबलोकन शाखा

आ. व. २०६३।६४ वाट जिम्मेवारी सरी आएको निवेदन संख्या	१०५
आ. व. २०६४।६५ मा दर्ता भएको निवेदन संख्या	४०९
कूल निवेदन संख्या	५१४
आ. व. २०६४।६५ मा फछ्र्यौट भएको निवेदन संख्या	(३०२)
आ. व. २०६५।६६ को लागि जिम्मेवारी सारिएको निवेदन संख्या	२१२

यस विभागको कानून शाखाबाट राजस्व न्यायाधिकरण, पुनरावेदन अदालत र सर्वोच्च अदालतमा आयकर, मूल्य अभिबृद्धि कर, भंसार र अन्तःशुल्कतर्फका मुद्दाहरुमा प्रतिरक्षा गर्ने कार्य हुन्छ । आ.व.२०६४।६५ मा गत आ.व.हरुबाट २७० वटा मुद्दाहरु जिम्मेवारी सरी आएको र २३१ वटा नयाँ मुद्दाहरु दर्ता भई ५०१ वटा मुद्दाहरुको प्रतिरक्षा गर्नु पर्ने थियो । यस मध्ये ६५ को फैसला भई आर्थिक वर्ष २०६५।६६ को लागि ४३६ वटा मुद्दाहरु जिम्मेवारी सरेको देखिन्छ । यस आ.व.मा विभिन्न शाखाहरुबाट माग भए अनुसार कानूनी विषयहरुमा कानूनी राय उपलब्ध गराइएको थियो ।

२.१.४ करदाता सेवा शाखा

करदाताका कानूनी एवं प्रशासनिक द्विविधा हटाई कर सम्बन्धी विविध सूचना एवं जानकारीहरु करदाता समक्ष पुऱ्याउने, करदाता शिक्षा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाई नागरिकमा चेतना अभिबृद्धि गराउने, मू. अ. कर एवं आय करको लागि आवश्यक पर्ने फाराम, निर्देशिका, ब्रोस्योर लगायतका विविध जानकारी उपलब्ध गराई प्राथमिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराउने, करदाता दर्ता खारेजी सम्बन्धी कार्य गर्ने, करदाताको ठाउंसारी भएको कारणवाट एउटा कार्यालयको

कार्यक्षेत्रभित्र परेको फाईल अर्को कार्यालयमा सार्ने, विल लिने दिने बानीलाई प्रोत्साहित गर्ने उद्देश्यले संचालित जागरुक उपभोक्ता उपहार कार्यक्रम संचालन गर्नु यस शाखाको मूलभूत जिम्मेवारी हो ।

यसै सन्दर्भमा आ. व. २०६४।६५ मा यस शाखावाट निम्न बमोजिमका गतिविधिहरु भएको छ ।

क) करदाताहरुलाई सुसूचित गराउने उद्देश्यले तयार पारिएका विभिन्न १३१ वटा सूचना प्रकाशित गराई सूचनामा सबैको हकलाई सुनिश्चित पार्ने कार्य भएको छ । यस आ. व. मा कर सम्बन्धी ३ वटा श्रव्यदृश्य सामाग्री उत्पादन गरी प्रशासन गर्ने कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।

ख) करदाताको ठेगाना परिवर्तनको कारणवाट १२८ वटा फाईलहरु अर्को कार्यक्षेत्रको आ. रा. का. मा सार्ने निर्णय गरी फाईलहरु सारिएको छ ।

ग) एक स्थानवाट अर्को स्थानमा Log on/Off गर्न कार्यालयवाट सिफारिस भए बमोजिम ४५ वटा करदाताको Log On/Off गरिएको छ ।

घ) करदाताहरुलाई जागरुक गराउने प्रकारको सूचना सामाग्रीहरु विद्युतिय संचार माध्यम अर्थात रेडियो टेलिभिजन तथा एफ. एम. हरु बाट प्रचार प्रसार गराईएका छन् ।

ङ) यस विभागवाट जारी गरिएका सार्वजनिक परिपत्रहरु Web-site मा राखिएका छन् ।

च) e-FILING को मार्फत बाट मू. अ. करको विवरण दाखिला गर्ने व्यवस्थाको तयारी गर्न उपत्यका स्थित कार्यालय प्रमुखहरु समेतको बैठकको आयोजना गरिएको । साथै Non- Filer घटाउने तथा Suspend Return लाई शुन्यमा झार्न ती कार्यालयमा पटक पटक पत्राचार गरि अनुरोध गरिएको छ ।

छ) प्रत्येक महिनाको पहिलो शुक्रवार महानिर्देशकज्यूवाट गुनासो सुन्ने कार्य सम्पन्न हुदै आएको छ र त्यस कार्यको संयोजन यस करदाता सेवा शाखावाट हुँदै आएको छ ।

ज) आयकर, मू. अ. कर तथा अन्तःशुल्क तर्फका समेत गरी जम्मा ९ प्रकारका ब्रोस्योर्स अध्यावधिक गरी बितरण गरिएको छ ।

झ) PAN सप्ताह :-

करको दायरामा नआएका करदाताहरुलाई करको दायरामा ल्याउने उद्देश्यले २०६४ फाल्गुन १ गतेदेखि ७ गतेसम्म सबै आन्तरिक राजस्व कार्यालयहरुमा PAN सप्ताह मनाइएको थियो । यस सप्ताह अन्तर्गत निम्न गतिविधिहरु संचालन भएका थिए ।

- प्रचार प्रसार
- PAN दर्ता तथा वितरण
- करदाता सर्वेक्षण
- ब्यानर तथा माइकिङ
- करदाता Orientation

- सम्बन्धित उद्योग बाणिज्य संघका प्रतिनिधीहरुसंग छलफल तथा अन्तरक्रिया ।

२.१.५ अन्तःशुल्क शाखा

अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु तथा सेवाहरुको प्रशासन नियन्त्रण, समन्वय र निर्देशन गर्ने, उत्पादन, पैठारी र निकासी इजाजत पत्र जारी गर्ने, नविकरण गर्ने वा खारेजी गर्ने, अवैद्य मदिरा नियन्त्रण गर्ने, अन्तःशुल्क टिकटको व्यवस्था गर्ने, आकस्मिक जाँच निरीक्षण गर्ने, फाराम, निर्देशिका तयार गर्ने दायित्व भएको यस शाखाको आ. व. २०६४।६५ को प्रगति विवरण निम्नानुसार छ ।

क) अन्तःशुल्क ऐन र मदिरा ऐनलाई आवश्यकता अनुसार समय सापेक्ष संशोधन प्रस्तावहरु तयार गरिएको ।

ख) अन्तःशुल्क लाग्ने पदार्थ उत्पादन तथा पैठारी गरी बिक्री गर्ने र निकासी गर्ने १९ फर्मलाई इजाजत पत्र प्रदान, ९७ फर्मको ईजाजत पत्र नविकरण र २ फर्मको ईजाजत पत्र खारेज विभागवाट भएको छ ।

ग) ग्लु नभएको अन्तःशुल्क टिकट तर्फ गत आ. व. को बाँकी ६४५६२६००० र यस आ. व. मा प्राप्त ५९७७८४००० मध्ये ५२३६६४००० र ग्लु भएको गत वर्षको बाँकी अन्तःशुल्क टिकट ५३०९२३०९२ मध्ये ४११५५२००० यस आ. व. मा विभागवाट कार्यालयलाई वितरण गरियो ।

घ) अन्तःशुल्क प्रशासनलाई अझ प्रभावकारी बनाउन राजस्व प्रशासन तालिम केन्द्रसंग समन्वय गरी अधिकृत र सहायक स्तरका पदाधिकारीहरुलाई अल्पकालीन तालिमको व्यवस्था गरियो ।

ङ) अवैद्य मदिरा नियन्त्रण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइयो ।

च) गत आ. व. मा स्वास्थ्य सेवा शुलक लगाइएकोमा सो को सट्टा यस आ. व. देखि स्वास्थ्य करको रुपमा चौमासिक रुपमा असूल गर्ने व्यवस्था गरियो ।

छ) केही कार्यालय तथा प्रतिष्ठानको निरीक्षण तथा अनुगमन गरियो ।

ज) स्वयं निस्काशन प्रणाली अन्तर्गतका वस्तुहरु नेपाल बाहिर निकासी गरेमा अन्तःशुल्क नलाग्ने व्यवस्था यस आ. व. मा भयो ।

झ) अन्तःशुल्क सफ्टवेयर निर्माण प्रकृयाको प्रारम्भिक कार्य आरम्भ गरियो ।

ञ) वियरको भौतिक नियन्त्रण सुधारको लागि फ्लोमिटर राख्ने कार्यको सुरुवातको क्रममा कर्मचारीको वैदेशिक अध्ययन भ्रमण भै सो को प्रतिवेदन अनुसार फ्लोमिटर निर्देशिका तयारीको कार्य सम्पन्न भएको छ ।

ट) चुरोटको भौतिक नियन्त्रणमा हार्डप्याक चुरोटमा स्टीकर लगाउने सम्बन्धमा प्रारम्भिक कार्यहरु भएका छन् ।

२.१.६ कर फिर्ता शाखा

आ.व.२०६४।६५ मा करफिर्ता शाखाबाट मूल्य अभिबृद्धि कर ऐनको दफा २५ मा भएको प्रावधान अनुसार ३ अर्व ९४ करोड ९६ लाख २५ हजार मू.अ.कर फिर्ता गरिएको थियो । यस मध्ये औद्योगिक प्रतिष्ठानहरुलाई २ अर्व ७७ करोड ९१ लाख ५० हजार, कुटनैतिक नियोगहरुलाई ६ करोड ९४ लाख ३ हजार र द्विपक्षीय र बहुपक्षिय सहायताबाट संचालित मूल्य अभिबृद्धि कर फिर्ता पाउने आयोजनाहरुलाई ३२ करोड ५९ लाख ६९ हजार मू.अ.कर फिर्ता गरिएको थियो । विभागबाट प्रमुख कर प्रशासक, प्रमुख कर अधिकृत र कर अधिकृतहरुलाई निश्चित रकम सम्मको मूल्य

अभिबृद्धि कर फिर्ता गर्ने अधिकार प्रत्यायोजन भए अनुसार ७७ करोड ५१ लाख २ हजार रकम निकाशा दिइएको थियो । समग्रमा हेर्दा मूल्य अभिबृद्धि कर फिर्तामा गत आ.व.को तुलनामा यस आ.व.मा ८ प्रतिशतले कम भएको देखिन्छ ।

यसका साथै नेपाल भ्रमण गरी हवाई मार्गबाट फर्कने विदेशी पर्यटकहरुले रु.१५ हजार भन्दा बढीको करलाग्ने वस्तु खरिद गरी आफुसँग लगेमा त्यो वस्तुमा लागेको मूल्य अभिबृद्धि कर त्रिभुवन विमानस्थलमा रहेको राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकबाट फिर्ता गर्ने व्यवस्थालाई यथावत कायम राखिएको छ ।

२.१.७ नीति शाखा

आ.ब.२०६४।६५ मा आयकर ऐन तथा नियमावली, मु.अ.कर तथा नियमावली, अन्तशुल्क ऐन तथा नियमावली, मदिरा ऐन तथा नियमहरु तथा आर्थिक ऐन २०६४ मा भएका विषयहरुका बारेमा जानकारी गराउन तथा सोमा भएका व्यवस्थाहरुका सम्बन्धमा भएका द्विविधाहरु निराकरण गर्नका लागि ३५ वटा परिपत्रहरु जारी गरिएको थियो । आ.व. २०६४।६५ मा विभागबाट जारी भएका परिपत्रहरुको संग्रह प्रकाशन गरिसकिएको छ । साथै, विभिन्न मितिमा Audit Core Group को बैठक बसी विभिन्न विषयहरुमा छलफल गरी सोको निर्णयहरु समेत सम्बन्धित कार्यालय तथा ठुला करदाता कार्यालय, सम्पूर्ण आन्तरिक राजश्व कार्यालयहरुलाई जानकारी गराइएको थियो ।

२.१.८ अनुगमन शाखा

यस शाखावाट यस आ.व.मा काठमाण्डौ मा एक पटक ब्यबस्थापन गोष्ठिहरु सम्पन्न गरिएको थियो । यसै शाखाबाट ठूला करदाता कार्यालय, आन्तरिक राजस्व कार्यालय धरान र नेपालगंजमा मा लागू गरिएको प्रोत्साहन योजनाको पनि अनुगमन गरिएको छ । गत आ.व.मा शुरु गरिएको कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन प्रणालीमा अन्तरगत ठूला करदाता कार्यालय, आन्तरिक राजस्व कार्यालय धरान र नेपालगंजका बिभिन्न शाखाहरुलाई उनीहरुको कार्य सम्पादन स्तरका आधारमा बिभिन्न प्रतिशतमा प्रोत्साहन भत्ता निकासा दिदै आइएको छ । साथै कार्यालयहरुले सम्पादन गरेको कार्यहरुको आधारमा कार्यालयहरुको Ranking गर्ने गरिएको छ । आ.ब.२०६४।६५ मा प्रोत्साहन योजना लागु भएका कार्यालयहरु मध्ये आ.रा.का.धरान शिर्ष स्थानमा रहेको छ भने ठूला करदाता कार्यालय दोश्रो स्थानमा रहेको छ । त्यस्तै प्रोत्साहन योजना लागु नभएका कार्यालयहरु मध्ये आ.रा.का.विराटनगर शिर्ष स्थानमा रहेको छ भने आ.रा.का.ललितपुर दोश्रो स्थानमा रहेको छ ।

२.२ करदाता संख्या

आयकर तथा मूल्य अभिबृद्धि करमा करदाता दर्ताको स्थितीलाई हेर्दा मू.अ.करतर्फ करदाताको दर्ता आ.व.२०५८।०५९ सम्म २६३८८ रहेकोमा आ.व.२०६४।०६५ सम्म आईपुग्दा यो संख्या ५९७०७ पुगेको छ । मू.अ.करतर्फ करदाताको दर्ताको स्थितीलाई हेर्दा पछिल्लो ५ वर्षको अवधीमा औषत १३ प्रतिशतले बृद्धि भएको देखिन्छ । यसैगरी आयकरतर्फ पनि आयकर ऐन, २०५८ लागू भैसकेपछि PAN (Permanent Account Number) मा दर्ता हुने करदाताको संख्या क्रमशः बढी रहेको छ । आयकरतर्फ दर्ता हुने करदाताको संख्या आ.व.२०५७।५८ सम्म जम्मा १०४६१७ रहेकोमा २०६४।०६५ सम्म आइपुग्दा यो संख्या २८७२३३ पुगेको छ भने पछिल्लो ५ वर्षको अवधिमा वार्षिक औषत १६ प्रतिशतका दरले दर्ताको संख्यामा बृद्धि भएको देखिन्छ । करदाता दर्ताको स्थिती निम्न तालिका अनुसार छ । मू.अ.करतर्फ करदाता दर्ताको संख्यालाई हेर्दा त्यती उत्साहजनक रुपमा करदाताको संख्यामा बृद्धि भएको देखिदैन । करको आधारमा बृद्धि हुनको लागि करदाता संख्यामा समेत बृद्धि हुनु आवश्यक छ । करको परिपालना (Compliance) मा जति बढि बृद्धि हुँदै गयो कर संकलन पनि सोही अनुपातमा बढ्दै जान्छ ।

तालिका नं.१

करदाता दर्ताको स्थिती

सि.नं.	आ.व.	PAN	बृद्धि %	VAT	बृद्धि %
१	२०६०।६१	१६२१७२	१६	३४१७४	१४
२	२०६१।६२	१९११५६	१८	३९७७६	१६
३	२०६२।६३	२२५३०४	१८	४६८३१	१८
४	२०६३।६४	२४५५५०	९	५२९६५	१३
५	२०६४।६५	२८७२३३	१७	५९७०७	१३
औसत बृद्धि			१६		१३

स्रोत : आन्तरिक राजस्व विभाग

२.३ कार्य सम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन प्रणाली ।

नेपालको सार्वजनिक प्रशासनमा एउटा नौलो प्रयोगको रुपमा आ.व.२०६३।६४ को कार्तिकदेखि यस विभाग अन्तर्गतको ठूला करदाता कार्यालयमा सर्वप्रथम नमूनाको रुपमा कार्य सम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन प्रणाली (Performance-based Incentive System) लागू गरिएको थियो । यसले उक्त कार्यालयको कार्यसम्पादन स्तरमा ल्याएको अपेक्षित सुधारको फलस्वरुप आ.व २०६४।६५ को श्रावण देखि ठूला करदाता कार्यालय लगायत आन्तरिक राजस्व कार्यालय, धरान र नेपालगञ्जमा पनि २०६४ कार्तिक महिना देखि यो व्यवस्था लागू गरियो ।

स्वच्छ राजस्व प्रशासनको माध्यमबाट करदातालाई गुणात्मक सेवा प्रदान गरी सरल तरिकाबाट कर तिर्न पाउने वातावरणको निर्माण गर्ने, व्यवसायको सञ्चालन लागत घटाउने र व्यापार सहजीकरणको माध्यमबाट व्यापार प्रवर्द्धनमा सहयोग पुऱ्याउदै अधिकतम कर सहभागीता बढाई आन्तरिक राजस्व संकलन वृद्धि गरी गरी न्यायपूर्ण, समुन्नत र सम्वृद्ध नयां नेपाल निर्माणमा सहयोग पुऱ्याउनु कार्य सम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन प्रणाली लागू गर्नुको उद्देश्य हो । यसको लागि राजस्व संकलन लगायत कार्यसम्पादनका विभिन्न रिसूचकहरु (Performace Indicators) निर्धारण गरिएका छन् । ती परिसूचकहरुको आधारमा विभिन्न कार्यको वार्षिक, मासिक लक्ष्य समेत निर्धारण गरिएको छ । सूचकांक सकेसम्म मापन गर्न सकिने गरी परिमाणको आधारमा तोकिएको छ तर परिमाणमा तोक्न नसकिने कामको हकमा निश्चित समय सीमामा सम्पन्न गर्नुपर्ने गरी तोकिएको छ । कार्यालयहरुबाट गरिने कामलाई कार्य सञ्चालन निर्देशिका बमाजिम करदाता सेवा, संकलन र कर परीक्षण गरी तीन समूहमा विभाजन गरिएको छ । कार्यालयहरु बीचको कार्य सम्पादन स्तर मापनमा एकरुपता ल्याउन सवै आन्तरिक राजस्व कार्यालयका लागि एकै खालको कार्यसम्पादन सूचकांक बनाईएको छ तर ठूला करदाता कार्यालयको हकमा भने कार्यालयको कार्य प्रकृतिको आधारमा केही फरक सुचकांकको विकास गरिएको छ ।

कार्य सम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन प्रणालीबाट राजस्व संकलन, करदाता सेवा, वक्यौता असुली, बेरुजु फछ्र्यौट र दैनिक प्रशासनमा अत्यन्त सकारात्मक प्रभाव परेको देखिएको छ । कर्मचारीको उत्प्रेरणाको स्तर अत्यन्त उच्च हुनुको साथै उनीहरुमा प्रतिस्पर्धात्मक वातावरण पनि सिर्जना भएको छ । सेवाग्राहीहरु पनि कार्यालयले प्रदान गरेको चुस्त दुरुस्त सेवाबाट सन्तुष्ट भएको तथ्य यो प्रणाली लागू भएको आन्तरिक राजस्व कार्यालय धरानबाट गरिएको सेवाको सन्तुष्टि सर्वेक्षणबाट पाईएको छ । श्री अर्थमन्त्रालय, राजस्व महाशाखाबाट गरिएको एक अध्ययन प्रतिवेदनमा पनि उक्त व्यहोरा उल्लेख गरिएको छ ।

विभाग र अन्तरगत कार्यालयहरुबाट संकलन गर्ने कूल राजस्वको करिव ४१ प्रतिशत राजस्व संकलन गर्ने ठूला करदाता कार्यालय र अन्य दुई आन्तरिक राजस्व कार्यालयहरुमा प्रोत्साहन प्रणाली लागू भए पश्चात् ती कार्यालयहरुको कार्यसम्पादनमा सकारात्मक प्रभाव देखिएको र यसको प्रभावले अन्य कार्यालयहरुमा पनि प्रतिस्पर्धात्मक भावनाको विकास हुन गएको छ । आ.व २०६४।६५ मा पनि लक्ष्यित गरेको भन्दा बढी राजस्व संकलन र बेरुजू फछ्र्यौटमा पनि झण्डै ४२ प्रतिशत प्रगति हासिल गरी आफ्नो छुट्टै पहिचान कायम गर्न विभाग सफल भएको छ ।

२.४ राजस्व संकलनको विश्लेषण

२.४.१ समग्र राजस्व संकलनको स्थिती

- आ.व. २०६४।६५ मा १ खर्व ३ अर्व ६६ करोड ७२ लाख राजस्व संकलन गर्ने लक्ष्य रहेकोमा १ खर्व ७ अर्व ६२ करोड २४ लाख राजस्व संकलन भई लक्ष्य भन्दा ३ अर्व ९५ करोड ५२ लाख बढी राजस्व संकलन भएको छ ।

- कूल राजस्व असूलीमा कर राजस्व ८५ अर्व १५ करोड ५४ लाख र गैर कर राजस्व १९ अर्व ७८ करोड ३८ लाख र साँवा फिर्ता प्राप्ती २ अर्व ६८ करोड ३१ लाख भएको छ । जसमा कर राजस्वको योगदान ७९.१२ प्रतिशत र गैर कर राजस्वको योगदान २०.८८ प्रतिशत रहेको छ ।

- कूल कर राजस्व ८५ अर्व १५ करोड ५४ लाखमध्ये अप्रत्यक्ष्य कर ६२ अर्व ०६ करोड ७६ लाख र प्रत्यक्ष्य कर २३ अर्व ०८ करोड ७७ लाख रहेको छ । यस प्रकार कूल कर राजस्वमा अप्रत्यक्ष्य करको योगदान ७३ प्रतिशत र प्रत्यक्ष्य करको योगदान २७ प्रतिशत रहेको छ ।

- समग्र रुपमा राजस्व संकलनको स्थितीलाई निम्न तालिकाबाट स्पष्ट गर्न सकिन्छ ।

तालिका नं. २

कूल राजस्व असूली

आ.व.२०६४।६५

(रु.हजारमा)

राजस्वको प्रकार	लक्ष्य	असूली	असूली प्रतिशत
कूल राजस्व	१०३६६७२५६	१०७६२२४८०	१०३.८२ %
गैर कर राजस्व	२१३४९६००	१९७८३८४३	९२.६७ %
कर राजस्व	८०९६२२००	८५१५५४५७	१०५.१८ %
अप्रत्यक्ष्य कर	५९६६४४००	६२०६७६९८	१०४.०३ %
प्रत्यक्ष कर	२१२९७८००	२३०८७७५९	१०८.४० %
साँवा फिर्ता	१३५५४५६	२६८३१८०	१९७.९५ %

स्रोत : असूलीको अंक, महालेखा नियन्त्रक कार्यालय, अनामनगर २०६५ र लक्ष्यको अंक आ.व.२०६४।६५ को वजेट भाषणको अनुसूची २ बाट लिइएको छ ।

२.४.२ आन्तरिक राजस्व संकलनको स्थिति

- आ.व.२०६४।६५ मा मूल्य अभिबृद्धि करतर्फ २९ अर्व ५३ करोड २९ लाख लक्ष्य तोकिएकोमा ३१ अर्व १५ करोड ४६ लाख असूली भई लक्ष्य भन्दा १ अर्व ६२ करोड १७ लाख बढी राजस्व संकलन भएको छ । यो संकलन आ.व.२०६३।६४ को तुलनामा ४ अर्व ५९ करोड ५७ लाख अर्थात १७ प्रतिशतले बढी भएको देखिन्छ ।

- आ.व.२०६४।६५ मा आयकरतर्फ (घर वहाल र ब्याजकर समेत) १९ अर्व ३८ करोड ७५ लाख संकलन गर्ने लक्ष्य रहेकोमा रु.१९ अर्व ०९ करोड ४२ लाख संकलन भई लक्ष्यको ९८ प्रतिशत राजस्व संकलन भएको छ । यो संकलन आ.व.२०६३।६४ को तुलनामा ३ अर्व १६ करोड ८१ लाख अर्थात २० प्रतिशतले बढी संकलन भएको छ ।

- अन्तःशुल्कतर्फ आ.व.२०६४।६५ मा १० अर्व ४७ करोड ३२ लाख लक्ष्य तोकिएकोमा ११ अर्व २१ करोड ६५ लाख संकलन भई लक्ष्य भन्दा ७४ करोड ३३ लाख वढी राजस्व संकलन भएको छ । आ.व.२०६३।६४ को तुलनामा भने १ अर्व ९७ करोड ३१ लाख बढी संकलन भएको छ, जुन आ.व.२०६३।६४ को तुलनामा २१ प्रतिशतले बढी हो ।

- सवारी साधनकरतर्फ आ.व.२०६४।६५ मा १ अर्व ५९ करोड १० लाख राजस्व संकलन गर्ने लक्ष्य रहेकोमा १ अर्व ५१ करोड ३९ लाख मात्र असूली भई लक्ष्यको ९५ प्रतिशत मात्र प्रगती हुन सकेको छ । यो संकलन आ.व.२०६३।६४ को तुलनामा ८३ करोड १९ लाख ४४ हजार ले अर्थात १२२ प्रतिशतले वढि हो ।

तालिका नं.३

आन्तरिक राजस्व विभागको राजस्व संकलन

आ.व.२०६४।६५

(रु.हजारमा)

बिबरण	लक्ष्य	असूली	प्रतिशत
कर राजस्व	६०९८४६१३	६२९७९३६७	१०३ %
प्रत्यक्ष कर	१९३८७५०९	१९०९४२३९	९८ %
आयकर	१७२०२१२२	१७३२७९१५	१०१ %
बहालकर	७३४१२४	७०६०६३	९६ %
ब्याजकर	१४५१२६३	१०६०२६१	७३ %
अप्रत्यक्षकर	४१५९७१०४	४३८८५१२८	१०५ %
मूल्य अभिबृद्धि कर	२९५३२९००	३११५४६३३	१०५ %
अन्तःशुल्क	१०४७३२०१	११२१६५५५	१०७ %
सवारी साधन कर	१५९१००३	१५१३९४०	९५ %

स्रोत : असूलीको अंक, महालेखा नियन्त्रक कार्यालय, अनामनगर २०६५ र लक्ष्यको अंक आ.व.२०६४।६५ को वजेट भाषणको अनुसूची २ बाट लिइएको छ।

चित्र नं.१

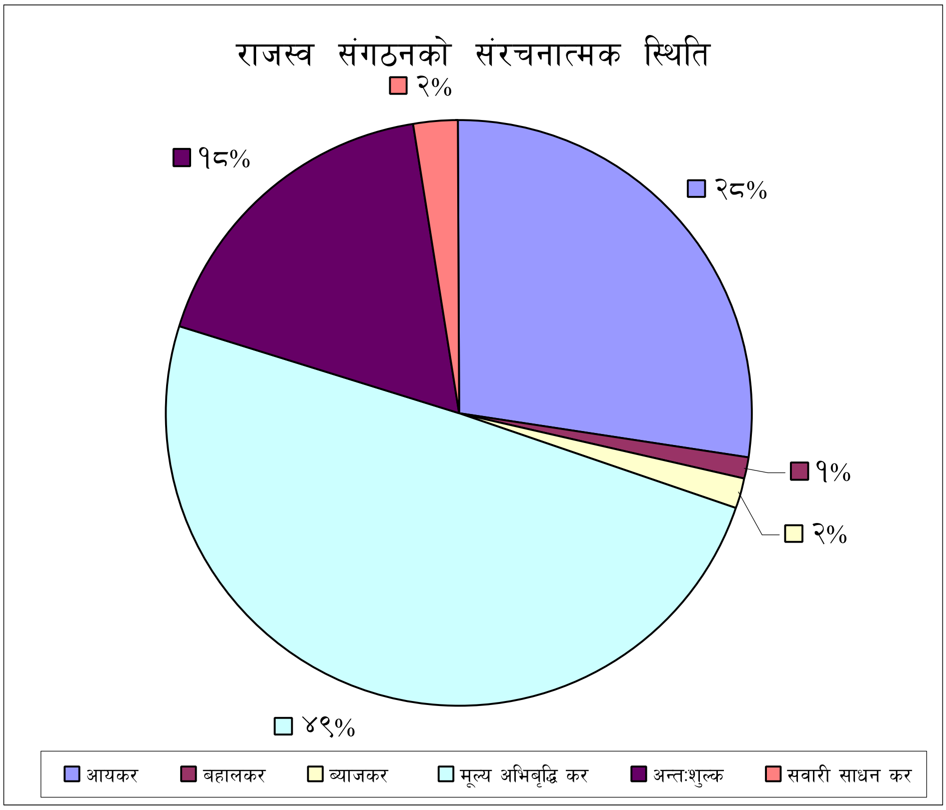

तालिका नं. ४
आन्तरिक राजस्व संकलन

रू. हजारमा

आ.ब.	०५९ ६०	०६० ६१	०६१।६२	०६२ ६३	०६३ ६४	०६४ ६५
लक्ष्य						
१. कर राजस्व	२९०६७५५०	३१०११२००	३५२००००००	४४३००००००	४८८१७०००	६०९८४६१३
मू.अ.कर	१३७३००५०	१५५०३५००	१६९५००००	२३६५००००	२६४६३०००	२९५३२९००
आयकर	९८६२५००	८६९७५००	१०५००००००	११८००००००	१२७१०५००	१९३८७५०९
अन्त:शुल्क	४७२५०००	६०९९८००	७०००००००	७९५००००	८६३७५००	१०४७३२०१
सवारीसाधन कर	७५००००	७१०४००	७५००००	९००००००	१००६०००	१५९१००३
प्रगति						
१. कर राजस्व	२६८५३४२२	३०९२०९८९	३६५५२७६२	४०२०२३३६	५१५४१४५०	६२९७९३६७
मू.अ.कर	१३४४९१२३	१४४७८८९६	१८८९४६२७	२१९४६०१४	२६७०४१८०	३११५४६३३
आयकर	८०५९५७५	९५१४७८२	१०४५२६३७	१०८९६४४९	१५६२१४३०	१७३२७९१५
अन्त:शुल्क	४७८५२४४	६२२६७२४	६४४६५०३	६५१२२२५	८५३३८४४	१०४७३२०१
सवारीसाधन कर	५५९४८०	७००५८७	७५८९९५	८४७६४८	६८१९९६	१५१३९४०
वार्षिकवृद्धि दर%	५.१५	१५.१५	१८.२	९.१६	२८.२०	२२.१९

स्रोत : महालेखा नियन्त्रक कार्यालय, अनामनगर २०६५

आन्तरिक राजस्व संकलन
चित्र नं.२

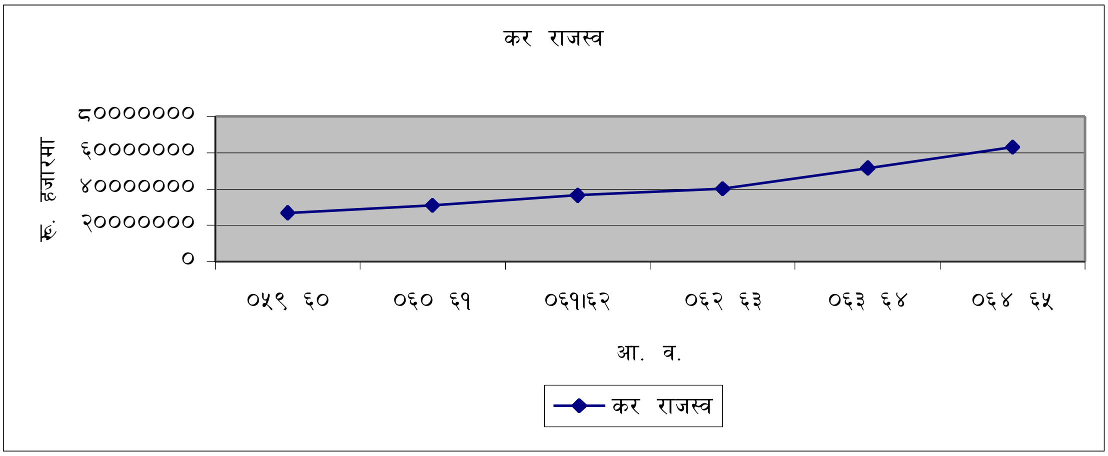

मू.अ.कर संकलन
चित्र नं.३

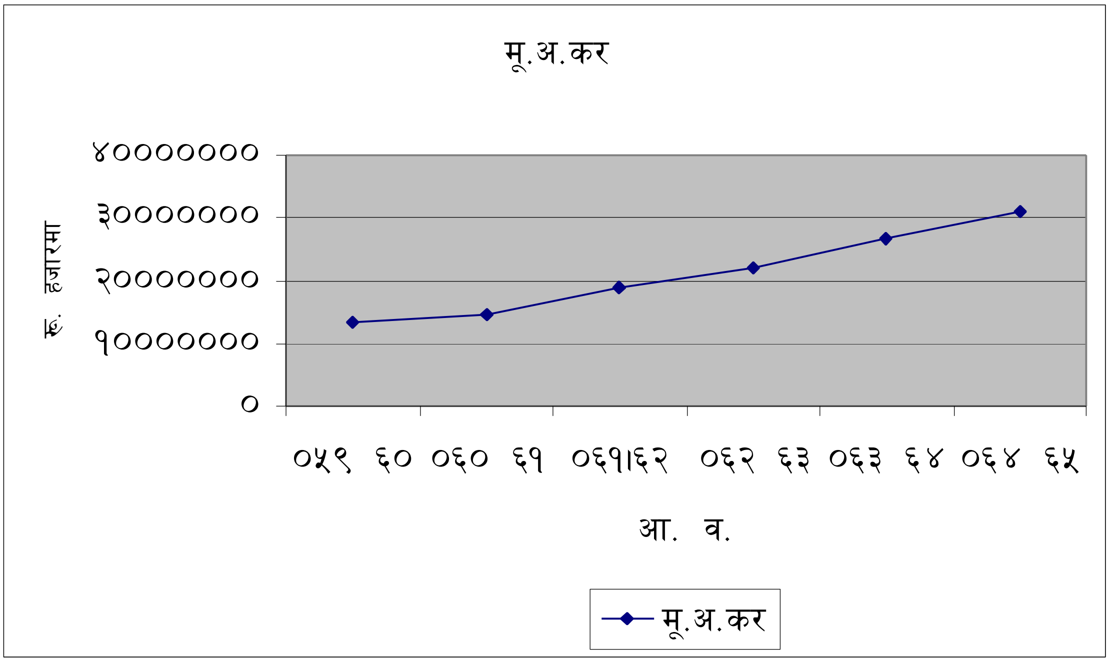

आयकर संकलन
चित्र नं.४

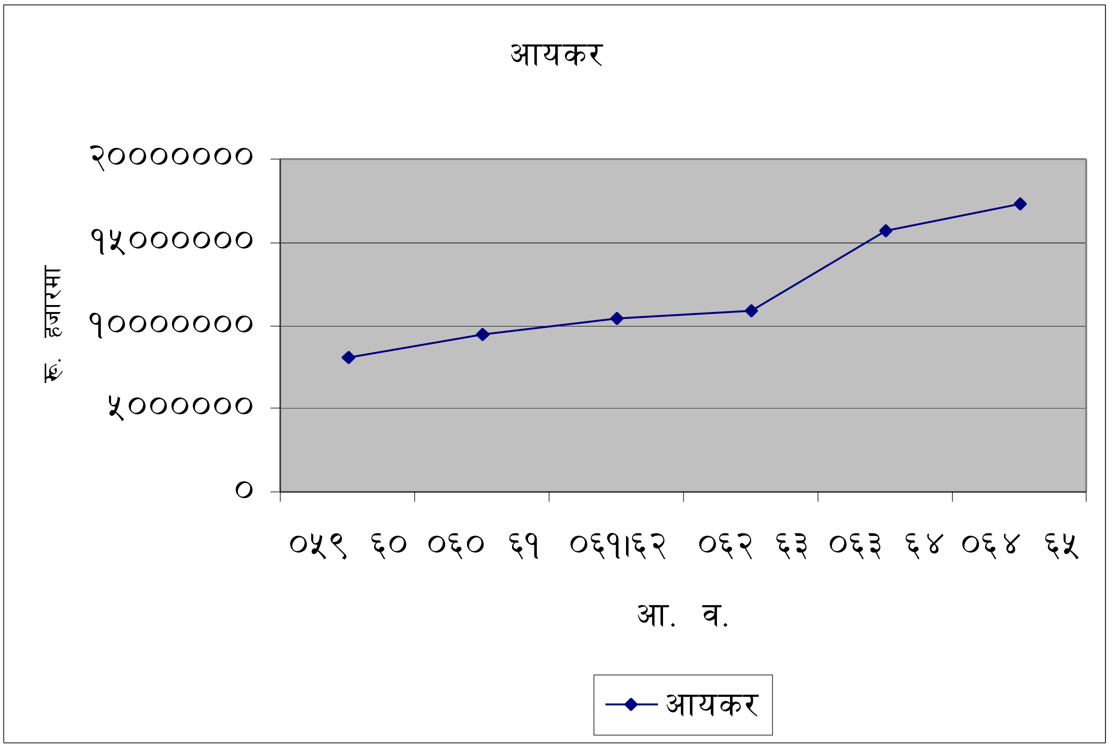

अन्त:शुल्क संकलन
चित्र नं.५

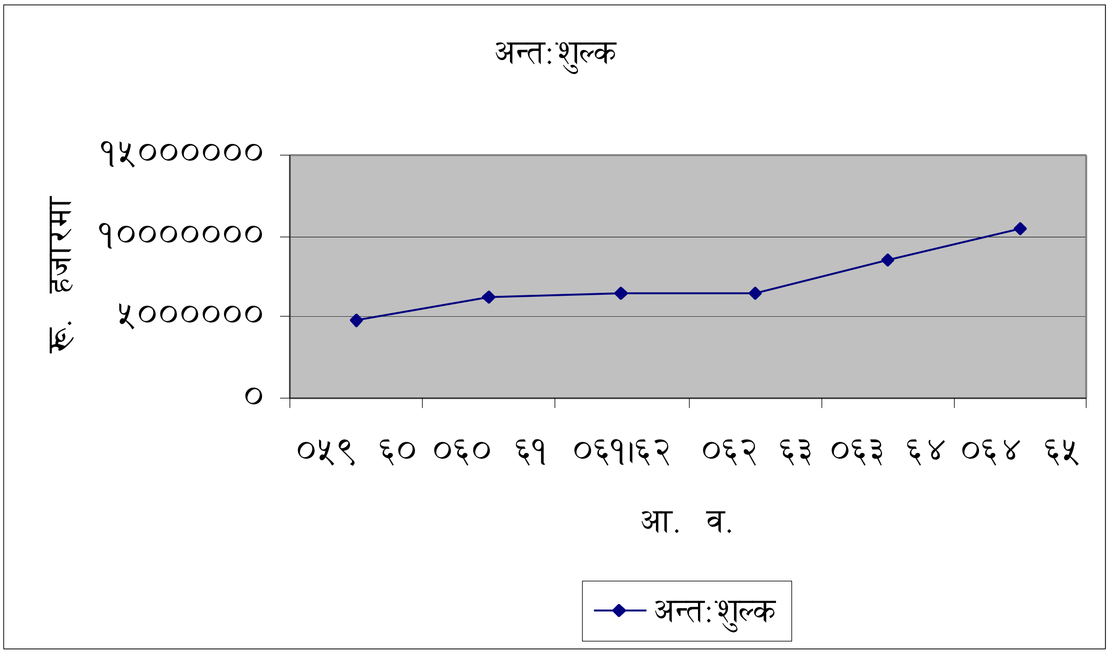

उपरोक्त तालिका अनुसार आ.व. २०६४।६५ मा आ.व.२०६३।६४ को तुलनामा २२ प्रतिशतले बढी राजस्व संकलन भएको देखिन्छ । सवारी साधन कर र अन्तशुल्क बाहेक अन्य करहरुमा लक्ष्य भन्दा बढी राजस्व संकलन भएको हो । आयकर र मू.अ.कर मा गत वर्षको तुलनामा क्रमश: ११ प्रतिशत र १७ प्रतिशत बढी राजस्व संकलन भएको छ ।

आ.व. २०६४।६५ को अनुमानित कूल राष्ट्रिय उत्पादन (प्रचलित मूल्यमा) ८ खर्व २० अर्व ८१ करोड ४० लाखमा आन्तरिक राजस्व विभागको योगदान ७.६७ प्रतिशत रहेको छ । यो योगदान आ.व.०६३।०६४को तलुनामा ०.०१ प्रतिशतले कम रहेको देखिन्छ । यस मध्ये मूल्य अभिबृद्धि कर, आयकर (बहाल र ब्याजकर समेत) तथा अन्त:शुल्कको कूल राष्ट्रिय उत्पादनमा क्रमश:३.७९ प्रतिशत, २.११ प्रतिशत र १.२७ प्रतिशत हिस्सा रहेको छ । आ.व. ०६३।०६४ मा यो योगदान क्रमश:३.९८, २.३२ र १.१२ प्रतिशत रहेको थियो ।

आ.व. २०६४।६५ मा आन्तरिक राजस्व विभागले कूल ६१ अर्व, ४६ करोड, ५४ लाख, २७ हजार राजस्व संकलन गरेकोमा अप्रत्यक्ष करतर्फ ४२ अर्व ३७ करोड ११ लाख ८८ हजार र प्रत्यक्ष करतर्फ १९ अर्व ०९ करोड ४२ लाख ३९ हजार रहेको छ । यो वर्षको राजस्व संकलन गत वर्षको भन्दा २० प्रतिशतले बढी रहेको छ ।

नेपाल सरकारको कूल राजस्व संकलन १ खर्व ७ अर्व ६२ करोड २४ लाख ८० हजारमा आन्तरिक राजस्वको योगदान ६१ अर्व, ४६ करोड, ५४ लाख, २७ हजार भई ५८.७६ प्रतिशत रहेको छ । यो योगदान गत वर्षको ५७.११ प्रतिशत छ । जुन गत वर्षको भन्दा २.२५ प्रतिशतले बढी रहेको छ ।

आन्तरिक राजस्व विभागले संकलन गर्ने जिम्मेवारी पाएको कर राजस्वमा मूल्य अभिबृद्धि कर, आयकर, र अन्तःशुल्कको योगदान क्रमशः ४९.४६ प्रतिशत, ३०.३१ प्रतिशत र १७.८० प्रतिशत रहेको छ। बाँकी २.४० प्रतिशत सवारी साधन कर रहेको छ।

२.४.३ आन्तरिक राजस्व संकलन खर्च

तालिका नं. ५
संचालन खर्च

(रू. हजारमा)

विवरण	आ.व. ०५९ ६०	आ.व. ०६० ६१	आ.व. ०६१ ६२	आ.व. ०६२ ६३	आ.व. ०६३ ६४	आ.व. ०६४ ६५
चालु खर्च	११८६११	९०२५०	कूल चालु खर्च रू१३६९९६	कुल चालु खर्च रू.१०६४७६	कुल चालु रू.५३२१७४	कुल चालु रू.३८२३०१
पूंजीगत खर्च	१८९७७	२२८४६				
आन्तरिक राजस्व संचालन खर्च	१३७५८८	११३०९६				
कूल असुली	१८२२३९०९	२००६०६२५	२२४३९४९२	२४५०५३४५	३२४८८६०९	३८६१४०७४
प्रति एक हजार रूपैया संकलन लागत (रूपैयामा)	७.५५	५.६४	६.११	४.३५	१६.३८	९.९०

स्रोतः लेखा शाखा, आ.रा.वि.।
** मू.अ.कर (पैठारी), अन्तःशुल्क (पैठारी), सवारी साधन कर तथा गैर कर राजस्व बाहेक

आ.व. २०६४।६५ मा मूल्य अभिबृद्धि कर, अन्तःशुल्क र आयकर संकलनको लागि विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयहरुबाट जम्मा रु. ३८ करोड २३ लाख ०१ हजार खर्च भएको थियो।

उपयुक्त विश्लेषणबाट आन्तरिक राजस्व, मू.अ.कर र अन्तःशुल्क (आन्तरिक मात्र) र आयकर संकलन गर्दा प्रति एक हजार रुपैयाँ राजस्व संकलन गर्न आ.व.२०६३।६४ मा रु. १६।३८ खर्च लागेकोमा आ.व. २०६४।६५ मा संचालन खर्च रु. ९।९० मात्र रहन गएको छ।

आन्तरिक राजस्व विभाग र यस अन्तर्गतका २२ वटा कार्यालयहरुको लागि विनियोजित रकम निकासा र खर्चको विवरण निम्न तालिकामा देखाइएको छ।

तालिका नं. ६

आ.व. ०६४।६५ को वार्षिक बजेट निकासा खर्च र बांकीको विवरण

रू. हजारमा

खर्च शीर्षक	बार्षिक वजेट	निकासा	खर्च
३५-३-१५०	११७८३१	१११३५४	१११३३९
३५-३-२१०	३५२५४	२७९६८	२७६९२
३५-४-१५०	२६५४०	२६४०७	२६४००
३५-४-१५१	४५२९४	३१९०४	३१९०४
३५-३-१५१	२१३८६३	१८५०१९	१८४९६६
जम्मा	४३८७८२	३८२६५२	३८२३०१

स्रोत :– लेखा शाखा, आन्तरिक राजस्व विभाग, २०६५

तालिका नं.७

मूल्य अभिबृद्धि कर संकलन : आन्तरिक संकलन र पैठारीको अनुपात

आ.व. २०६४।६५

रू. हजारमा

स्रोत	०५९ ६०	०६० ६१	०६१ ६२	०६२ ६३	०६३ ६४	०६४ ६५
मू.अ.कर संकलन	१३,४४,९१,२३	१४,४७,८८,९६	१८८९४६२७	२१९४६०१४	२६७०४१८०	३११५४६३३
क) आन्तरिक	४,८१,९६,१०	५,६०,४१,२३	६६२४३३३	८०५७४३८	९६८९९७९	१११०९७४०
ख) पैठारी	८,६२,९५,१३	८,८७,४७,७३	१२२७०२९४	१३८८८५७६	१७०१४२०१	२००४४८९३
आन्तरिक पैठारी अनुपात	३६.६४	३९:६१	३५:६५	३७:६३	३७:६३	३६:६४
मू.अ.क.संकलन वृद्धि(%)	१२.५६	७.६६	३०.५०	१६.१४	२१	१७

चित्र नं.६

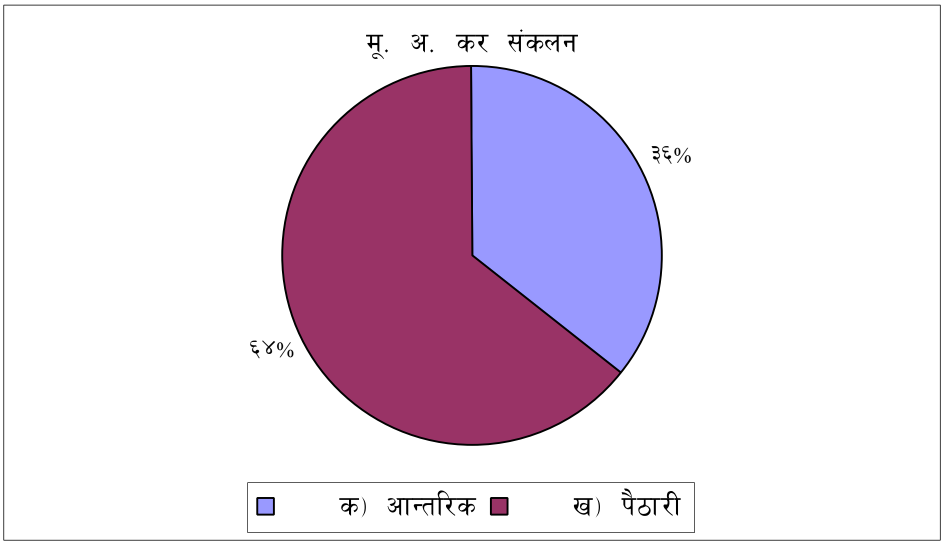

मूल्य अभिबृद्धि कर : आन्तरिक संकलन र पैठारीको अनुपात

२.४.४ आन्तरिक राजस्व विभागको आयकर संकलन

- आ.व.२०६४।६५ मा आयकर १७ अर्व ३२ करोड ७९ लाख १५ हजार संकलन भएको छ । यो संकलन गत आर्थिक वर्षको १५ अर्व ६२ करोड १४ लाख ३० हजारको तुलनामा १०.९२ प्रतिशतले बढी छ ।
- कूल आयकर संकलनमा संस्थागत आयकर, व्यक्तिगत आयकर, बहालकर र ब्याजकरको योगदान क्रमशः ५६.३७, ३४.४६ , ३.६२ र ५.५५ प्रतिशत रहेको छ ।
- यस आर्थिक वर्षमा लक्ष्यको तुलनामा आयकर, घरबहाल र ब्याजकरको संकलन क्रमशः.१००.७३, ९६.१८ र ७३.०६ प्रतिशत रहेको छ । गत आर्थिक वर्षमा यो संकलन क्रमशः १२५.४३, १०७.०२, र १०२.९३ प्रतिशत रहेको थियो ।
- बहाल कर गत आर्थिक वर्षको तुलनामा २० प्रतिशतले र ब्याजकर २ प्रतिशतले बढी संकलन भएको देखिन्छ ।

तालिका नं. ८

आयकरको संरचनागत स्थिति तुलनात्मक अध्ययन

रू. हजारमा

विवरण	आ.ब. २०६०।६१	आ.ब. २०६१।६२	आ.ब. २०६२।६३	आ.ब. २०६३।६४	आ.ब. २०६४।६५
संस्थागत आयकर	४८३८६८९	५३२७३२३	५३९५७०१	११५१५८३५	९७६७७४५
सरकारी प्रतिष्ठान	२०५६६३५	१३३१५६१	१८५८८८	१०१८३१८	१८३९२८
पब्लिक लि.कम्पनी	१५३१२७४	२४६७६२२	३५३७४४८	५७११२९८	७११०४८१
प्राइभेट लि.कम्पनी	१२५०७८०	१५२८१४०	१६८७०४८	४७८६२१९	२४७३३३६
व्यक्तिगत आयकर	३५३९४१६	३८७१६७६	४२३४६५३	२०२८८५७	५९७११९९
पारिश्रमिक	१३९१५२२	१६७६९८२	१७५१५०५	२०२८८५७	२२९४५५३
उद्योग,व्यापार,पेशा व्यवसाय तथ अन्य**	२१४७८९४	२१९४६९४	२४८३१४८	४८१२२१	३६७६६४६
घर जग्गा वहालकर	४०३२८२	४९६३०६	५०९०६२	५९९३६९	६२७२७०
ब्याजकर	७३३३९५	७५७३३२	७५७०३२	९९६१४८	९६१६९९
जम्मा	९५१४७८२	१०४५२६३७	१०८९६४४८	१५६२१४३०	१७३२७९१५
आयकर संकलन वृद्धि प्रतिशत	१८.०६	९.९	९.१६	४३.३६	१०.९२

चित्र नं.७

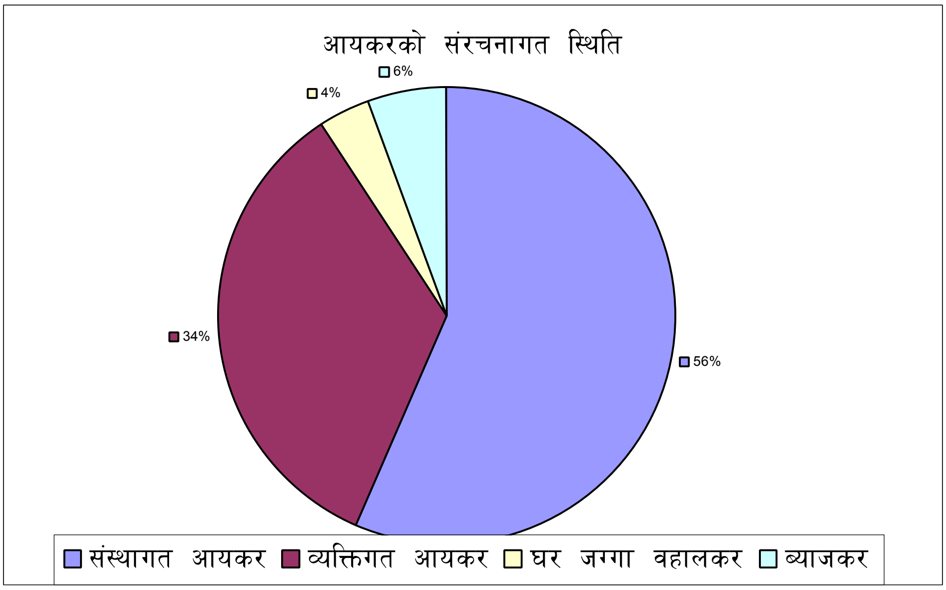

आयकरको संरचनागत स्थिति

२.४.५ मूल्य अभिबृद्धि कर संकलन (आन्तरिकतर्फ)

- आर्थिक वर्ष २०६४।६५ मा मूल्य अभिबृद्धि कर आन्तरिक तर्फ ११ अर्ब १० करोड ९७ लाख ४० हजार राजस्व संकलन भएको छ । यो गत आर्थिक वर्षको ९ अर्ब ६८ करोड ९९ लाख ७९ हजारको तुलनामा १५ प्रतिशतले बढी छ ।

- मूल्य अभिबृद्धि करतर्फका राजस्व उपशिर्षकहरुको असूली विश्लेषण गर्दा आन्तरिक उत्पादनको योगदान ३१ प्रतिशत (३ अर्व ४३ करोड ०१ लाख) रहेको छ भने अन्य सेवाको योगदान ३४ प्रतिशत रहेको छ (३ अर्व ७३ करोड १० लाख) ।

- पर्यटन क्षेत्रबाट यो वर्ष ७३ करोड २१ लाख १२ हजार मूल्य अभिबृद्धि कर संकलन भई कूल मूल्य अभिबृद्धि कर संकलनमा यस क्षेत्रको पाँचौ स्थान (७ प्रतिशत) रहेको छ । बिक्री बितरण र ठेक्का परामर्शबाट कूल मूल्य अभिबृद्धि कर संकलनमा क्रमशः १७ र १२ प्रतिशत योगदान रहेको देखिन्छ । यो संकलनको स्थीतिलाई हेर्दा आन्तरिक बिक्री बितरणमा मूल्य अभिबृद्धि कर प्रशासन त्यति प्रभावकारी हुन नसकेको देखिन्छ । पर्यटन क्षेत्रबाट भने गत आर्थिक वर्षमा भन्दा १३ करोड ६३ लाख बढी राजस्व संकलन भई आगामी दिनहरुमा समेत यसको योगदान बढने आशा गर्न सकिन्छ ।

तालिका नं. ९

मूल्य अभिबृद्धि कर संकलन (आन्तरिकतर्फको मात्र)

रु. हजारमा

सि.नं.	शिर्षक	रकम	प्रतिशत
१.	उत्पादन	३४३०१२९	३१
२.	विक्री वितरण	१९१६११२	१७
३.	ठेक्का परामर्श	१३००३७८	१२
४.	पर्यटन	७३२११२	७
५.	अन्य सेवा	३७३१००९	३४
	जम्मा	१११०९७४०	

चित्र नं.८

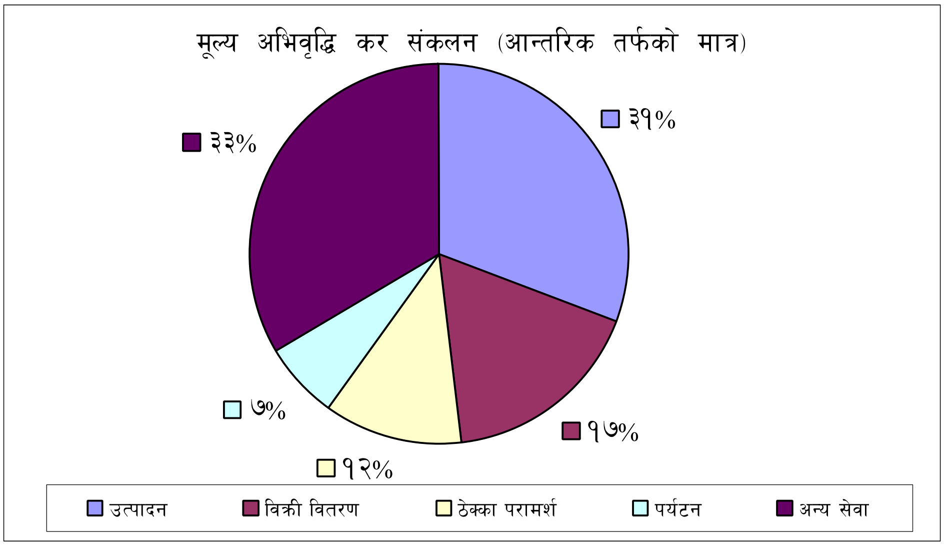

मूल्य अभिबृद्धि कर संकलन (आन्तरिकतर्फको मात्र)

२.४.६ अन्त:शुल्क संकलन

आर्थिक वर्ष २०६४।६५ मा आन्तरिकतर्फ अन्त:शुल्क ८ अर्व ४१ करोड संकलन भएको छ। यो संकलन गत वर्षको ७ अर्व १७ करोड ७२ लाख २३ हजारको तुलनामा १७ प्रतिशतले बढि देखिन्छ।

अन्त:शुल्क संकलनमा सूर्तिजन्य पदार्थहरु (चुरोट र बिडि) बाट २ अर्व ७८ करोड ०५ लाख असूली भई कूल अन्त:शुल्क संकलनमा भएको योगदान एक तिहाई भन्दा बढी (३३ प्रतिशत) पुगेको छ। यो संकलन गत वर्ष भन्दा १४ करोड ले कम छ। मदिराजन्य पदार्थ (मदिरा र वियर)

बाट गत आर्थिक वर्षमा २ अर्व ६७ करोड ७८ लाख संकलन भएकोमा यस आर्थिक वर्षमा ३ अर्व ४० करोड ४८ लाख संकलन भई ७२ करोड ७० लाख बढी संकलन भएको छ । यस्तै अन्य औद्योगिक उत्पादनबाट गत आर्थिक वर्षमा ३३ करोड ९ लाख ३१ हजार संकलन भएकोमा यस आर्थिक वर्षमा ८२ करोड २६ लाख ३१ हजार संकलन भई गत आ.व.भन्दा ४९ करोड १८ लाख ६६ हजार बढी संकलन भएको छ ।

पैठारीतर्फ गत आ.व.मा १ अर्व ८ करोड २३ लाख २८ हजार संकलन भएकोमा यस आर्थिक वर्षमा १ अर्व ३५ करोड ६७ लाख संकलन भई गत आर्थिक वर्षको तुलनामा २७ करोड ४४ लाख बढी असूली भएको छ ।

गत आ.व.को तुलनामा अन्तःशुल्क अन्तर्गतका सवै उपशिर्षकहरुमा बढी राजस्व संकलन भएको देखिन्छ ।

तालिका नं. १०

अन्त:शुल्क संकलन

रू. हजारमा

	०६० ६१	०६१ ६२	०६२ ६३	०६३ ६४	०६४।०६५
चुरोट	२३९३०६५	२७७३६०२	२४१७६५७	२८४९७०६	२७७९११५
विडी	३२५१	३३८६	३६२३	१६५८	१४८४
उच्चकोटीको मदिरा	१२६४५३२	१३९५८४४	१६२८५१५	१९२६७३०	२३२८९१८
निम्नकोटीको मदिरा	२१३८				
वियर	९८२४९९	११६३३९३	१०४९३६२	१४७८११८	१७०९१३७
अन्य औद्योगिक उत्पादन	२९६२४४	३२६३०६	३३०९३१	८२२६३१	१५२४४०९
बैदेशिक रोजगार सेवा शुल्क				३६४१२	४३८५
स्वास्थ्य सेवा शुल्क				६१९६१	६२५४९
पैठारी	१२८५००४	१०८३९७३	१०८२३२८	१३५६६२८	२८०६४६०
जम्मा	६२२६७२४	६४४६५०४	६५१२२२४	८५३३८४४	११२१६५५५
वृद्धि दर (प्रतिशत)	३०.१२	३.५३	०.९७	१३	३१

स्रोत : आन्तरिक राजस्व विभागको आ.व.०६४।६५ को आर्थिक विवरण

चित्र नं.९

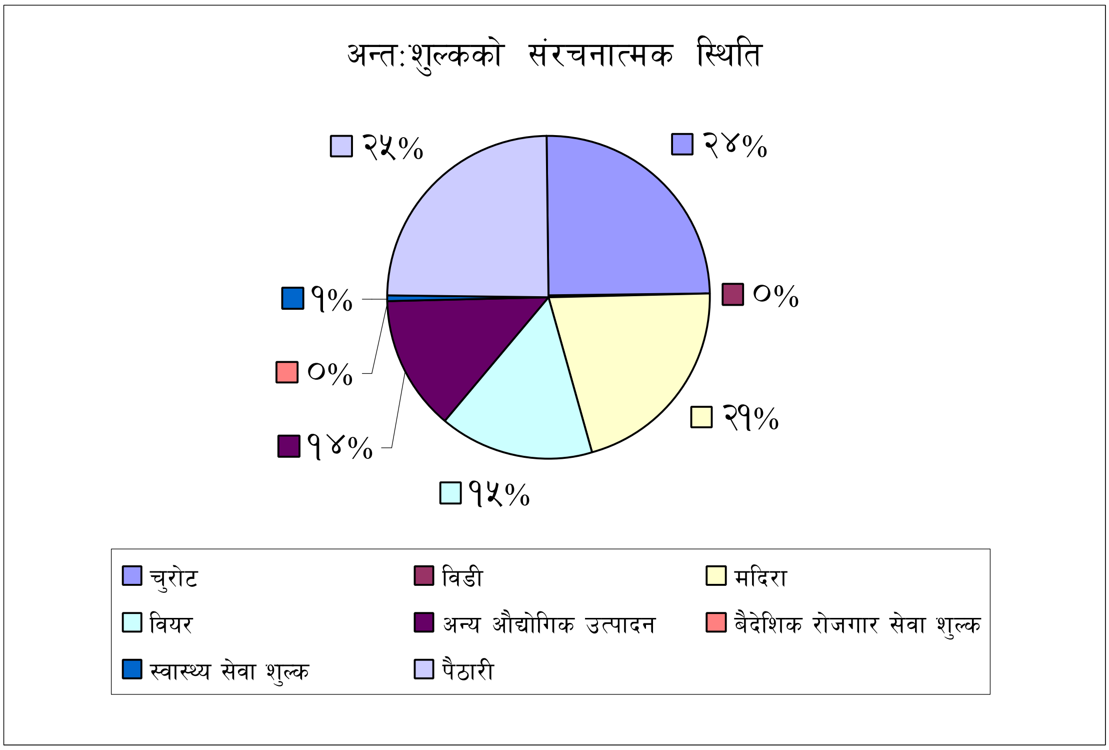

अन्त:शुल्कको संरचनात्मक स्थिती

२.४.७ मूल्य अभिबृद्धि कर बिबरण दर्ता

यस आ.व.सम्ममा मूल्य अभिबृद्धि करमा दर्ता हुने करदाताहरुको संख्या ५२९६५ पुगेको छ। यो संख्या गत आर्थिक वर्षको तुलनामा १३.०९ प्रतिशतले बढी हो। यस आ.व.मा यी करदाताहरु मध्ये ३६४५७ करदाताहरु (६९ प्रतिशत) ले समयमा कर विवरण बुझाएको पाइयो। गत आर्थिक वर्षको तुलनामा यो आर्थिक वर्षमा बिबरण नबुझाउने करदाताहरुको संख्या ६ हजार १ सयले घटी १५ प्रतिशतमा झरेको छ।

यस आ.व.मा बिबरण बुझाउने करदाताहरु मध्ये ३१.४३ प्रतिशत करदाताहरुले डेविट बिबरण, ३७.२९ प्रतिशत करदाताहरुले क्रेडिट बिबरण र शून्य कर बिबरण दिने करदाताहरुको संख्या ३०.२९ प्रतिशत रहेको छ। डेविट बिबरण, क्रेडिट बिबरण र शून्य बिबरण बुझाउने करदाताहरुको संख्यामा गत वर्षको तुलनामा खासै भिन्नता आएको देखिदैन। यसका साथै व्यवसाय बन्द गर्ने र खारेज गर्ने करदाताहरुको संख्याको हकमा पनि यहि अवस्था देखिन्छ। यसले गर्दा मूल्य अभिबृद्धि करतर्फ अनुगमनलाई अरु प्रभावकारी वनाउनु पर्ने देखिएको छ। अर्कोतर्फ करदाताको संख्यामा बृद्धि भए अनुसार शून्य बिबरण दिने करदाताहरुको संख्या पनि बृद्धि हुँदै गएको छ। गत आर्थिक वर्षमा कूल करदाताहरु मध्ये ३०.१५ प्रतिशतले शून्य बिबरण बुझाएकोमा यो वर्ष ०.१४ प्रतिशतले बृद्धि भई ३०.२९ प्रतिशत पुगेको छ। यस्ता शून्य बिबरण दिने करदाताहरुको कारोवारीमा सत्यता पत्ता लगाउनेतर्फ कार्यालय र विभागले लेखाजोखा, छानविन र अनुगमन कार्यलाई अरु बढी प्रभावकारी बनाउनुपर्ने देखिन्छ।

तालिका नं.११

मूल्य अभिबृद्धि करमा दर्ता संख्या तथा विवरण दाखिला

विवरण	२०६० असार	२०६१ असार	२०६२ असार	२०६३ असार	२०६४ असार	२०६५ असार
१. करदाता संख्या	२९८७२	३४१७४	३९७७६	४६८३१	५२९६५	५९९०७
करदाता वृद्धि दर (प्रतिशत)	१८.७८	१४.४०	१६.३९	१७.७३	१३.१०	१३.१०
२. विवरण दाखिला गर्ने संख्या	२३०९९	२५०४९	२८५२५	३३६३३	३६४५७	४०१३९
डेविट विवरण	७१७८	८४८३	९४७८	१०४४९	११४५७	१२०५२
प्रतिशतमा	३१.०६	३३.८७	३३.२	३१.०६	३१.४३	३०.०२
क्रेडिट विवरण	९५५३	९६२५	१०२६०	१२८८२	१३५९४	१५०५०
प्रतिशतमा	४१.३६	३८.४२	३६	३८.१७	३७.२९	३७.४९
शून्य विवरण	५९७२	६७८३	८२७१	१०१३९	११०४४	१२७७९
प्रतिशतमा	२५.८५	२७.०८	२९	३०.१४	३०.२९	३१.८३
अनिर्णित अवस्थामा बिबरण	३९६	१५८	५१६	१६३	३६२	२५८
प्रतिशतमा	१.७२	०.६३	१.८	०.४	०.९९	०.६४
३. विवरण दाखिला नगर्ने संख्या	५२५५	७३२२	८४९२	१३१९८	७०९८	९०५०
प्रतिशतमा	१७.५९	२१.४३	२२.९६	२१.६३	१४.५८	१६.६६
४. दर्ता खारेज गर्नेको संख्या	१८	३०	३०	३६	३१	१५०
५. ब्यवसाय वन्द गरेका	५३१	५७०	४४५	६४७	७९३	८६३

स्रोतः सूचना प्रविधि शाखा, आ.रा.वि. ।

अध्याय तीन

तालिका नं.१

आ.व.२०६४।६५ को कूल राजस्व असूली विवरण

(रु हजारमा)

विवरण	लक्ष्य	असूली	प्रतिशत	कूल गाहर्स्थ उत्पादनमा योगदान
कूल राजस्व	१०३६६७२५६	१०७६२२४८०	१०३.८२	१३.११
गैर राजस्व	२१३४९६००	१९७८३८४३	९२.६७	२.४१
कर राजस्व	८०९६२२००	८५१५५४५७	१०५.१८	१०.३७
अप्रत्यक्ष कर	५९६६४४००	६२०६७६९८	१०४.०३	७.५६
प्रत्यक्ष कर	२१२९७८००	२३०८७७५९	१०८.४०	२.८१
कूल गार्हस्थ उत्पादन (प्रचलित मूल्यमा)		८२०८१४०००		

स्रोत : आर्थिक सर्वेक्षण, २०६५, बजेट वक्तव्य २०६५।६६ र म.ले.नि.का.को केन्द्रिय आर्थिक विवरण ।

तालिका नं.२

आन्तरिक राजस्व संकलन

(रु हजारमा)

विवरण	लक्ष्य	असूली	असूली प्रतिशत
कूल आन्तरिक कर राजस्व	६०९८४६१३	६२९७९३६७	१०३
प्रत्यक्ष कर	१९३८७५०९	१९०९४२३९	९८
आयकर	१७२०२१२२	१७३२७९१५	१०१
बहालकर	७३४१२४	७०६०६३	९६
ब्याज कर	१४५१२६३	१०६०२६१	७३
अप्रत्यक्ष कर	४१५९७१०४	४३८८५१२८	१०५
१. मूल्य अभिबृद्धि कर	२९५३२९००	३११५४६३३	१०५
आन्तरिक	१०७५२३६३	१११०९७४०	१०३
पैठारी	१८७८०५३७	२००४४८९३	१०७
२. अन्तःशुल्क	१०४७३२०१	११२१६५५५	१०७
आन्तरिक	८०७२३३१	८४१००९५	१०४
पैठारी	२४००८७०	२८०६४६०	११७
३. सवारी साधन कर	१५९१००३	१५१३९४०	९५

स्रोत : बजेट वक्तव्य २०६५।६६ र आ.रा.वि.को आर्थिक विवरण २०६५

नोट : अन्तःशुल्कमा बैदेशिक रोजगार सेवा र स्वास्थ्य सेवा शुल्क पनि समावेश गरिएको छ ।

तालिका नं ३

नेपाल सरकारको राजस्व संकलन

२०६४ ६५

(रू.हजारमा)

			२०६४ ६५		
			लक्ष्य	असुली	प्रतिशत
		कूल राजस्व	१०३६६७२५६	१०७६२२४८०	१०३.८२
		कुल कर राजस्व	२१३४९६००	१९७८३८४३	९२.६७
		कुल गैर कर राजस्व	८०९६२२००	८५१५५४५७	१०५.१८
		कुल अप्रत्यक्ष कर	५९६६४४००	६२०६७६९८	१०४.०३
		कुल प्रत्यक्ष कर	२१२९७८००	२३०८७७५९	१०८.४०
		सांवा फिर्ता	१३५५४५६	२६८३१८०	१९७.९५
१		अप्रत्यक्ष कर	५९६६४४००	६२०६७६९७	१०४.०३
	१.१.०१.००	बैदेशिक व्यापारमा आधारित वस्तुगत कर	१९४८९३००	२१०६२४२०	१०८.०७
	१.१.०२.१०	बिक्री कर मूल्य अभिबृद्धि कर	२९६५१९००	२९८१५७०२	१००.५५
		(क) आन्तरिक	११२३९९००	१०८०८२४१	९६.१६
		(ख) पैठारी	१८४१२०००	१९००७४६१	१०३.२३
	१.१.०२.२०	अन्त:शुल्क	१०५२३२००	१११८९५७५	१०६.३३
		(क) आन्तरिक	८२०५७००	८४०९५२३	१०२.४८
		(ख) पैठारी अन्त:शुल्क	२३१७५००	२७८००५२	११९.९६
	१.१.२.३०	ठेक्का कर			
	१.१.०२.५०	सवारीसाधन कर	१०८२५००	१०६९२०७	९८.७७
२		प्रत्यक्ष कर	२१२९७८००	२३०८७७५९	१०८.४०
	१.१.०३.००	आयकर	१६८६९२००	१९०७७८१३	११३.०९
		(क) संस्थागत आय कर	११३६०६००	१३२६८७५५	११६.८०
		(ख) ब्यक्तिगत आयकर (पारिश्रमिक)	२९२०३००	२४५२३४४	९७.३०
		(ग) लगानीमा आयकर	२९४६०००	३२७१४७४	१११.०५
		(घ) आकास्मिक लाभ कर	११६००	१९१५१	१६५.०९
		(ङ) अन्य	२३३००	६७३९२	२८९.२४
	१.१.०४.००	घरजग्गा तथा अन्य सम्पत्तिमा लाग्ने कर	३३४६१००	२९४०७३८	८७.८९
३	१.१.०४.५०	सवारी साधन कर	१०८२५००	१०६९२०७	९८.७७
४		गैर कर राजस्व	२१३४९६००	१९७८३८३८	९२.६७
	१.१.०५.००	दस्तुर तथा शुल्क	५१६७१००	५९२८९६६	११४.७४
	१.१.०६.००	दण्ड, जरिवाना र जफत	२०९६००	२३६५१९	११२.८४
	१.१.०७.००	सरकारी सम्पत्ति, सेवा तथा वस्तुहरूको भाडा	१२७२५००	१२८७०६६	१०१.१४
	१.१.०८.००	लाभांश	५५५७८००	५०२५९२३	९०.४३
	१.१.०९.००	ब्याज	१४८५२००	७५६८७५	५०.९६
	१.१.१०.००	रोयल्टी सरकारी सम्पत्ति विक्री	६५५३७००	५७७३६४९	८८.१०
	१.१.१२.००	दातव्य तथा उपहार र विविध आय	११०३७००	७७४८४०	७०.२०
	१.१.११.००	सांवा फिर्ता	१३५५४५६	२६८३१८०	१९७.९५

स्रोत : आ.व.२०६४।६५ को वजेट वक्तब्य, अर्थ मन्त्रालय २०६५ र म.ले.नि.का.केन्द्रिय विवरण २०६५

तालिका नं. ४
आयकर संकलन

(रू.हजारमा)

आ.व.	०६० ६१	०६१ ६२	०६२ ६३*	०६३ ६४	०६४ ६५	बृद्धि प्रतिशत
संस्थागत आयकर	४८३८६८९	५३२७३२३	५३९५७०१	११५१५८३५	१३२६८७५५	१५.२२
सरकारी प्रतिष्ठान	२०५६६३५	१३३१५६१	१८५८८८	१०१८३१८	२०४५८४	-७९.९१
पब्लिक लि. कम्पनी	१५३१२७४	२४६७६२२	३५२२७६५	५७११२९८	७१८६४५७	२५.८३
प्राइभेट लि. कम्पनी	१२५०७८०	१५२८१४०	१६८७०४८	४७८६२१९	३१४०३७०	-३४.३९
व्यक्तिगत आयकर	३५३९४१६	३८७१६७६	४२३४६५३	२५१००४१	४६०४७३०	८३.४५
पारिश्रमिक	१३९१५२२	१६७६९८२	१७५१५०५	२०२८८५७	८२०४३५	-५९.५६
उद्योग, व्यापार, पेशा व्यवसाय तथा अन्य **	२१४७८९४	२१९४६९४	२४८३१४८	४८१२२१	३७८४२९५	६८६.३९
वहालकर	४०३२८२	४९६३०६	५०९०६३	५९९३६९	७२११०२	२०.३१
ब्याजकर	७३३३९५	७५७३३२	७५७०३२	९९६१४८	१०८७९२६	९.२१
जम्मा	९५१४७८२	१०४५२६३७	१०८९६४४९	१५६२१४३०	१९६८२५१३	२६.००
आयकर संकलन वृद्धि %	-२.९	-९.६४	१८.०६	४३	-८.१४	

* आ.ब. २०६२।६३ को आर्थिक बिवरणमा आधारित

** अन्य आयकर अन्तर्गत पूंजीगत लाभ, लाभांश, लगानीको अन्य आय, आकस्मिक लाभकर ईत्यादीमा लाग्ने आयकर समावेश छ

तालिका नं. ५
मूल्य अभिवृद्धि कर संकलन : आन्तरिक तथा पैठारी संकलन अनुपात

रू. हजारमा

स्रोत	०६० ६१	०६१ ६२	२०६२ ६३	२०६३ ६४	२०६४ ६५
मू.अ.कर संकलन	१४,४७,८८,९६	१८८९४६२७	२१९४६०१४	२६७०४१८०	२९७०३२११
क) आन्तरिक	५,६०,४१,२३	६६२४३३३	८०५७४३८	९६८९९७९	९२६४७११
ख) पैठारी	८,८७,४७,७३	१२२७०२९४	१३८८८५७७	१७०१४२०१	२०४३८५००
आन्तरिक पैठारी अनुपात	३९:६१	३५:६५	३७:६३	६३.३७	६९:३१
मू.अ.क.संकलन वृद्धि (%)	७.६६	३०.५०	१६.१५	२१	११.२३

स्रोत : आ.रा.वि., आर्थिक विवरण २०६४।०६५

तालिका नं. ६
अन्त:शुल्क संकलन

(रू. हजारमा)

आ.ब.	०६० ६१	०६१ ६२	२०६२ ६३*	२०६३ ६४	२०६४ ६५	अन्त:शुल्कमा योगदान %	बृद्धि प्रतिशत
सूर्तिजन्य	२३९६३१६	२४७६९८८	२४२१२८०	२८५१३६४	३११७१०७	२९.६४	९.३२
चुरोट	२३९३०६५	२४७३६०२	२४१७६५७	२८४९७०६	३११५८८०	२९.६३	९.३४
विडी	३२५१	३३८६	३६२३	१६५८	१२२७	०.०१	-२६.००
मदिराजन्य	२२४९१६९	२५५९२३७	२६७७८७७	१९२६७३०	३६३१३५०	३४.५३	८८.४७
उच्चकोटी	१२६४५३२	१३९५८४४	१६२८३२३	१९२६७३०	२१२२००८	२०.१८	१०.१४
निम्नकोटी	२१३८						
वियर	९८२४९९	१६६३३९३	१०४९३६२	१४७८११८	१५०९३४२	१४.३५	२.११
औद्योगिक	१५८१२४८	१४१०२७९	१४१३२५९	२१७९२५८	३७६८८१७	३५.८३	७२.९४
औद्योगिक	२९६२४४	३२६३०६	३३०९३१	८२२६३१	१३५३३०७	१२.८७	६४.५१
पैठारी	१२८५००४	१०८३९७३	१०८२३२८	१३५६६२८	२३४९२३०	२२.३४	७३.१७
बैदेशिक रोजगार सेवा				३६४१२	४३२८	०.०४	-८८.११
स्वास्थ्य सेवा शुल्क				६१९६१	६१९५२	०.५९	-०.०१
जम्मा	६२२६७२४	६४४६५०४	६५१२२२४	८५३३८४४	१०५१७२७४	१००	२३.२४
वृद्धि प्रतिशत	३०.१२	३.५३	०.९७	२३	२३.२४		

*आ.ब. २०६४।६५ को आर्थिक बिवरणमा आधारित

तालिका नं. ७

आन्तरिक राजश्वको सापेक्षिक महत्व

रू.हजारमा

विवरण	०६० ६१	०६१ ६२	२०६२ ६३	२०६३ ६४	२०६४ ६५
कूल गार्हस्थ्य उत्पादन	४७२४२४०००	५०४१०१०००	५८२९५००००	६७०५८८७००	८२०८१४०००
कूल राजश्व	६२३३१०००	७०१२२७००	७१७३३१२७	८७७११२०८	१०७६२२४८०
कर राजस्व	४८१७३०००	५४१०४७००	५७४३०४००	७११२७०००	८५१५५४५७
आन्तरिक राजश्व	३०९२०९८९	३६५५२७६२	३९३५४६८६	५०८५९४५४	६२९७९३६७
कूल गार्हस्थ्य उत्पादनको तुलनामा कूल राजस्वको योगदान	१३।१९	१३।९१	१२।३१	१३।०८	१३।११
कूल गार्हस्थ्य उत्पादनको तुलनामा करराजस्वको योगदान	१०।२०	१०।७३	९।८५	१०।६१	१०।३७
कूल गार्हस्थ्य उत्पादनको तुलनामा आन्तरिक राजस्वको योगदान	६.५५	७.२५	६.७५	७.५८	७.६७
कूल कर राजश्वको तुलनामा आन्तरिक राजस्वको योगदान	६४.१९	६७.५६	६८.५३	७१.५१	७३.९६

स्रोत:आर्थिक सर्भेक्षण र महालेखा नियन्त्रक कार्यालयको प्रतिवेदन

तालिका नं. ८

वार्षिक प्रतिवेदन फाराम नं. १.१

नेपाल सरकार
अर्थ मन्त्रालय, आन्तरिक राजश्व विभाग
करदाता र आय विवरणको लगत
आर्थिक वर्ष २०६४ ६५

क.सं.	करदाताको किसिम	गत आ. व. को अन्त्यसम्म सक्रिय करदाता संख्या	यस आ. व. मा थप करदाता दर्ता संख्या	यस आ. व. मा पान स्थगन भएका करदाता संख्या	यस आ. व. को अन्त्यसम्म सक्रिय करदाता संख्या	कैफियत
१	व्यक्तिगत फर्म	२०६६५२	२७४८५	१५६१	२३४२४४	
२	प्राइभेट लिमिटेड कम्पनी	०	०	०	०	
	क) शैक्षिक संस्था	२५७३३	६९१२	१९१	३२६०९	
	ख) अस्पताल	०	०	०	०	
	ग) अन्य	०	०	०	०	
३	सार्वजनिक संस्थान	१००	५७	०	१५३	
४	पब्लिक लि. कम्पनी	५३५	१००	४	६३३	
५	साझेदारी फर्म	५८०२	८११	२	६६१३	
६	गैर सरकारी संस्था	३५५५	१०९६	१	४६५२	
७	अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संस्था	६५	१८	०	८३	
८	सहकारी संस्था	३९३	४०९	०	८०२	
९	परोपकारी संस्था	१६५	७४	०	२३९	
१०	अन्य	३९५२	८३९	३	४७९४	
११	जम्मा	२४६९५२	३७८०१	१७६२	२८४८२२	

नोट :- आ. रा. का. लहानको वार्षिक प्रतिवेदन प्राप्त नभएकोले उल्लेखित फाराममा उक्त कार्यालयको विवरण संलग्न छैन ।

तालिका नं. ९

वार्षिक प्रतिवेदन फाराम नं. १.२

नेपाल सरकार
अर्थ मन्त्रालय, आन्तरिक राजश्व विभाग
यस अ.व.मा प्राप्त आय विवरण
आर्थिक वर्ष २०६४ ६५

सि.नं.	आय विवरणको किसिम तथा दाखिला विवरणहरूको संख्या	गत आ. व भन्दा अघिल्लो आ. व. मा प्राप्त विवरण संख्या	गत आ. व. मा प्राप्त विवरण संख्या	चालु आ. व. मा प्राप्त विवरण संख्या		कैफियत
				गत आ. व. सम्मको चालु आ. व. मा प्राप्त बक्यौता विवरण संख्या	चालु आ. व. को मात्र प्राप्त विवरण संख्या	
१	क) डे. १ विवरण	५७११७	७०६४५	१२४७५	७१००२	
	प्रतिशत					
२	ख) डे. २ विवरण	१८०१२	२६५९५	७९७२	२४१९९	
	प्रतिशत					
३	ग) डे. ३ विवरण	२६१७८	३३९२७	११०९०	३२९६९	
	प्रतिशत					
	कू आय विवरण दाखिला संख्या	१०१३०७	१३११६७	३१५३७	१२८१७०	

नोट :- आ. रा. का. लहानको वार्षिक प्रतिवेदन प्राप्त नभएकोले उल्लेखित फाराममा उक्त कार्यालयको विवरण संलग्न छैन ।

तालिका नं. १०

वाषिक प्रतिबेदन फारम १.३

नेपाल सरकार

अर्थ मन्त्रालय, आन्तरिक राजश्व विभाग

कर निर्धारण सम्वन्धी विवरण

आर्थिक वर्ष २०६४ ६५

सि.नं.	विवरणको किसिम	गत वर्षसम्म छनौट भई कर परिक्षण गर्न बाकी रहेका करदाता संख्या	चालु आ. व. मा छनौट भएका करदाता संख्या	जिम्मेवारी सरी आएका समेत चालु आ. व. को लागि जम्मा छनौट करदाता संख्या	चालु आ. व. मा कर परीपण भएका करदाता संख्या	आगामी आ.व. को लागि जिम्मेवारी सरेका करदाता संख्या	कर निर्धारणको विवरण			
							आयकर तर्फ (AA)		मू. अ. कर (MA)	
							संख्या	रकम	संख्या	रकम
१	डे. विवरण	३२	५५	८७	६०	२७	६१	१५५७९७	२२	३०००
२	डे. २ विवरण	१११	२२०	१९६	९२	१८९	१३७	३५२३८५२	७२	२१७६७०
३	डे. ३ विवरण	३५२३	४१९६	७४८१	४५४१	३७९९	४५३८	४१५१५६२३१२	१८२१७५१४४७६	२४२४९६७२८

नोट :- आ. रा. का. लहानको वार्षिक प्रतिवेदन प्राप्त नभएकोले उल्लेखित फाराममा उक्त कार्यालयको विवरण संलग्न छैन ।

तालीका नं. ११

बार्षिक प्रतिवेदन फाराम नं. २.१

नेपाल सरकार
अर्थ मन्त्रालय, आन्तरिक राजश्व विभाग
माग सम्वन्धी बिवरण
आर्थिक वर्ष २०६४ ६५

(रू. हजारमा)

संकेत नं.	करको किसिम	गत आ.व.बाट जिम्मेबारी सरी आएको र अन्य कार्यालयबाट माग सरी आएको समेत				यस वर्षको माग रकम				कैफियत
		कर	दण्ड	शुल्क	जम्मा	कर	दण्ड	शुल्क	जम्मा	
१.१.३.००	आयकर	२५१३१२२०	१८६००९५	२७९९९९	३१३५३८४५	२३३९२८४	१३७२७	२२७४	६२२३५७७	
१.१.३.१०	संस्थागत आयकर	२४९११९०७९	१८५७०२३	२७९९९९	३११११२८७	२३३४११९	१३७१९	२२७४	६२१८४०४	
१.१.३.११	सरकारी प्रतिष्ठानहरू	५२७४३८	१२२८३१	१३२४०१	११२३५३८	०	०	०	३०८७६४	
१.१.३.१२	पब्लिक लि. कम्पनीहरू	३३५०३१	२४५८६	११३७४	२३७५२४०	९२८५१	२५७०	०	२२६०९२४	
१.१.३.१३	प्रा.लि. कम्पनीहरू	३७४७५८४	१०३२१५	२९४४७	५२०९२२४	७५१०५३	७८५६	१०७६	१७३११३८	
१.१.३.१४	व्यक्तिगत आयकर	२०२६७८४४	१५९४९९५	१०५३६७	२२२३२९९७	१३९३१६८	३२९१	११९८	१४३३१८८	
१.१.३.१९	अन्य निकाय	४११८२	११३९६	१४१०	१७०२८८	९७०४७	२	०	४८४३९०	
१.१.३.२०	पारिश्रमिक	१०२८९२	१९१०	०	१३२१४७	६०९	०	०	६०९	
१.१.३.५०	लगानीमा आयकर	१०९२४९	११६२	०	११०४११	४५५६	८	०	४५६४	
१.१.३.५१	बहालकर	९३०५१	११६२	०	९६०४१	२९०	०	०	२९०	
१.१.३.५२	ब्याज कर	१२०९	०	०	१२०९	०	०	०	०	
१.१.३.५३	पूंजीगत लाभ	०	०	०	०	०	०	०	०	
१.१.३.५४	लाभांश	१४९८९	०	०	१४९८९	४२६६	८	०	४२७४	
१.१.३.५९	लगानीको अन्य आय	०	०	०	०	०	०	०	०	
१.१.३.६०	आकस्मिक लाभ कर	०	०	०	०	०	०	०	०	
१.१.३.९०	अन्य	०	०	०	०	०	०	०	०	
१.१.१२.२०	विशेष शुल्क	८२५१४६	१४४१६	०	११५७२१२	६५८५७	६२५	०	१८२७८३	
	जम्मा	२५९५६३६६	१८७४५११	२७९९९९	३२५११०५७	२४०५१४१	१४३५२	२२७४	६४०६३६०	

नोट :- आ. रा. का. लहानको वार्षिक प्रतिवेदन प्राप्त नभएकोले उल्लेखित फाराममा उक्त कार्यालयको विवरण संलग्न छैन ।

तालीका नं. १२

बार्षिक प्रतिवेदन फाराम नं.: २.२

नेपाल सरकार
अर्थ मन्त्रालय, आन्तरिक राजश्व विभाग
माग कँ सम्वन्धी बिवरण
आर्थिक वर्ष २०६४ ६५

(रू. हजारमा)

		जिम्मेबारी सरी आएको र यस आ.व. को माग समेत जम्मा माग रकम				जिम्मेबारी समेत माग कँ रकम			
संकेत नं.	करको किसिम	कर	दण्ड	शुल्क	जम्मा	अदालतको फैसलाबाट	अन्य कार्यालयमा फाइल सरी जांदाबाट र कार्यालयको निर्णय अनूसार माग कँ	जम्मा	कैफियत
१.१.३.००	आयकर	२८८०८२३	३१३८६८	२१९६३३	१०३५०६१२	१७७८१	१६०९२३९	१६५४२१०	
१.१.३.१०	संस्थागत आयकर	२८३४३६९	३१३६६१	२१९६२६	१०२७६५९९	१७७८१	१६०८९५७	१६५३९१४	
१.१.३.११	सरकारी प्रतिष्ठानहरू	४८९०६३	१२२८३१	१३२४०१	१३९३९२८	०	३२५८३१	३२५८३१	
१.१.३.१२	पब्लिक लि. कम्पनीहरू	४३६१५२	३७९८५	१२१४६	३८४४२१२	३६५	१०६९४५३	१०६९८१८	
१.१.३.१३	प्रा.लि. कम्पनीहरू	८९०८८७	९४३५२	३०५७५	३१४०४२७	१५५८४	१५१३६१	१८१४९४	
१.१.३.१४	व्यक्तिगत आयकर	९८९३७६	५४७३९	४२८४७	१३६००८९	४२८	४९६३३	५९६५०	
१.१.३.१९	अन्य निकाय	२८८९१	३७५४	१६५७	५३७९४३	१४०४	१२६७९	१७१२१	
१.१.३.२०	पारिश्रमिक	२००७४	३७	०	४७४५६	०	२६३	२७७	
१.१.३.५०	लगानीमा आयकर	२६३८०	१७०	७	२६५५७	०	१९	१९	
१.१.३.५१	बहालकर	२१०३७	१७०	७	२३०४२	०	१९	१९	
१.१.३.५२	ब्याज कर	१७	०	०	१७	०	०	०	
१.१.३.५३	पूंजीगत लाभ	०	०	०	०	०	०	०	
१.१.३.५४	लाभांश	५३२६	०	०	५३२६	०	०	०	
१.१.३.५९	लगानीको अन्य आय	०	०	०	०	०	०	०	
१.१.३.६०	आकस्मिक लाभ कर	०	०	०	०	०	०	०	
१.१.३.९०	अन्य	०	०	०	०	०	०	०	
१.१.१२.२०	विशेष शुल्क	३८३४७३	१६	११	४८०७९७	०	७३२७५	८४१५९	
१.१.२.१०	मू. अ. कर	१९८०७१	२३७९६	१२३५७	२३७४७७	२३११	३००२७	३७७००	
१.१.२.२०	अन्त:शुल्क	१५६२७१९	४८३७५२	३२७५	२०४९७४६	१३२८	५१२	८८३४८२	
	जम्मा	५०२५०८६	८२१४३२	२३५२७६	१३११८६३२	२१४२०	१७१३०५३	२६५९५५१	

नोट :- आ. रा. का. लहानको वार्षिक प्रतिवेदन प्राप्त नभएकोले उल्लेखित फाराममा उक्त कार्यालयको विवरण संलग्न छैन ।

तालीका नं. १३

बार्षिक प्रतिवेदन फाराम नं.: २.३

नेपाल सरकार
अर्थ मन्त्रालय, आन्तरिक राजश्व विभाग
मागमध्ये असुलीको बिवरण
आर्थिक वर्ष २०६४ ६५

(रू. हजारमा)

		गत आ.व.बाट जिम्मेबारी सरी आएको साबिक मागमध्ये				चालु आ.व.को माग मध्ये असुली				कैफियत
संकेत नं.	करको किसिम	कर	दण्ड	शुल्क	जम्मा	कर	दण्ड	शुल्क	जम्मा	
१.१.३.००	आयकर	७०५२२	२३२१	२७२०	७६६७१	८७४७८	१४२७६	१०११	१२००६४	
१.१.३.१०	संस्थागत आयकर	७०४९८	२३२१	२७२०	७६६४७	८७३०१	१४२७६	१०११	११९८८७	
१.१.३.११	सरकारी प्रतिष्ठानहरू	३०४	०	०	३०४	०	०	०	०	
१.१.३.१२	पब्लिक लि. कम्पनीहरू	१५३९६	१४६	१०३४	१६५७६	३७४२	९१३६	३	१३९०३	
१.१.३.१३	प्रा.लि. कम्पनीहरू	२५८५०	५२८	५८०	२७७९०	४५४५७	४७१४	६१८	६४९३४	
१.१.३.१४	व्यक्तिगत आयकर	२७०८२	१५१०	११०६	२९९७४	३६२४५	४२६	३९०	३९११३	
१.१.३.१९	अन्य निकाय	१८६६	१३७	०	२००३	१८५७	०	०	१८५७	
१.१.३.२०	पारिश्रमिक	०	०	०	०	१	०	०	१	
१.१.३.५०	लगानीमा आयकर	२४	०	०	२४	१७६	०	०	१७६	
१.१.३.५१	बहालकर	२४	०	०	२४	०	०	०	०	
१.१.३.५२	ब्याज कर	०	०	०	०	०	०	०	०	
१.१.३.५३	पूंजीगत लाभ	०	०	०	०	०	०	०	०	
१.१.३.५४	लाभांश	०	०	०	०	१७६	०	०	१७६	
१.१.३.५९	लगानीको अन्य आय	०	०	०	०	०	०	०	०	
१.१.३.६०	आकस्मिक लाभ कर	०	०	०	०	०	०	०	०	
१.१.३.९०	अन्य	०	०	०	०	०	०	०	०	
१.१.१२.२०	विशेष शुल्क	३६८५	०	०	३७०४	२३७६	०	३	२४७७	
१.१.२.१०	मू. अ. कर	७०९९	४०	६९	७२०८	२५८७	१०४	५५	२७४६	
१.१.२.२०	अन्तःशुल्क	१७४८१	०	०	१७४८१	१३९२	०	०	६८२	
	जम्मा	९८७८७	२३६१	२७८९	१०५०६४	९३८३३	१४३८०	१०६९	१२५९६९	

नोट :- आ. रा. का. लहानको वार्षिक प्रतिवेदन प्राप्त नभएकोले उल्लेखित फाराममा उक्त कार्यालयको विवरण संलग्न छैन ।

तालीका नं. १४

बार्षिक प्रतिवेदन फाराम नं.: २.४

नेपाल सरकार
अर्थ मन्त्रालय, आन्तरिक राजश्व विभाग
यस आ.व.को जम्मा असुली र जिम्मेबारी सरेको माग रकमको बिवरण
आर्थिक वर्ष २०६४ ६५

(रू. हजारमा)

संकेत नं.	करको किसिम	गत आ.व. बाट जिम्मेबारी सरी आएको र चालु आ व. को माग मध्ये असुली				माग नभै असुली	जम्मा असुली	आगामी आ.व. को लागि जिम्मेबारी सर्न गएको रकम				
		कर	दण्ड	शुल्क	जम्मा			कर	दण्ड	शुल्क	जम्मा	कैफियत
१.१.३.००	आयकर	१५७००१	१२३७७	३८२५	१९०३६८	१७२३०५१८	१७४२०८८६	५२६९०३६	१३०४७०२	१०४४१११	८६९४३८८	
१.१.३.१०	संस्थागत आयकर	१५६२९७	१२३७७	३८२५	१८९६७४	१२९९६०९६	१३१८५७७०	५२२४४२१	१३०४४८८	१०४४१११	८६२२२१४	
१.१.३.११	सरकारी प्रतिष्ठानहरू	३०५	०	०	३०५	१८३५३५	१८३७६३	४८३७४८	२९७१८८	२६४४७८	१०६७९०२	
१.१.३.१२	पब्लिक लि. कम्पनीहरू	१९८४८	९२५१	१०३४	३१३३८	७१२०१६४	७१५१५०२	१५८०४४८	५३५७३७	३४४४४३	२७५९५८०	
१.१.३.१३	प्रा.लि. कम्पनीहरू	७२२५४	११५९	१२६८	८६१४०	३११०६३९	३१९६७७९	१९१६१३८	३४८५१९	३०५३३४	३०५९७३३	
१.१.३.१४	व्यक्तिगत आयकर	६०४७०	१८२५	१५१६	६७९६२	२३००८५६	२३६८८१८	८८४२५१	५३१९८	३९६०९	१२१४३३९	
१.१.३.१९	अन्य निकाय	३४२०	१४२	७	३९२९	२८०९०२	२८४८३१	३५९८३६	६९८४६	९०२४७	५२०६६०	
१.१.३.२१	पारिश्रमिक	४४१	०	०	४४१	२४२९२१०	२४२९६५१	१८३१५	३५	०	४५६९५	
१.१.३.५०	लगानीमा आयकर	२६३	०	०	२५३	१७१८०२४	१७१८२७७	२६३००	१७९	०	२६४७९	
१.१.३.५१	बहालकर	२६	०	०	२४	८६८८९४	८६८९१८	२०००३	१८२	०	२२०१३	
१.१.३.५२	ब्याज कर	०	०	०	०	२२३६१८०	२२३६१८०	१२०९	०	०	१५४३०	
१.१.३.५३	पूंजीगत लाभ	०	०	०	०	१८७८	१८७८	०	०	०	०	
१.१.३.५४	लाभांश	२३७	०	०	२२९	६५३०७४	६५३३०३	५०८८	०	०	५०८८	
१.१.३.५९	लगानीको अन्य आय	०	०	०	०	१४७१२४	१४७१२४	०	०	०	०	
१.१.३.६०	आकस्मिक लाभ कर	०	०	०	०	१७२११	१७२११	०	०	०	०	
१.१.३.९०	अन्य	०	०	०	०	६९९७७	६९९९३	०	०	०	०	
१.१.१२.२०	विशेष शुल्क	४२००	०	३	४४७८	१८६८०	२३१४१	३००११९	१५	१३	३१४८०३	
१.१.२.१०	मू. अ. कर	२४८४७	२००	५४	२५०५	२९९२८८२६	२९७३११५४	१७१२९३	१४६४४	२२०२५	२१७२९७	
१.१.२.२०	अन्त:शुल्क	१९२४८	४२	१६	१९१८९	९९४२९३८	७२९५७९४	२१७३१५६	४८३१५४	२३	२६४३३११	
	जम्मा	२०५२९६	१२६१९	३८९८	२१६५४०	५७१२०९६२	५४४७०९७५	७९१३६०४	१८०२५१५	१०६६१७२	११८६९७९९	

नोट :- आ. रा. का. लहानको वार्षिक प्रतिवेदन प्राप्त नभएकोले उल्लेखित फाराममा उक्त कार्यालयको विवरण संलग्न छैन ।

तालीका नं. १५

बार्षिक प्रतिवेदन फाराम नं.: ३.१

नेपाल सरकार
अर्थ मन्त्रालय, आन्तरिक राजश्व विभाग
पुनरावेदन सम्वन्धी बिवरण
आर्थिक वर्ष २०६४ ६५

(रू. हजारमा)

		पुनरावेदन संख्या				पुनरावेदन रकम				
संकेत नं.	करको किसिम	गत आ.व.बाट जिम्मेबारी सरेको	यस आ.व. मा थप	यस आ.व. मा फर्छ्यौट	आगामी आ.व.को लागि जिम्मेबारी सरेको	गत आ.व. सम्मको कर रकम	यस आ.व. को थप रकम	यस आ.व. मा फर्छ्यौट रकम	आगामी आ.व. लाई जिम्मेबारी सरेको	कैफियत
१.१.३.००	आयकर	२६८०	२७१	२३२	२७१९	३३१५९०२	१३९३१९४	४४९३६८	४१११७०४	
१.१.३.१०	संस्थागत आयकर	२६२४	२७०	२२५	२६६९	३३१२७०८	१३९३१९४	४४६३२७	४१०८७७१	
१.१.३.११	सरकारी प्रतिष्ठानहरू	२१	३	०	१३	४२२१७३	२६५६९५	०	६८७८६८	
१.१.३.१२	पब्लिक लि. कम्पनीहरू	२३६	५४	३८	१९२	१७७९१७४	६८३५४२	५२८६२	२३५९०३०	
१.१.३.१३	प्रा.लि. कम्पनीहरू	८७७	१५०	१२४	५१२	९२१९०१	४०८०५३	३६११०९	८८०२५७	
१.१.३.१४	व्यक्तिगत आयकर	१४२५	५८	६०	५४३	१६८०२०	३१८६६	३०७२९	१५७७६५	
१.१.३.१९	अन्य निकाय	६५	५	३	२८	२१४४०	४०३८	१६२७	२३८५१	
१.१.३.२०	पारिश्रमिक	१	०	०	१	११९	०	०	११९	
१.१.३.५०	लगानीमा आयकर	५५	०	७	०	२६१	०	२५७	०	
१.१.३.५१	वहालकर	५६	०	७	०	२६१	०	२५७	०	
१.१.३.५२	ब्याज कर	०	०	०	०	०	०	०	०	
१.१.३.५३	पूंजीगत लाभ	०	०	०	०	०	०	०	०	
१.१.३.५४	लाभांश	०	०	०	०	०	०	०	०	
१.१.३.५९	लगानीको अन्य आय	०	०	०	०	०	०	०	०	
१.१.३.६०	आकस्मिक लाभ कर	०	०	०	०	०	०	०	०	
१.१.३.९०	अन्य	०	१	०	३	२८१४	०	२७८४	२८१४	
१.१.१२.२०	विशेष शुल्क	०	०	०	०	०	०	०	०	
१.१.२.१०	मू. अ. कर	५९	३२	७	७५	४१२१८	१६९२६	६०३१	४००१८	
१.१.२.२०	अन्त:शुल्क	५	१०	१	१४	५८९२९	५०७७०५	४३६	७१४३५४	
	जम्मा	२७४४	३१३	२४०	२८०८	३४१६०४९	१९१७८२५	४५५८३५	४८६६०७६	

नोट :- आ. रा. का. लहानको वार्षिक प्रतिवेदन प्राप्त नभएकोले उल्लेखित फाराममा उक्त कार्यालयको विवरण संलग्न छैन ।

तालीका नं. १६

बार्षिक प्रतिवेदन फाराम नं. ४.९

नेपाल सरकार

अर्थ मन्त्रालय, आन्तरिक राजस्व विभाग

तीनकिस्ते अग्रिमकरको बिवरण

आर्थिक वर्ष २०६४ ६५

रू.हजारमा

		पहिलो किस्ता		दोश्रो किस्ता		तेश्रो किस्ता			
संकेत नं.	करको किसिम	करदाता संख्या	रकम	करदाता संख्या	रकम	करदाता संख्या	रकम	जम्मा रकम	कैफियत
१.१.३.००	आयकर	६८२८	२९८६५३०	१९९८	२८५३७१०	३२१३	२७९८९२६	८६३९१६६	
१.१.३.१०	संस्थागत आयकर	६८२८	२९८६५३०	१९९८	२८५३७१०	३२१३	२७९८९२६	८६३९१६६	
१.१.३.११	सरकारी प्रतिष्ठानहरू	४	५०३६२	३	७३५७	४	२२२६४	७९९८३	
१.१.३.१२	पब्लिक लि. कम्पनीहरू	१२५	२१७३५७१	६३	१७०५८६३	७८	१८०८५४७	५६६९७९७	
१.१.३.१३	प्रा. लि. कम्पनीहरू	१८०८	५६०४१९	७१२	५६१९६८	१०७७	६९०९०३	१७९४४३६	
१.१.३.१४	व्यक्तिगत आयकर	४७९६	१९२९११	११८२	५७५१८०	१९७५	२६५८३४	१०२४९२७	
१.१.३.१९	अन्य निकाय	९५	९२६७	३८	३३४२	७९	११३७८	२३३१५	
१.१.३.२०	पारिश्रमिक	०	०	०	०	०	०	०	
१.१.३.५०	लगानीमा आयकर	०	०	०	०	०	०	०	
१.१.३.५१	बहालकर	०	०	०	०	०	०	०	
१.१.३.५२	ब्याज कर	०	०	०	०	०	०	०	
१.१.३.५३	पूंजीगत लाभ	०	०	०	०	०	०	०	
१.१.३.५४	लाभांश	०	०	०	०	०	०	०	
१.१.३.५९	लगानीको अन्य आय	०	०	०	०	०	०	०	
१.१.३.६०	आकस्मिक लाभ कर	०	०	०	०	०	०	०	
१.१.३.९०	अन्य	०	०	०	०	०	०	०	
१.१.१२.२०	विशेष शुल्क	४	०	०	०	०	०	०	
१.१.२.१०	मू. अ. कर	०	०	०	०	०	०	०	
१.१.२.२०	अन्त:शुल्क	०	०	०	०	०	०	०	
	जम्मा	६८३२	२९८६५३०	१९९८	२८५३७१०	३२१३	२७९८९२६	८६३९१६६	

नोट :- आ. रा. का. लहानको वार्षिक प्रतिवेदन प्राप्त नभएकोले उल्लेखित फाराममा उक्त कार्यालयको विवरण संलग्न छैन ।

तालिका नं. १७

आन्तरिक राजश्व विभाग

आ.व.गत तथा कार्यालयगत वक्यौताको विवरण

(रू.हजारमा)

आ.व.	आयकर			मू.अ.कर			अन्त:शुल्क			कैफियत
	कूल वक्यौता	पुनरावेदन गएको रकम	खुद वक्यौता	कूल बक्यौता	पुनरावेदन गएको रकम	खुद वक्यौता	कूल वक्यौता	पुनरावेदन गएको रकम	खुद वक्यौता	
२०५९।६० आषाढ	५२४७०७८	३३०३८८५	१९४३१९३	२७९४०२४	६२४६४१	२१६९३८३	२३१४८५	१८०७६७	५०७१८	
२०६०।०६१ आषाढ	४२०९३६३	२४००८३१	१८०८५३२	११८५९३७	८९८०३३	२८७९०४	२०३०८९	१३७७८८	६५३०१	
२०६१।०६२ आषाढ	५४९११११	३०१७८१४	२४७३२९७	१६६२४०८	१५५४३९९	१०८००९	२४०६७३३	२३२६४१३	८०३२०	
२०६२।६३ आषाढ	४९८७२६२	३०८५७५३	१९०१५०९	१४६८२७६	३७८८४	१४३०३९२	२६५०२५२	२३३९३४५	३१०९०७	
२०६३।६४ आषाढ	६०८१७४३	३२८२०९१	२७९९६५२	२०८९७९०	२४८१२	२०६४९७८	१९४२०५२	१९१७४३	१७५०३०९	
२०६४।६५ आषाढ	८६९४३८८	४१११७०४	४५८२६८४	२१७२९७	४००१८	१७७२७९	२६४३३११	७१४३५४	१९२८९५७	

नोट : अन्य शिर्षकहरूको बब्यौता समावेश छैन ।

तालिका नं. १८

मूल्य अभिवृद्धि करमा मासिक, द्वैमासिक तथा चौमासिक दर्ता विवरण (२०६४।६५)

कार्यालयको कोड न.	कार्यालयको नाम	मासिक		चौमासिक		द्वैमासिक		जम्मा
		संख्या	जम्माको प्रतिशत	संख्या	जम्माको प्रतिशत	संख्या	जम्माको प्रतिशत	
११	भद्रपुर	१३६०	७३.१	५००	२६.९	०	०.०	१८६०
१२	विराटनगर	१८९३	६३.४	१०९३	३६.६	२	०.१	२९८८
१३	धरान	९३१	५६.६	७१५	४३.४	०	०.०	१६४६
१४	जनकपुर	७७२	४७.१	८६७	५२.९	०	०.०	१६३९
१५	लाहान	५२५	३४.५	९९७	६५.५	०	०.०	१५२२
१६	सिमरा	५९७	५६.६	४५७	४३.४	०	०.०	१०५४
१७	वीरगंज	१८४७	६२.४	१११५	३७.६	०	०.०	२९६२
१८	हेटौडा	६६३	५६.०	५२०	४४.०	०	०.०	११८३
१९	भरतपुर	९६१	५८.९	५८३	३५.७	८८	५.४	१६३२
२०	धनगढी	४६३	३०.७	१०४७	६९.३	०	०.०	१५१०
२१	महेन्द्रनगर	२१०	२२.६	७१९	७७.४	०	०.०	९२९
२२	पोखरा	२०४०	६४.४	११३०	३५.६	०	०.०	३१७०
२३	ललितपुर	१७९६	५२.१	१६४८	४७.९	०	०.०	३४४४
२४	भैरहवा	१९१२	६५.८	९७६	३३.६	१७	०.६	२९०५
२५	काठमाण्डौ ३	४९०६	५६.२	३८१४	४३.७	१६	०.२	८७३६
२६	नेपालगंज	११०४	४८.१	११८१	५१.५	८	०.३	२२९३
२७	काठमाण्डौं १	५४४९	५५.१	४४२९	४४.८	४	०.०	९८८२
२८	काठमाण्डौ २	४५९५	७७.६	१३२७	२२.४	२	०.०	५९२४
२९	भक्तपुर	९३५	३९.४	१४३८	६०.५	२	०.१	२३७५
३०	कृष्णनगर	३३८	५२.४	३०७	४७.६	०	०.०	६४५
५१	दाङ	४५६	४०.०	६८४	६०.०	०	०.०	११४०
५२	ठूला क.कार्यालय	२६४	९८.५	०	०.०	४	१.५	२६८
जम्मा		३४०१७	५७.०	२५५४७	४२.८	१४३	०.२	५९७०७

तालिका नं. १९

मूल्य अभिवृद्धि कर विवरणका वनोट (आ.व. २०६४।६५)

महिना	डेविट विवरण		क्रेडिट विवरण		शून्य विवरण		अनिर्णित विवरण		जम्मा विवरण	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
४	१०१४३	५२.९	३०६१	१६.०	५५३०	२८.८	४५२	२.४	१९१८६	१००
५	३१७०	१६.६	९९७४	५२.२	५४६६	२८.६	४९३	२.६	१९१०३	१००
६	२९५४	१७.३	८८६३	५१.९	४७६०	२७.९	४९१	२.९	१७०६८	१००
७	६४३७	१८.५	१४०७२	४०.५	१३१३७	३७.८	१०९८	३.२	३४७४४	१००
८	३४२५	१७.८	१०२१२	५२.९	५२४७	२७.२	४०८	२.१	१९२९२	१००
९	३६७४	१९.०	१०१४१	५२.४	५१४६	२६.६	३९६	२.०	१९३५७	१००
१०	३६२८	१८.५	१०२४९	५२.३	५२३२	२६.७	४८२	२.५	१९५९१	१००
११	६२५७	१९.१	१३८०९	४२.०	१२०२५	३६.६	७५०	२.३	३२८४१	१००
१२	३७७५	१८.२	११००३	५३.१	५३८९	२६.०	५३६	२.६	२०७०३	१००
१	३७८८	१९.४	१०३६५	५३.०	५१५३	२६.३	२५०	१.३	१९५५६	१००
२	४०२६	२०.५	१०३४४	५२.८	४८८९	२५.०	३३३	१.७	१९५९२	१००
३	६४०२	३०.६	८०६०	३८.५	६०९३	२९.१	३९४	१.९	२०९४९	१००

तालिका नं २०

मूल्य अभिवृद्धि कर विवरण समयमा नबुझाउने करदाताको कार्यालय अनुसारको विवरण

सि.नं.	कार्यालय	आ.व.	२०६१ असार		२०६२ असार		२०६३ असार		२०६४ असार		२०६५ असार	
१	भद्रपुर	संख्या	१३०		१५६		६४		१३७		१३०	
		प्रतिशत		१०.८४		१.८४		४.४७		८.६२		७.६९
२	विराटनगर	संख्या	२०३		२६९		९७		१८०		२८७	
		प्रतिशत		११.०६		३.१७		४.१५		७.१८		१०.७२
३	धरान	संख्या	११३		१६५		११२		१३१		१५१	
		प्रतिशत		११.२७		१.९४		८.९७		९.५२		१०.१३
४	जनकपुर	संख्या	१२९		२०३		१४९		२४०		३७०	
		प्रतिशत		१४.१९		२.३९		१२.३३		१८.३३		२५.०५
५	लाहान	संख्या	१४२		१६८		१७४		२३६		३४३	
		प्रतिशत		१५.५४		१.९८		१४.७६		१८.३४		२४.२१
६	सिमरा	संख्या	८२		१०६		६९		१३७		१४०	
		प्रतिशत		१३.१४		१.२५		८.४२		१५.८९		१५.५
७	वीरगंज	संख्या	३९२		५३८		१९३		३२५		४१८	
		प्रतिशत		२२.५७		६.३४		८.६५		१३.५४		१६.४६
८	हेटौडा	संख्या	४९९		९०		७४		७७		११४	
		प्रतिशत		९६.८९		१.०६		९.३४		८.८३		११.७६
९	भरतपुर	संख्या	४५		८०		६२		१४२		२१३	
		प्रतिशत		५.७८		०.९४		५.७१		११.७५		१५.५७
१०	धनगढी	संख्या	९४		१४०		११४		२६१		२०५	
		प्रतिशत		१४.३३		१.६५		११.३५		२१.४५		१४.६७
११	महेन्द्रनगर	संख्या	८८		११८		७७		८८		९४	
		प्रतिशत		१९.०१		१.३९		११.९४		११.६७		१०.५७
१२	पोखरा	संख्या	२४२		४००		२४५		३२३		३०७	
		प्रतिशत		१२.५१		४.७१		९.८		११.८२		१०.१
१३	ललितपुर	संख्या	३८०		५८१		२६७		३२५		४३४	
		प्रतिशत		२३.१६		६.८४		१०.८९		११.७२		१३.८३
१४	भैरहवा	संख्या	१८१		२२४		१६२		३०२		३५०	
		प्रतिशत		११.३		२.६४		७.७५		१२.७५		१३.५८
१५	काठमाण्डौ ३	संख्या	१५६१		१६२७		७७२		१२३९		१७६७	
		प्रतिशत		३४.८३		१९.१६		१२.३४		१७.३७		२१.८६
१६	नेपालगंज	संख्या	१६५		२२६		१५४		१५८		२३७	
		प्रतिशत		१६.६७		२.६६		९.८८		८.७४		११.३२
१७	काठमाण्डौ २	संख्या	८२१		९६६		१४८३		१८८८		२२८९	
		प्रतिशत		२२.८२		११.३८		२१.२९		२३.३९		२४.९
१८	काठमाण्डौ १	संख्या	१६६८		१९१०		३००		४५४		६८८	
		प्रतिशत		३२.५२		२२.४९		६.५२		९.०५		१२.६५
१९	भक्तपुर	संख्या	२६२		३१४		१३४		२१७		२९६	
		प्रतिशत		२०.९९		३.७०		७.८		११.३३		१३.०९
२०	कृष्णनगर	संख्या	२९		४४		२२		३६		४०	
		प्रतिशत		७.७३		०.५२		५.०१		७.०६		७.३१
२१	दाङ	संख्या	७७		१५८		१५५		१७९		१७७	
		प्रतिशत		१५.६५		१.८६		१९.६		२०.०२		१७.०२
५२	ठू.क.कार्यालय	संख्या	१९		९		०		०		०	
		प्रतिशत		७.७६		०.११		०		०		०
जम्मा			७३२२		८४९२		४८७९	११.२४	४८७९	११.२४	९०५०	१६.६६

तालिका नं.२१

कार्यालयगत रुपमा मूल्य अभिवृद्धि कर वक्यौताको विवरण

रु हजारमा

आन्तरिक राजस्व कार्यालयको नाम	२०६१ असार	२०६२ असार	२०६३ असार	२०६४ असार	२०६५ असार
भद्रपुर	९१३३	११०२०	१४०१५	२७७९९	२५९५१
विराटनगर	४७४५४	४६३०७	५०३२८	४९९१८	४७१६८
धरान	१०३६८	१८४२९	२०३८३	१७११२	२७१८२
जनकपुर	९६३०	७६७५	९६३५	३४०४९	६३२५०
लाहान	११९४६	२१४७६	२५६९६	३६५७७	३४४०५
सिमरा	१६३९१	१८८०९	२६३४०	३६४४८	३८८४०
बिरगंज	५५६५९	५८४९६	८२५१७	८४९८४	८९८३१
हेटौडा	८९९५	१२४८३	१९१४१	२७६१४	४१२५३
भरतपुर	२५८२३	२६३८१	४३०८४	६५०२४	५९०५९
धनगढी	१४२२	२५८०	९०५९	१०७६०	१५८८६
महेन्द्रनगर	८८९६	१०८२४	१३२२२	१०४९१	१२०७७
पोखरा	४०४१२	५११६९	५९७९५	८०७५१	५९१९२
ललितपुर	६१४६८	११३५२५	१०१६५४	१०४९५१	१०८४६३
भैरहवा	२९५३५	३२१४०६	६५०८९	३१७३५९	३१५३९९
काठमाण्डौ ३	१७१५०६	२७२१९२	२५२०५५	३७६६५७	४०२५४७
नेपालगंज	२२३९१	१६९६३	३१५७१	३१५५४	३१७१७
काठमाण्डौ १	२५३८८९	३१६०७६	२७८४४०	३२६८९४	३३९७४३
काठमाण्डौ २	१६९८८१	१५९७८३	१७२५९९	१९३६९१	१७५२९९
भक्तपुर	३१३६१	२८७१५	२०८५४	३३४०७	४०६८१
कृष्णनगर	१५०४	२६२७	४०१३	४३९९	६९५२
दाङ.	४३७५	४९६७	८९००	१७३९०	१४०४८
ठूला क.का.	१९३८९९	१४०५०३	१५९८८८	२०१९६१	२२०८३२
जम्मा	११८५९३७	१६६२४०८	१४६८२७६	२०८९७९०	२१६९७७५

तालिका नं. २२

नेपाल सरकार

अर्थ मन्त्रालय

आन्तरिक राजश्व विभाग

२०६५ साल आषाढ मसान्तसम्मको कार्यालयगत बेरुजु फछ्र्यौट विवरण (आयकर तथा मू.अ.कर समेतको)

(रु.हजारमा)

सि.नं.	मन्त्रालय/विभाग/कार्यालय को नाम	बेरुजु लगत बाँकी			संपरिक्षण भै फछ्र्यौट विवरण										प्रतिशत	सं.प.मध्ये असुल भै फछ्र्यौट	सं.प.को लागि म.ले.प.को कार्यालयमा पेश भएको	हालसम्म सं. प. भै सकेको कटाई बाकी बेरूजु	कैफियत
					अघिल्लो महिना सम्मको जम्मा				यो महिनाको जम्मा				सवैको जम्मा						
		आयोग,पहिलो चरण, दोस्रो चरण तथा २०३०/३१ देखि २०५३/५४ सम्मको बेरुजु रकम	२०५४/५५ देखि २०६२/६३ सम्मको बेरुजु रकम	दुवैको जम्मा	आयोग देखि २०५३/५४ सम्मको रकम	कलम संख्या	२०५४/५५ देखि २०६२/६३ सम्मको रकम	कलम संख्या	आयोग देखि २०५३/५४ सम्मको रकम	कलम संख्या	२०५४/५५ देखि २०६२/६३ सम्मको	कलम संख्या	कूल फछ्र्यौट रकम	कूल कलम संख्या					
१	आन्तरिक राजश्व विभाग		२०५७६१	२०५७६१			७९२४९	५६			२५१५५	५	१०४४०४	६१	५०.७४	६०७४		१०१३५७	
	आ.वि.राजस्व धरौटी		६९०८	६९०८									०	०	०.००			६९०८	
२	आ.रा.का.भद्रपुर	५६४६	१४५७०	२०२१६			८९	२	८४	७	५५९२	५९	५७६५	६८	२८.५२	३८१८	१७	१४४५१	
३	आ.रा.का. धरान	१९४३६	३९००५	५८४४१	३९१	१५	११११९०	१६८	१५४३	१६	१०५९३	७९	२३७१७	२७८	४०.५८	१४६१९		३४७२४	
४	आ.रा.का.विराटनगर	१३८७९	१३१७२३	१४५६०२			४६३०२	६६	८०६	१७	२३६५६	८०	७०७६४	१६०	४८.६०	२९७४९	३५७	७४८३८	
५	आ.रा.का.लहान	९३८०	३२९५०	४२३३०									०	०	०.००			४२३३०	
६	आ.रा.का.जनकपुर	१२४५८	३९०६१	५१५१९							२०१४	८	२०१४	८	३.९१	५०		४९५०५	
७	आ.रा.का.बिरगंज	२४०५	६४३१०	६६७१५			२४९०२	१०	६०३	५	१४५१	१	२६९५६	१६	४०.४०	२६४६४		३९७५९	
८	आ.रा.का.सिमरा	८१८३	१७८०५४	१८६२३७			१०३९८३	३			२१७	११	१०४२००	१४	५५.९५	१०४१९८	५३	८२०३७	
९	आ.रा.का.हेटौडा	९३४१	६४६८४	७४०२५			२४१७	३	३०५८	१	२८१२८	५	३३६०३	९	४५.३९	२९९६८	११४६	४०४२२	
१०	आ.रा.का.भरतपुर	१४९५३	१२२६३५	१३७५८८			२९६७	३६			४४४१३	२४	४७३८०	६०	३४.४४	२६१३		९०२०८	
११	आ.रा.का.ललितपुर	३३४५९	२०३९०६	२३७३६५	९३३२	१०	२५५६८	६३			११८३२	३७	४६७३२	११०	१९.६९	२४८५५	१७७८२	१९०६३३	
१२	आ.रा.का.क्षैत्र नं.१	८१९७६	३८७५४१	४६९५१७			१५२७५०	२५९	४४६०	३	३३१४९	६१	१९०३५९	३२३	४०.५४	४३१८१	१९०५	२७९१५८	
१३	आ.रा.का.क्षैत्र नं.२	६८९१०	२१८११६	२८७०२६	१२९७१	६८	४४३४१	७२			५८६५०	१०६	११५९६२	२४६	४०.४०	४९७०२	४०६	१७१०६४	
१४	आ.रा.का.क्षैत्र नं.३	१९९८१	२९२७१४	३१२६९५			४०२६६	५९			५४४५५	१४९	९४७२१	२०८	३०.२९	३८९७७		२१७९७४	
१५	आ.रा.का.भक्तपुर	५०१६	३२५५७	३७५७३	२७९	४	४२०४	४६	२८९	२	१०६७५	९२	१५४४७	१४४	४१.११	८५४६	४४५	२२१२६	
१६	आ.रा.का.पोखरा	३५१०६	३०७३४	६५८४०			१२४२१	४४	९५	१	४९३१	७३	१७४४७	११८	२६.५०	१२७७८		४८३९३	
१७	आ.रा.का.भैरहवा	१०५४८	३६८९९	४७४४७	१३	१	११६२३	७०	८६६	१	१७९०	६	१४२९२	७८	३०.१२	१०३६४	१८१३	३३१५५	
१८	आ.रा.का.कृष्णनगर	९१८	५४५	१४६३			७२	३					७२	३	४.९२	७२		१३९१	
१९	आ.रा.का.दाङ्ग	१४८०	२८७२	४३५२			११७	२	४	१	६१	४	१८२	७	४.१८	१८२		४१७०	
२०	आ.रा.का.धनगढी	५०७८	५२०७	१०२८५	५७०	६	४००	१५			७८४	१२	१७५४	३३	१७.०५	१६०६		८५३१	
२१	आ.रा.का.नेपालगंज	९०७०	४६५८	१३७२८	६५८	४	९३९	५			७३	५	१६७०	१४	१२.१६	७३४		१२०५८	
२२	आ.रा.का.महेन्द्रनगर	४०९६	५६६८	९७६४			१६४	२	१११	१	८२२	२४	१०९७	२७	११.२४	१०९७		८६६७	
२३	ठूला करदाता कार्यालय	११६५७	६५५४३०	६६७०८७	१६०१	१३	१२२६५९	६२	२३३७	१४	२२३४१३	१००	३५००१०	१८९	५२.४७	१६३९८३	९१६९	३१७०७७	
	जम्मा	३८२९७६	२७७६५०८	३१५९४८४	२५८१५	१२१	६८६६२३	१०४६	१४२५६	६९	५४१८५४	९४१	१२६८५४८	२१७४	४०.१५	५७३६३०	३३०९३	१८९०९३६	

तालिका नं. २३
नेपाल सरकार
अर्थ मन्त्रालय
आन्तरिक राजस्व विभाग
आर्थिक वर्ष २०६४ ०६५ को आर्थिक विवरण

आन्तरिक राजस्व विभाग

साविक तर्फको

सि.नं.	शीर्षक नं.	शीर्षकको नाम	लगत	लगत कँा मिनाहा	कायमी लगत	राजश्व आम्दानी			संचित कोष दाखिला			नगद मौज्दात	लगत बांकी	गत वर्षको नगद मौज्दात बैक दाखिला	कैफियत
						लगती	हसवली	जम्मा	गत विगत वर्ष दाखिला भौचर रकम	यस वर्ष दाखिला भौचर रकम	जम्मा दाखिला				
	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
१	१.१.३.००	आयकर													
	१.१.३.११	सरकारी प्रतिष्ठानहरू	१०६९७५९३७२।८१	३२५८३२५७८।६७	७४३९२६७९४।१४	३०५२०५।२१	०।००	३०५२०५।२१	०।००	३०५२०५।२१	३०५२०५।२१	१९९१२४।००	७४३६२१५८८।९३	१९९७८४।००	
	१.१.३.१२	पब्लिक लि.कम्पनिहरू	१५२५६८९११९०।६५	३७५६३३७०४।२१	११५००५५४८६।४४	१६५५४२७८।४१	०।००	१६५५४२७८।४१	०।००	१६५५४२७८।४१	१६५५४२७८।४१	३२४८६।००	११३३५०१२०८।०३	३३०४३।००	
	१.१.३.१३	प्राइभेट लि.कम्पनिहरू	२०६५८७०१३९।६७	१४७८९१८४४।६०	१९१७९७८२९५।०७	२४८७९९४९।३७	०।००	२४८७९९४९।३७	७३२७९६।००	२१९८३७४७।३५	२२७१६५४३।३५	२४४९१७।००	१८९३०९८३४५।७०	३२२८८९।००	
	१.१.३.१४	व्यक्तिगत वा एकलौटी फर्म	११४०४५४८६६।०२	३८११५०८६।७०	११०२३३९७७९।३२	२९८६४२२७।५९	०।००	२९८६४२२७।५९	५५५३३।००	२७५२४०९३।३७	२७५७९६२६।३७	३१४८८०।५०	१०७२४७५५५१।७३	५६५२०८।९४	
	१.१.३.१९	अन्य निकाय	१३८६९८३८६।२५	१२३४२१६२।७१	१२६३५६२२३।५४	१२४६३१२।०४	०।००	१२४६३१२।०४	०।००	४५१२९७।८४	४५१२९७।८४	४३७४।००	१२५१०९९११।५०	५३७४।००	
	१.१.३.२०	पारिश्रमिक	४६७९०५३७।८८	१७५४००।०७	४६६१५१३७।८१	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	१०१२७२।५०	४६६१५१३७।८१	९५५५७।१२	
	१.१.३.५१	बहाल	२१२६२८१७।२९	१९६६३।५३	२१२४३१५३।७६	१२५००।००	०।००	१२५००।००	०।००	०।००	०।००	१८८३०६।००	२१२३०६५३।७६	२७००८९।५०	
	१.१.३.५२	ब्याज	१५४१४३२२।८५	०।००	१५४१४३२२।८५	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	१५४१४३२२।८५	४१।००	
	१.१.३.५३	पूंजिगत लाभांस	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	
	१.१.३.५४	लाभांश	५०१९७५३।१९	०।००	५०१९७५३।१९	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	५०१९७५३।१९	०।००	
	१.१.३.५९	लगानीको अन्य आय	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	
	१.१.३.६०	आकस्मिक लाभ कर	३८४६३।८६	१३८०।००	३७०८३।८६	०।००	०।००	०।००	०।००	३७०८३।८६	३७०८३।८६	०।००	३७०८३।८६	२२५०।००	
	१.१.३.९०	अन्य	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	
		(१) जम्मा	६०२८९९७८५०।४७	९०००११८२०।४९	५१२८९८६०२९।९८	७२८६२४७२।६२	०।००	७२८६२४७२।६२	७८८३२९।००	६६८५५७०६।०४	६७६४४०३५।०४	१०८५३६०।००	५०५६१२३५५७।३६	१४९४२३६।५६	
२	१.१.२.१०	मू.अ.कर													
	१.१.२.११	उत्पादन	१३३८१९१६४।३७	१३५२९२२४।०२	१२०२८९९४०।३५	२०८२२८१।७५	०।००	२०८२२८१।७५	०।००	६४९५६४।८२	६४९५६४।८२	१८३८२९।८२	११८२०७६५८।६०	३८०५।००	
	१.१.२.१२	पैठारी	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	
	१.१.२.१३	विक्रि वितरण	७८८६५५७६।६३	१५८०२२९६।३९	६३०६३२८०।२४	५९७९।००	०।००	५९७९।००	०।००	०।००	०।००	१५४२४।००	६३०५७३०१।२४	२९१६७।००	
	१.१.२.१४	ठेक्का तथा परामर्श	२२०७५०४१।६५	३४१५८३०।७५	१८६५९२१०।९०	५१२१७३९।०६	०।००	५१२१७३९।०६	०।००	५१२१७३९।०६	५१२१७३९।०६	१७९६८१८।६५	१३५३७४७।८४	२०५७५।४४	
	१.१.२.१५	पर्यटन व्यवसाय	२८२५४८।५०	०।००	२८२५४८।५०	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	२८२५४८।५०	०।००	
	१.१.२.१९	अन्य सेवा	१७३९९२२।७६	०।००	१७३९९२२।७६	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	१७३९९२२।७६	०।००	
		(२) जम्मा	२३६७८२२५३।९१	३२७४७३५१।१६	२०४०३४९०२।७५	७२०९९९९।८१	०।००	७२०९९९९।८१	०।००	५७७१३०३।८८	५७७१३०३।८८	१९९६०७२।४७	१९६८२४९०२।९४	५३५४७।४४	
३	१.१.२.२०	अन्त:शुल्क													
	१.१.२.२१	चुरोट	५०८३३८१८९।६७	०।००	५०८३३८१८९।६७	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	५०८३३८१८९।६७	२४७५०।००	
	१.१.२.२२	बिडी	२१४३६४।१३	०।००	२१४३६४।१३	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	८९५७५।००	२१४३६४।१३	८९५७५।००	
	१.१.२.२३	मदिरा	१८८९५५२४८८।४५	१८१०९४१।४९	१८८७७४१५४६।९६	१६४२९८२७।४९	०।००	१६४२९८२७।४९	०।००	१६४२९८२७।४९	१६४२९८२७।४९	१२१६२४।००	१८७१३११७१९।४७	१६६१२५।००	
	१.१.२.२५	वियर	६५१३८९५३।३२	०।००	६५१३८९५३।३२	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	६५१३८९५३।३२	०।००	
	१.१.२.२६	अन्य औद्योगिक उत्पादन	५५४६३५९३।५९	४६४०९८।००	५४९९९४९५।५९	१८०८५२७।००	०।००	१८०८५२७।००	०।००	१०५२५२५।००	१०५२५२५।००	५५८३११।५३	५३१९०९६८।५९	२९९०४।००	
	१.१.२.२७	पैठारी अन्त:शुल्क	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	
	१.१.२.२८	बैदेशिक रोजगार सेवा	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	
	१.१.२.२९	स्वास्थ्य सेवा	१६५४१९७७।३०	०।००	१६५४१९७७।३०	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	१६५४१९७७।३०	०।००	
		(३) जम्मा	२५३५२४९५६६।४६	२२७५०३९।४९	२५३२९७४५२६।९७	१८२३८३५४।४९	०।००	१८२३८३५४।४९	०।००	१७४८२३५२।४९	१७४८२३५२।४९	७६९५१०।५३	२५१४७३६१७२।४८	३१०३५४।००	
४	अन्य														
	१.१.१.६०	भन्सार आय	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	
	१.१.२.३०	पुरानो ठेक्का कर	२३२७९४६।८९	०।००	२३२७९४६।८९	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	२३२७९४६।८९	०।००	
	१.१.२.४०	मनोरन्जन कर	२८६४८४।१४	०।००	२८६४८४।१४	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	२८६४८४।१४	०।००	
	१.१.२.५०	सवारी साधन कर	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	
	१.१.२.६०	होटल कर	१४५४०२।२७	०।००	१४५४०२।२७	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	९८२००।००	१४५४०२।२७	०।००	
	१.१.२.७१	आन्तरिक हवाई उडान कर	२००।००	०।००	२००।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	२००।००	०।००	
	१.१.४.४०	घरजग्गा कर	२१५९८७९५।४७	०।००	२१५९८७९५।४७	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	२१५९८७९५।४७	०।००	
	१.१.५.५०	निकासी ईजाजत दस्तुर	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	
	१.१.५.९०	अन्य प्रशासनिक शुल्क	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	
	१.१.५.९५	सेवा शुल्क	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	
	१.१.५.९९	अन्य प्रशासनिक दस्तुर (टेण्डर बिक्री)	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	
	१.१.६.२०	प्रशासकिय दण्ड जरिवाना	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	
	१.१.७.५०	काठ बिक्री	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	
	१.१.७.७०	सरकारी क्षेत्रको आय	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	
	१.१.१०.१३	क्यासिनो रोयल्टी	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	
	१.१.१०.१९	अन्य रोयल्टी	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	
	१.१.१०.२२	सरकारी घरजग्गा बिक्री	२९२४५।०३	३५३९।६५	२५७०५।३८	१५२०४।७२	०।००	१५२०४।७२	०।००	१५२०४।७२	१५२०४।७२	०।००	१०५००।६६	०।००	
	१.१.१२.२०	विशेष शुल्क	२५९०५८९४४।३५	६९४७८४५०।७२	१८९५८०४९३।६३	२५४३६७५।०४	०।००	२५४३६७५।०४	०।००	२५१०१३२।०४	२५१०१३२।०४	८६४३।००	१८७०३६८१८।५९	१५९०६।००	
	१.१.१३.१०	क.१.६ बेरूजु	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	
		(४) जम्मा	२८३४४७०१८।१५	६९४८१९९०।३७	२१३९६५०२७।७८	२५५८८७९।७६	०।००	२५५८८७९।७६	०।००	२५२५३३६।७६	२५२५३३६।७६	१०६८४३।००	२११४०६१४८।०२	१५९०६।००	
		साविकतर्फको कूल जम्मा	९२४५६९१४५५।०८	१०१८८५८४९९।७२	८२२६८३२९५५।३६	१०४०३९२२१।९४	०।००	१०४०३९२२१।९४	७८८३२९।००	९५८०४२१४।४३	९६५९२५४३।४३	३९५७७८६।००	८१२२७९३७३३।४२	१८७४०४४।००	

हाल तर्फको

सि.नं.	शीर्षक नं.	शीर्षकको नाम	लगत	लगत कँ ा मिनाहा	कायमी लगत	राजश्व आम्दानी लगती	राजश्व आम्दानी हसवली	राजश्व आम्दानी जम्मा	संचित कोष दाखिला गत विगत वर्ष दाखिला भौचर रकम	संचित कोष दाखिला यस वर्ष दाखिला भौचर रकम	संचित कोष दाखिला जम्मा दाखिला	नगद मौज्दात	लगत बांकी	गत वर्षको नगद मौज्दात बैक दाखिला	कैफियत
	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
१	१.१.३.००	आयकर													
	१.१.३.११	सरकारी प्रतिष्ठानहरू	३०८७६४६२७।१६	०।००	३०८७६४६२७।१६	०।००	६४२७८३९०।६७	६४२७८३९०।६७	०।००	६४२७८३९०।६७	६४२७८३९०।६७	०।००	३०८७६४६२७।१६	०।००	
	१.१.३.१२	पब्लिक लि.कम्पनिहरू	२३११४१८८७८।२७	६९०११६०८३।५६	१६२१३०२७९४।७१	१३९७१२८६।२२	३४२५५६०४९८।५६	३४३९५३१७८४।७८	७७५०।००	३४३८३९५१६९।४६	३४३८४०२९१९।४६	११३०६१५।८२	१६०७३३१५०८।४९	७५०।००	
	१.१.३.१३	प्राइभेट लि.कम्पनिहरू	११८४९८३६५७।२१	९९७०३६०।८०	११७५०१३२९६।४१	६०१२२१०४।१४	२५२१३३७६६१।७१	२५८१४५९७६५।८५	७६८७३।७४	२५७३२६०५४३।३३	२५७३३३७४१७।०७	९९३१४९८।०६	१११४८९११९२।२७	२३०९१३।००	
	१.१.३.१४	ब्यक्तिगत वा एकलौटी फर्म	१५११४९३२१।४२	१११९०८६६।३०	१३९९५८४५५।१२	३९१०५५१७।११	२२३७८४८०२४।८६	२२७६९५३५४१।९७	१३३८८०१।९५	२२७२७६३७२२।०२	२२७४१०२५२३।९७	६३५९१९२।४५	१००८५२९३८।०१	१३६५०१८।८७	
	१.१.३.१९	अन्य निकाय	३९७३४६८१७।५६	१४१४१७२।००	३९५९३२६४५।५६	२५९५९५४।५७	२७६४११६०८।९२	२७९००७५६३।४९	६३०।००	२७९७३८०५८।६९	२७९७३८६६८।६९	६२९८९।००	३९३३३६६९०।९९	७१०८८।२८	
	१.१.३.२०	पारिश्रमिक	९६९६४८।५०	०।००	९६९६४८।५०	४४२११५।८८	२३२३२५२३४८।५३	२३२३६९४४६४।४१	१३६८०६७।९८	२३१९७३४५७२।५६	२३२११०२६४०।५४	२८५६१९३।६६	५२७५३२।६२	२१४७६०।३३	
	१.१.३.५१	बहाल	३५७२६९।७८	०।००	३५७२६९।७८	२२०५।००	८६२८६७७१२।१४	८६२८६९९१७।१४	२४३७६७।३५	६८४६४६१९५।५०	६८४८८९९६२।८५	१२९६१०८।९६	३५५०६४।७८	२८११८३।८१	
	१.१.३.५२	ब्याज	०।००	०।००	०।००	०।००	१०१४१०७४४१।०६	१०१४१०७४४१।०६	४२२६८९।५८	१०१३७९७४८४।४८	१०१४२२०१७४।०६	६७७८१।००	०।००	२५४३२१।९५	
	१.१.३.५३	पूंजिगत लाभांस	०।००	०।००	०।००	०।००	८०५६९७७५०।३३	८०३५४२२५३।७५	०।००	८०३५१०३३५।७५	८०३५१०३३५।७५	३१९१८।००	०।००	०।००	
	१.१.३.५४	लाभांश	२३७९५५।००	०।००	२३७९५५।००	२३७९५५।००	६२१८७६५४१।२७	६२४२६९९९२।८५	०।००	६२४२८०३८६।३५	६२४२८०३८६।३५	०।००	०।००	०।००	
	१.१.३.५९	लगानीको अन्य आय	०।००	०।००	०।००	०।००	११७०९०३।०४	११७०९०३।०४	०।००	११७०९०३।०४	११७०९०३।०४	०।००	०।००	०।००	
	१.१.३.६०	आकस्मिक लाभ कर	०।००	०।००	०।००	०।००	१६५५६७००।४२	१६५५६७००।४२	०।००	१६५५६७३०।४२	१६५५६७३०।४२	०।००	०।००	०।००	
	१.१.३.९०	अन्य	०।००	०।००	०।००	०।००	६१७९७७५२।४३	६१७९७७५२।४३	७९५७।००	६१७८८७१५।४२	६१७९६६७२।४२	१०८०।००	०।००	०।००	
		(१) जम्मा	४३५५२२८१७४।९०	७१२६९१४८२।६६	३६४२५३६६९२।२४	११६४७७१३७।९२	१४२३२७६३३३३।९४	१४३४९२४०४७।८६	३४६६५३७।६०	१४१५३९२१२०७।६९	१४१५७३८७७४५।२९	२१७३७३७६।९५	३५२६०५९५५४।३२	२४१८०३६।२४	
२	१.१.२.१०	मू.अ.कर													
	१.१.२.११	उत्पादन	०।००	०।००	०।००	०।००	३१९८३२३०८३।२६	३१९८३२३०८३।२६	४२८७९५।००	७७०९७२९८२१।१९	७७१०१५८६१६।१९	१०००।००	०।००	२०००।००	
	१.१.२.१२	पैठारी	०।००	०।००	०।००	०।००	२०४३८५००६८३।६४	२०४३८५००६८३।६४	१३३९४५२।००	२०४३७१६१२३१।६६	२०४३८५००६८३।६६	०।००	०।००	१३९२९।००	
	१.१.२.१३	विक्रि वितरण	३८२४२४७।६५	१७१३९१।००	३६५२८५६।६५	२५८९९६६।८२	१८७४४१४०७७।२३	१८७७००४०४४।०५	१०९४१८२।८८	१८७५८९११३०।१७	१८७६९८५३१३।०५	६३८२४।००	१०६२८८९।८३	४१२९१।००	
	१.१.२.१४	ठेक्का तथा परामर्श	३२२९५४।००	१८०९३।००	३०४८६१।००	१५७१६१।००	१२६३३१७११८।७०	१२६३४७४२७९।७०	९२५१३३।५५	१२६२५५०१३१।१५	१२६३४७५२६४।७०	१००००।००	१४७७००।००	४०००।००	
	१.१.२.१५	पर्यटन ब्यवसाय	०।००	०।००	०।००	०।००	५९३०६७४७६।६५	५९३०६७४७६।६५	०।००	५९३२३९११५।६५	५९३२३९११५।६५	१००००।००	०।००	७६७।००	
	१.१.२.१९	अन्य सेवा	०।००	०।००	०।००	०।००	२३३५५८९२६९।११	२३३५५८९२६९।११	२३३०३।००	२३३५६१२५७२।११	२३३५६३५८७५।११	०।००	०।००	०।००	
		(२) जम्मा	४१४७२०१।६५	१८९४८४।००	३९५७७१७।६५	२७४७१२७।८२	२९७०३२११७०८।५९	२९७०५९५८८३६।४१	३८१०८६६।४३	३४२१४१८४००१।९३	३४२१७९९४८६८।३६	८४८२४।००	१२१०५८९।८३	६१९८७।००	
३	१.१.२.२०	अन्त:शुल्क													
	१.१.२.२१	चुरोट	१४९७१०३७३।९२	०।००	१४९७१०३७३।९२	८७१०२।००	३११५७९२८१५।५८	३११५८७९९१७।५८	०।००	३११५८७२६६७।५८	३११५८७२६६७।५८	७२५०।००	१४९६२३२७१।९२	४२५५।००	
	१.१.२.२२	बिडी	०।००	०।००	०।००	०।००	१२२६८८३।५०	१२२६८८३।५०	०।००	१२१७८८३।५०	१२१७८८३।५०	९०००।००	०।००	३७५।००	
	१.१.२.२३	मदिरा	१०७६२२६।७४	०।००	१०७६२२६।७४	१५०००।००	२१२१९९३१७५।०६	२१२२००८१७५।०६	१५२०८९।२०	२१२०२८९७९१।६१	२१२०४४१८८०।८१	१४७५५४६।००	१०६१२२६।७४	४५७१९०।००	
	१.१.२.२५	वियर	०।००	०।००	०।००	०।००	१५०९३४१७९५।२०	१५०९३४१७९५।२०	०।००	१५०९३४१७९४।८५	१५०९३४१७९४।८५	०।००	०।००	०।००	
	१.१.२.२६	अन्य औद्योगिक उत्पादन	३५३६२४०।४२	०।००	३५३६२४०।४२	१४३२४६१।५२	१३५३३०६५४३।६६	१३५४७३९००५।१८	२५५२२१।००	१३५४३०७२६३।२१	१३५४५६२४८४।२१	७७४०४४।००	२१०३७७८।९०	२११३९५।००	
	१.१.२.२७	पैठारी अन्त:शुल्क	०।००	०।००	०।००	०।००	२३४९२२९५२६।९१	२३४९२२९५२६।९१	०।००	२३४९२२९५२६।९१	२३४९२२९५२६।९१	०।००	०।००	०।००	
	१.१.२.२८	बैदेशिक रोजगार सेवा	०।००	०।००	०।००	०।००	४३२८३२१।७०	४३२८३२१।७०	०।००	४३२८३२१।७०	४३२८३२१।७०	०।००	०।००	०।००	
	१.१.२.२९	स्वास्थ्य सेवा	०।००	०।००	०।००	०।००	६१९५१६६८।५३	६१९५१६६८।५३	०।००	६२५३२८७९।५३	६२५३२८७९।५३	३१०५।००	०।००	१४०१५।००	
		(३) जम्मा	१५४३२२८४१।०८	०।००	१५४३२२८४१।०८	१५३४५६३।५२	१०५१७१७०७३०।१४	१०५१८७०५२९३।६६	४०७३१०।२०	१०५१७१२०१२८।८९	१०५१७५२७४३९।०९	२२६८९४५।००	१५२७८८२७७।५६	६८७२३०।००	
४	अन्य														
	१.१.१.६०	भन्सार आय	०।००	०।००	०।००	०।००	५२२५।००	५२२५।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	
	१.१.२.३०	पुरानो ठेक्का कर	०।००	०।००	०।००	०।००	९७८७।२४	९७८७।२४	०।००	९७८७।२४	९७८७।२४	०।००	०।००	०।००	
	१.१.२.४०	मनोरन्जन कर	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	
	१.१.२.५०	सवारी साधन कर	०।००	०।००	०।००	०।००	४०।००	४०।००	०।००	४०।००	४०।००	०।००	०।००	०।००	
	१.१.२.६०	होटल कर	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	
	१.१.२.७१	आन्तरिक हवाई उडान कर	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	
	१.१.४.४०	घरजग्गा कर	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	
	१.१.५.५०	निकासी ईजाजत दस्तुर	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	
	१.१.५.९०	अन्य प्रशासनिक शुल्क	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	
	१.१.५.९५	सेवा शुल्क	०।००	०।००	०।००	०।००	२५०९७८३७।६१	२५०९७८३७।६१	०।००	२५०९७८३७।६१	२५०९७८३७।६१	०।००	०।००	०।००	
	१.१.५.९९	अन्य प्रशासनिक दस्तुर (टेण्डर बिक्री)	०।००	०।००	०।००	०।००	५१४५५२।४४	५१४५५२।४४	०।००	५११७६१।४४	५११७६१।४४	०।००	०।००	०।००	
	१.१.६.२०	प्रशासकिय दण्ड जरिवाना	०।००	०।००	०।००	०।००	९१९७।२४	९१९७।२४	०।००	३९०३।५०	३९०३।५०	०।००	०।००	०।००	
	१.१.७.५०	काठ बिक्री	०।००	०।००	०।००	०।००	८३१८।००	८३१८।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	०।००	
	१.१.७.७०	सरकारी क्षेत्रको आय	०।००	०।००	०।००	०।००	२१२।००	२१२।००	०।००	२१२।००	२१२।००	०।००	०।००	०।००	
	१.१.१०.१३	क्यासिनो रोयल्टी	०।००	०।००	०।००	०।००	८३५३३७७५।८९	८३५३३७७५।८९	०।००	६९९०५४९८।८९	६९९०५४९८।८९	०।००	०।००	०।००	
	१.१.१०.१९	अन्य रोयल्टी	०।००	०।००	०।००	०।००	६०७७३३२५५।०७	६०७७३३२५५।०७	१३९४२।९०	६०७७१९३१२।१७	६०७७३३२५५।०७	०।००	०।००	०।००	
	१.१.१०.२२	सरकारी घरजग्गा बिक्री	०।००	०।००	०।००	०।००	६२७००।००	६२७००।००	०।००	६२७००।००	६२७००।००	०।००	०।००	०।००	
	१.१.१२.२०	विशेष शुल्क	१४६७३८८३६।१८	१२५८४३२७।५४	१३४१५४५०८।६४	२४६५६४३।५२	१३५७६२३०।२७	१६०४१८७३।७९	६५४७२।८२	१५९५९७६२।४२	१६०२५२३५।२४	७९६९।००	१३१६८८८६५।१२	१३७४४।००	
	१.१.१३.१०	क.१.६ बेरूजु	०।००	०।००	०।००	०।००	३३३४१२।५६	३३३४१२।५६	३३९१०।००	२९९५०२।३६	३३३४१२।३६	०।००	०।००	०।००	
		(४) जम्मा	१४६७३८८३६।१८	१२५८४३२७।५४	१३४१५४५०८।६४	२४६५६४३।५२	७३०८८४५४३।३२	७३३३५०१८६।८४	११३३२५।७२	७१९५७०३१७।६३	७१९६८३६४३।३५	७९६९।००	१३१६८८८६५।१२	१३७४४।००	
		हालतर्फको कूल जम्मा	४६६०४३७०५३।८१	७२५४६५२९४।२०	३९३४९७१७५९।६१	१२३२२४४७२।७८	५५१८४०३०३१५।९९	५५३०७२५४७८८।७७	७७९८०३९।९५	५९६०४७९५६५६।१४	५९६१२५९३६९६।०९	२४०९९११४।९५	३८११७४७२८६।८३	३१८०९९७।२४	
		साविकको र हालको कूल जम्मा	१३९०६१२८५०८।८९	१७४४३२३७९३।९२	१२१६१८०४७१४।९७	२२७२६३६९४।७२	५५१८४०३०३१५।९९	५५४११२९४०१०।७१	८५८६३६८।९५	५९७००५९९८७०।५७	५९७०९१८६२३९।५२	२८०५६९००।९५	११९३४५४१०२०।२५	५०५५०४१।२४	

* आ.रा.का. विरगंजको साविकतर्फको एकमुष्ट जोडमात्र उल्लेख भइ आएकोले सोही अनुसार समायोजन गरिएको ।

तालिका नं. २४

आन्तरिक राजस्व विभाग
आन्तरिक राजस्व कार्यालयहरूको स्तर निर्धारण

सि. नं.	आ. रा. का.	संकलन अंकभार	कर परीक्षण अंकभार	करदाता सेवा अंकभार	कूल अंकभार	स्तर	% मा
१	धरान	३९१	४०४	२५९	१०५४	A++	१०५.४०
२	विराटनगर	३२४	३१९	२३१	८७४	A	८७.४०
३	ललितपुर	३५१	३७१	१४३	८६५	A	८६.५०
४	कृष्णनगर	३१९	२८४	२२५	८२८	B	८२.८०
५	दाङ	२०५	३४२	२६२	८०९	B	८०.९०
६	काठमाडौं ३	३२३	३१४	१४२	७७९	B	७७.९०
७	भक्तपुर	२३१	३०४	२३६	७७१	B	७७.१०
८	काठमाडौं १	२००	३६४	१७४	७३८	C	७३.८०
९	भैरहवा	२४८	२६१	२०९	७१८	C	७१.८०
१०	महेन्द्रनगर	२४५	२७५	१७८	६९८	C	६९.८०
११	नेपालगञ्ज	१९२	२८४	२१२	६८८	C	६८.८०
१२	पोखरा	२०८	२६६	२११	६८५	C	६८.५०
१३	काठमाडौं २	२३१	२८०	१६१	६७२	C	६७.२०
१४	वीरगंज	२२५	२७०	१६८	६६३	C	६६.३०
१५	सिमरा	२२९	२९१	१२६	६४६	C	६४.६०
१६	धनगढी	१८५	२८०	१६४	६२९	C	६२.९०
१७	भद्रपुर	८७	२३३	१६४	४८४	D	४८.४०
१८	हेटौंडा	९६	२४१	११४	४५१	D	४५.१०
१९	भरतपुर	८२	२४९	१०१	४३२	D	४३.२०
२०	लहान	५७	१९७	१३६	३९०	D	३९.००
२१	जनकपुर	७७	१०८	१११	२९६	D	२९.६०
२२	ठूला करदाता	२९६	३३६	१७४	८०६	A++	१०५.३६
२३	विभागको समग्र प्रगति	१७४	८४	२४	२८२	A++	१५६.६७

स्तर निर्धारणको आधार	आ. रा. का. हरूको लागि	ठूला करदाता कार्यालयको लागि
A++=१००% वा बढी	४६०+ देखि ५५२	४४५+ देखि ५३४
A+ ९५-१००%	४३७+ देखि ४६०	४२२.७५+ देखि ४४५
A=८५-९५%	३९१+ देखि ४३७	३७८.२५+ देखि ४२२.७५
B=७५-८५%	३४५+ देखि ३९१	३३३.७५+ देखि ३७८.२५
C=५०-७५%	२३०+ देखि ३४५	२२२.५०+ देखि ३३३.७५
D=५०% भन्दा मुनि	शून्य देखि २३०	शून्य देखि २०२.५०

तालिका नं. २५

आन्तरिक राजस्व विभाग
२०६५ आषाढ मसान्तसम्म आन्तरिक राजस्व
कार्यालयहरूवाट कर छुट प्रदान गरिएको संघ
संस्थाहरूको संख्या

सि. नं.	कार्यालयको नाम	संख्या
१	भद्रपूर	२३४
२	विराटनगर	९२
३	धरान	३२
४	लहान	
५	जनकपूर	९६
६	सिमरा	२३
७	विरगंज	२५
८	हेटौंडा	११
९	भरतपूर	६७
१०	काठमाण्डौं १	७९३
११	काठमाण्डौं २	१४६
१२	काठमाण्डौं ३	३०६
१३	ललितपूर	१४३
१४	भक्तपूर	८
१५	पोखरा	६५
१६	भैरहवा	५
१७	कृष्णनगर	४
१८	दाङ.	३८
१९	नेपालगन्ज	६९
२०	धनगढी	४७
२१	महेन्द्रनगर	६१
२२	ठूला करदाता	
	जम्मा	२२६५

आन्तरिक राजश्व बिभागमा कार्यरत कर्मचारीहरू

सि.नं	पद	कार्यरत कर्मचारीको नाम	फो नं.
१.	महानिर्देशक	शान्त वहादुर श्रेष्ठ	४४१०३४०
२.	उप महानिर्देशक	नवराज भण्डारी	४४३९७९०
३.	उप महानिर्देशक	लक्ष्मण अर्याल	४४१५९६९
४.	निर्देशक	विष्णु प्रसाद नेपाल	४४१२२४७ ४४१५८०२ ४४१५८०३ ४४१९७१९ ४४३९७८७ ४४३९७८९ Ext. ३२४
५.	निर्देशक	नरसागर श्रेष्ठ	Ext. २७०
६.	निर्देशक	यज्ञवल्क उपाध्याय	Ext. २१८
७.	निर्देशक	प्रमिला कार्की	Ext. ३५७
८.	निर्देशक	कूल प्रसाद चुडाल	Ext. २६८
९.	निर्देशक	आनन्द राम रेग्मी	Ext. २०६
१०.	निर्देशक	मणिदेव भँ राई	Ext. ३४५
११.	निर्देशक	दिर्घराज मैनाली	Ext. २०२
१२.	कम्प्युटर निर्देशक	विरेन्द्र कुमार मिश्र	Ext. २१२
१३.	उपन्यायाधिवक्ता	कृष्णजीवि घिमिरे	Ext. २२६
१४.	निर्देशक (विशेष)	शंकर निरौला	Ext. २६५
१५.	निर्देशक(विशेष)	निशित कुमार पौडेल	Ext. ३७३
१६.	निर्देशक(विशेष)	गोपाल प्रसाद घिमिरे	Ext. २२७
१७.	निर्देशक(विशेष)	नरनाथ गिरी	Ext. २१७
१८.	निर्देशक(विशेष)	बद्री प्रसाद गौतम	Ext. २२०
१९.	निर्देशक(विशेष)	वैकुण्ठ निधि शर्मा	Ext. ३४५
२०.	शा.अ. (सा.प्र.)	दीर्घ वहादुर पोखरेल	Ext. २३६
२१.	कम्प्युटर अधिकृत	मनिष भँ राई	Ext. २०९
२२.	कम्प्युटर अधिकृत	शशि तिमिल्सिना	Ext. २१४
२३.	केमिष्ट	टिकाराम पोखरेल	Ext. ३२९
२४.	जि.न्यायाधिवक्ता	मणिराम न्यौपाने	Ext. २१९
२५.	शा.अ	लोक प्रसाद न्यौपाने	Ext. ३४५
२६.	शा.अ	नारायण प्रसाद शर्मा	Ext. २२९
२७.	शा.अ	विनोद लामिछाने	Ext. ३७२
२८.	शा.अ	गोपाल प्रसाद कोइराला	Ext. ३२९
२९.	शा.अ	मदन दहाल	Ext. ३३१
३०.	शा.अ	गोपीकृष्ण कोइराला	Ext. २०४
३१.	शा.अ	लाल वहादुर खत्री	Ext. ३६३
३२.	शा.अ	चण्डी घिमिरे	Ext. ३६८
३३.	शा.अ	शरद चन्द्र पौडेल	Ext. २०१
३४.	शा.अ	कपिल प्रसाद सुवेदी	Ext. २२८
३५.	शा.अ	खिम वहादुर कुवर	Ext. ३६३
३६.	शा.अ	टेक वहादुर अर्याल	Ext. २०४
३७.	शा.अ.	धनिराम शर्मा	Ext. ३७९
३८.	शा.अ	केशव कुमार उप्रेती	Ext. ३२९
३९.	शा.अ.	कमल प्रसाद भँ राई	Ext. ३७७
४०.	शा.अ.	घनश्याम पन्थी	Ext. २०१
४१.	ले.अ.	शिवनाथ पौडेल	Ext. २५२
४२.	शा.अ.(विशेष)	ज्ञानु पण्डित	Ext. ३६२
४३.	शा.अ.(विशेष)	गोविन्दप्रसाद काफ्ले	
४४.	शा.अ.(विशेष)	अमरवहादुर मल्ल	
४५.	लेखा अधिकृत(विशेष)	श्याम वहादुर थपलिया	Ext. २०८

४६.	कम्प्युटर अधिकृत(विशेष)	मिलन था श्रेष्ठ	Ext. २५१
४७.	कम्प्युटर अधिकृत(विशेष)	प्रदिप थापा	Ext. २५२
४८.	कम्प्युटर अधिकृत(विशेष)	रवीन्द्रकृष्ण श्रेष्ठ	
४९.	कम्प्युटर अधिकृत(विशेष)	प्रवीण कार्की	Ext. ३६०
५०.	कम्प्युटर अधिकृत(विशेष)	रामेश्वर वस्नेत	Ext. २२८
५१.	ना.सु.	लक्ष्मण बास्तोला	Ext. २३०
५२.	ना.सु.	चुडामणि कँ ल	Ext. ३६४
५३.	ना.सु.	शोभा अधिकारी	Ext.
५४.	ना.सु.	नरेन्द्र प्रसाद पौडेल	Ext. २४९
५५.	ना.सु.	सूर्य वहादुर खत्री	Ext. ३५९
५६.	ना.सु.	राजन कार्की	Ext. ३७९
५७.	ना.सु.	इश्वर कुमार हुमागाई	
५८.	ना.सु.	अर्जुन खतिवडा	
५९.	ना.सु.	कमलराज अर्याल	Ext. २३५
६०.	ना.सु.	वावुराम सिग्द्याल	
६१.	ना.सु.	शम्भु प्रसाद अर्याल	
६२.	ना.सु.	कृष्ण प्रसाद न्यौपाने	Ext. ३७८
६३.	ना.सु.	राजेन्द्र गोपाल राजभण्डारी	Ext. ३७९
६४.	लेखापाल	शालिक राम रेग्मी	Ext. २०८
६५.	लेखापाल	हरिनारायण राजभण्डारी	Ext. २०८
६६.	क.अपरेटर(विशेष)	नविन श्रेष्ठ	Ext.
६७.	क.अपरेटर(विशेष)	सरिता ढकाल	Ext. २५९
६८.	क.अपरेटर	शान्तराज महर्जन	Ext.
६९.	क.अपरेटर	भगवती ढकाल	Ext. ३०२
७०.	क.अपरेटर	विना श्रेष्ठ	Ext. ३७९
७१.	क.अपरेटर	डिलाराम खनाल	Ext.
७२.	क.अपरेटर	द्रोण राज निरौला	Ext. ३७८
७३.	क.अपरेटर	बलराम काफ्ले	Ext. ३०२
७४.	क.अपरेटर	रिता पाठक	Ext. २७१
७५.	क.अप्रेटर	सन्तोष ढुंगाना	Ext.
७६.	क.अप्रेटर	विक्रम प्रधान	
७७.	टा.ना.सु	कृष्ण प्रसाद दुवाल	
७८.	ना.सु(विशेष)	विजयराज खनाल	
७९.	ना.सु(विशेष)	पदम वहादुर नेम्वाङ्ग	Ext. २३५
८०.	खरिदार	केशव अर्याल	Ext. ३३१
८१.	खरिदार	निल वहादुर गुरूङ्ग	Ext. २३८
८२.	खरिदार	वसन्ती शेर्पा	Ext. २५३
८३.	खरिदार	ठाकुर प्रसाद भँ राई	Ext. ३१४
८४.	खरिदार	भिम वहादुर लामा	Ext. २००
८५.	खरिदार	माधव रूपाखेती	
८६.	खरिदार	आत्माराम फुयाल	Ext.
८७.	टा.ख.	अनिल कुमार थापा	
८८.	ह.स.चा.	राजन उप्रेती	
८९.	ह.स.चा.	राम शरण खत्री	
९०.	ह.स.चा.	कृष्ण खड्गी	

९१.	ह.स.चा.	रणवहादुर श्रेष्ठ	
९२.	ह.स.चा.	मोहन भँ राई (करार)	
९३.	ह.स.चा.	विनोद श्रेष्ठ (करार)	
९४.	ह.स.चा.	निराजन महर्जन (करार)	
९५.	ह.स.चा.	लक्ष्मी शाही (करार)	
९६.	ह.स.चा.	रामेश्वर श्रेष्ठ (करार)	
९७.	कार्यालय सहयोगी	अर्जुन भेटवाल	Ext. ३६४
९८.	कार्यालय सहयोगी	ठाकुर प्रसाद ढकाल	Ext. २४९
९९.	कार्यालय सहयोगी	रमा पाण्डे	Ext. ३३१
१००.	कार्यालय सहयोगी	मन प्रसाद काफ्ले	Ext. २०३
१०१.	कार्यालय सहयोगी	माधव प्रसाद रिमाल	Ext. २३८
१०२.	कार्यालय सहयोगी	रत्न प्रसाद दहाल	Ext.
१०३.	कार्यालय सहयोगी	न्हुच्छे महर्जन	Ext. २५३
१०४.	कार्यालय सहयोगी	शिवकुमारी श्रेष्ठ	Ext. २३८
१०५.	कार्यालय सहयोगी	गुरूदत्त खतिवडा	
१०६.	कार्यालय सहयोगी	जीवन महर्जन	
१०७.	कार्यालय सहयोगी	चेतनाथ नेपाल	
१०८.	कार्यालय सहयोगी	रामहरि पाण्डे	
१०९.	कार्यालय सहयोगी	राम वहादुर राई	Ext. ३१४
११०.	कार्यालय सहयोगी	कुशु थापा	Ext. २५३
१११.	स्वीपर	निरन च्यामे	

आन्तरिक राजस्व कार्यालयहरुको टेलिफोन नम्वर

क.सं.	आन्तरिक राजस्व कार्यालयहरु	कोड नं.	टेलिफोन नं.	फ्याक्स नं.
१.	भद्रपुर	०२३	४५५०१९, ४५५०१२	४५५०१९
२.	धरान	०२५	५२०९८२, ५२०९८३, ५२०४७९	५२८२८३
३.	विराटनगर	०२१	५३०१६६, ५२६३२३	५२२७१७
४.	लहान	०३३	५६०४४९	५६०४४९
५.	जनकपुर	०४१	५२०१३६, ५२०४२३, ५२०७८९	५२०२९७
६.	सिमरा	०५३	५२०९३०, ५२०११३, ५२०२४३	५२०७१३
७.	बीरगंज	०५१	५२२११२, ५२२०६६, ५२२१२४	५२२११२
८.	हेटौडा	०५७	५२०३०८, ५२०४१५	५२०३०८
९.	भरतपुर	०५६	५२०१०६, ५२३५५८	५२६७७८
१०.	पोखरा	०६१	५३०४४९, ५२०३०८	५३०४४९
११.	भैरहवा	०७१	५२०१७७, ५२०१४३	५२१७६३
१२.	कृष्णनगर	०७६	५२०६३२, ५२००३२	५२००३२
१३.	दाङ्ग	०८२	५२०००९	५२०००९
१४.	नेपालगंज	०८१	५२००२६, ५२०१५९, ५२०२४६	५२०१५९
१५.	धनगढी	०९१	५२१२०६	५२१२०६
१६.	महेन्द्रनगर	०९९	५२११०६, ५२१११८	५२११०९
१७.	काठमाडौं क्षेत्र नं.१ बबरमहल	०१	४२४१३०१, ४२२४९४२, ४२२६३५५	४२२९८७३
१८.	काठमाडौं क्षेत्र नं.२ बबरमहल	०१	४२२२६०८, ४२२१९६६, ४२५९९८३	४२२२६०८
१९.	काठमाडौं क्षेत्र नं.३ लाजिम्पाट	०१	४४१५९७०, ४४२८९१९, ४४२८९२०	४४१०२८५
२०.	ललितपुर	०१	५०१००१०, ५०१००११, ५०१००१२	५०१००१०
२१.	भक्तपुर	०१	६६१६००४, ६६१२२२६, ६६१४७९५	६६१४७९५
२२.	ठूला करदाता कार्यालय	०१	५०१००५०, ५०१००५२, ५०१००५३	५०१००५१
२३.	आन्तरिक राजस्व विभाग	०१	४४१२२४७ ४४१५८०२ ४४१५८०३ ४४१९७१९ ४४३९७८७ ४४३९७८९	४४११७८८

PAN लिएका करदाताले आफ्नो कारोवारको सबैले देख्ने ठाउँमा निम्न प्रकारको करपाटी राख्नुपर्नेछ । अन्यथा कानून बमोजिम कारवाही हुनेछ ।

करपाटीका नमूनाहरु

क) मू.अ.करमा दर्ता भएकाको लागि (हरियो पृष्ठभूमि सेतो अक्षर)

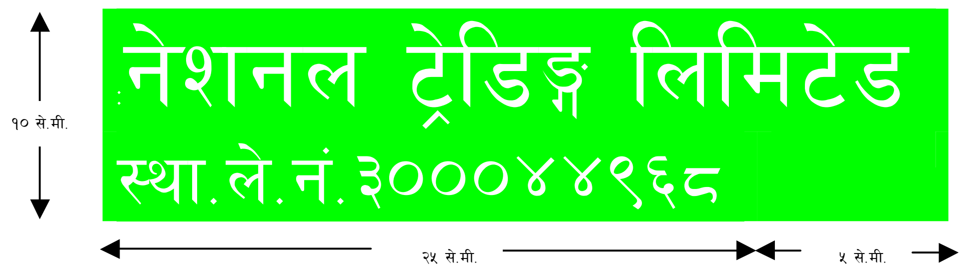

ख) मू.अ.कर लाग्ने वस्तुको कारोवार गर्ने तर रु.२० लाखको सीमा रकम भन्दा कमको कारोवार गर्नेको लागि (पहेलो पृष्ठभूमि कालो अक्षर) :

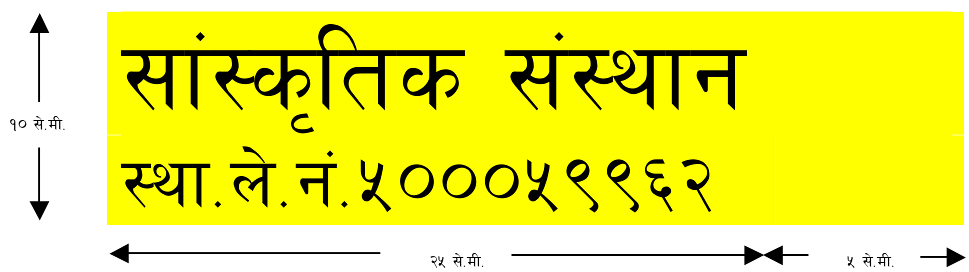

ग) मू.अ.कर छुट भएका वस्तु/सेवाको कारोवार गर्नेहरुका लागि (सेतो पृष्ठभूमि रातो अक्षर) :

नेपाल सरकार
अर्थ मन्त्रालय
आन्तरिक राजस्व विभागको
घरबहाल कर सम्वन्धी जरुरी सूचना

व्यवसायिक वा ब्यक्तिगत प्रयोजनको लागि घर बहाल लिने संस्था वा ब्यक्तिले बहाल रकम भुक्तानी गर्दा १० प्रतिशतका दरले बहालकर कट्टागरी सम्वन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालयमा जम्मा गर्नुपर्ने हुन्छ । बहाल भुक्तानी गर्ने संस्था तथा ब्यक्तिले बहालकर कट्टागरी नबुझाउँदैमा बहाल प्राप्त गर्ने घरधनी बहालकरको दायित्वबाट मुक्त हुदैन । अतःबहालमा लिने दिने दुवै पक्ष बहालकर तिर्नुपर्ने दायित्वबाट मुक्त नहुने हुँदा बहाल भुक्तानी गर्दा भुक्तानी रकमको १० प्रतिशत बहालकर कट्टागरी सम्वन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालयमा जम्मा गर्नुहुन र हालसम्म बहालकर नतिरेका घरधनीहरुले तोकिएको फाराममा उल्लेखित बिबरण भरी घरबहाल कर सम्वन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालयमा जम्मा गर्नुहुन अनुरोध गरिन्छ ।